

అమృతం తిది నము ప్రకటింపబడును.

Vol. 10. } టెన్న్ పట్టణము 1923 వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 14-వ తేది శనివారము } No. 12
నంపుటము ౧౦ } ఈ థి రో ద్దారి నా మ సం వ ర్స ర ము, వైత్రహాస బహుళ త్రయోదశి ౧౩. } నంబిక ౧౨

అమృతాంజనము అన్ని నోవ్వలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు ఘనమయిన మందు

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నోవ్వలకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశబ్దమాదినిగల మాయామందుగాదు. కలుమందులవలన మోసముగలుగును. పంచభావచీటిని చూచి కొనిన మోసముగలుగుదు అమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన జేతములందరినీ అలరింపింది.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 శంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

చిత్ర విచిత్ర పనులకు వేరుపొందిన వారెవరు? (1)

వంకీలు వడ్డ్యాణమునకు
ఉపయోగించునట్టి
కెంపులు చెక్కిన
మోపు

ధర రు. 45
,, రు. 85

ఈ విషయమై విశేష
ముగా వ్రాయవలసినము
లేదు. మేము మిమ్ములను
కోరునది అంతయు ఒక
దఫా ఒక పేరము మా
వద్ద చేయుటయే తరువాత

అన్నియు మీకే విశదము కాగలదు. ఎట్టి రకము పురమాషి నగలనైనను మాట ప్రకారము
సకాలములో తయారుచేసి ఇవ్వగలము. చొక్కపు సీమవెండికి, బంగారుకు పూచీ ఇవ్వబడును.
ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టికంపెనీ, నగలవర్తకులు నెం. 25 చై బాబూజీ మదరాసు.

త్వరపడుడు

ధరలు తగ్గినవి

వెలులు

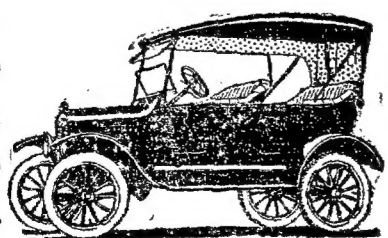

త్వరపడుడు

ధరలు తగ్గినవి

ఫోర్డు కారు

16-సీటరు బస్సు 3,300
*ఫోర్డు సన్నుట్రాక్టరు 3,250
ఇంజీను రాడీయో
డెలివెరి ఎంబి.ఆర్. మదరాసు
కావలసిన వారికి షెడల్
బాడీల వెలులున్ను, శ్వేతపా
యపు ఆయుధముల వెలులు
న్ను తెలియజేయబడును.

టూరింగు 2,550
రన్నెకాటు 2,450
స్టాండర్డు చాసిన్ 2,045
టూరింగు (స్టార్టరుతో) 2,860
ఒకటన్ను చాసిన్ 2,375

యీ రోజుననే మీ ఆర్డరును మాకు పంపుము. మాద్వారా కొనిన ఎడల మీకు
ఎక్కువ సదుపాయము కలుగును. (598)

మోటార్ అందు జనరల్ ఇంజనీరింగు కంపెనీ, బెజవాడ

సబ్సిడిలర్లు:— కృష్ణా గుంటూరు జిల్లాలకు

ఆంధ్రనాటకములు

కుభద్ర విజయము (వా. చుట్టరావు)	1-0
కుందరీవిజయము (బి. మాధవరావు)	1-0
కయోపాఖ్యానము (బి. ఎడ్లవరసింహం)	0-8
పార్వతీపరిణయం (డిటా)	0-6
దశరథశతరాధికము (ప్రశ్న ముప్పరావు)	0-10
సంగీతకమంతకవచి (వారణాసి రామమూర్తి)	0-10
రామకాదు (బి. వెంకటరమణయ్య)	0-10
వసంతరథ (ప్రభుల శ్రీరామకృష్ణ)	0-12
సాభాగ్యసుందరి (డిటా)	0-12

(బల్లారి కృష్ణమూచార్యులవారికి)

చిత్రలేఖనము, రు 1-8, పాదర రు 1-8, పారంగధర రు 1-8
ప్రహ్వ రు 1-2, సావిత్రి రు 1-2, ప్రహ్లాద రు 1-2, కళాశ
రు 1-2, ముక్తాశి రు 1-2, చంద్రహాస రు 1-2, బృహ
ల రు 1-2, కరూధిని రు 1-2, విరకార రు 1-2, రుక్మాంగద రు
1-2, పాంచాలి రు 1-2 లు.

ఎం. పి. శర్మకంపెనీ,

331 లెంబు శెట్టివీధి, మదరాసు

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

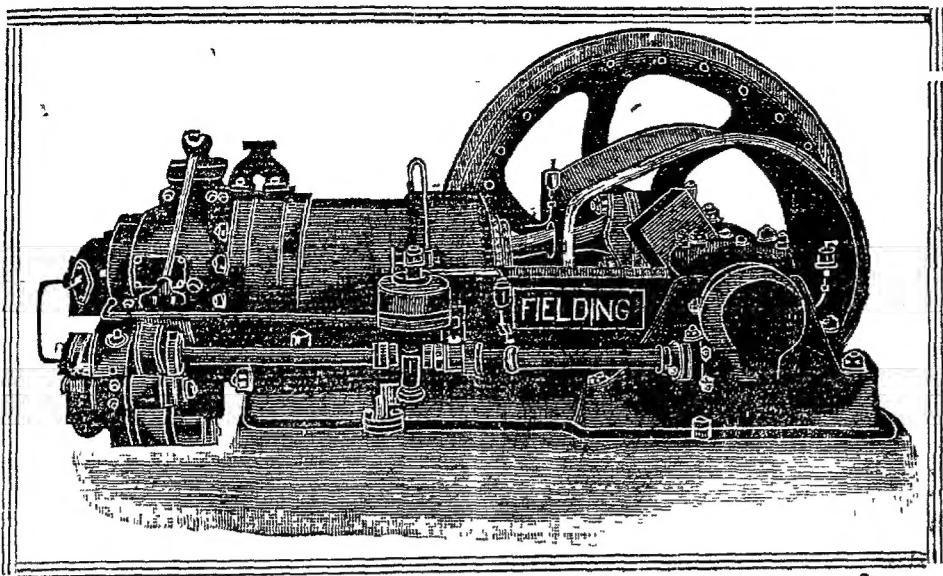
ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీ గారడీ యోగవృత్తి
పాస్త్రలాభము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము సుందరకావ్యము,
భూతశైల్యము, యంత్రములు, ఆమెరికావారి చీట్లకేక రహ
సాలు విచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంకా కే గా క భుషన్కు
మాయమచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవహో
గమాధియగుట, శరీరములెని కలకాశముచేత భూటలాటించుట
భూమిపైన గజముయొక్కన గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా
నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథ
మును చదివిన అభ్యర్థులమనగా మేటికే చేయగలరని న్యాయంబో
యియుచున్నాము. దీని వెల రూ 4-0-0 లు. (211888-)
పి ఆర్. జనార్దనరావు బొంబాయి, గుంటూరు జిల్లా.

హనుమాన్ వర్చిసిలి

శరీర పోషణకు సుఖమైనది.

ఎస్. రంగనాథం శెట్టి అండుబ్రదర్, ఈవినింగ్ బజార్ రోడ్డు, మదరాసు.

ప్రసిద్ధికెక్కిన పీల్లింగు శెమిడేశల్ క్రూడాయిలు యింజనులు

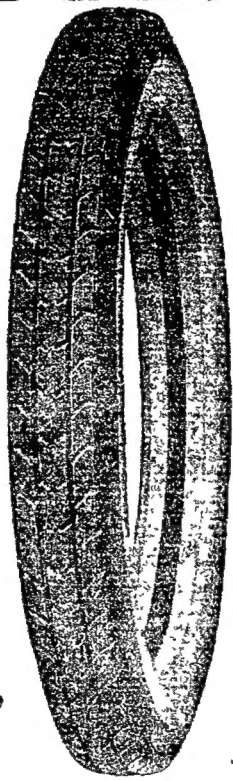

యీ యింజనులు రమారమి యుద్ధమునకు పూర్వము పున్నస్వల్పధరలకే అమలుచు చున్నవి. అన్నిసయిజాలు ప్లాకుల్ సిద్ధముగానున్నవి. యివి కొనుటవల్ల అన్నివిధములచేతను లాభమును పొందవచ్చును. మిల్లులకు కావలసిన యావత్తు సామానులుకూడా అతి సరసమయిన ధరలకు దొరకును ఆలశ్యముచేయక మెటనే వ్రాయుడు.

సోల్ యేజంట్లు:— డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో, 12, తంబు శెట్టిపేధి, మదరాసు.

FEDERAL

ఫెడరల్ టైరులు

వీదంట్లు:—

రోమర్ డాన్ అండు కో, మాంటురోడ్డు, మద్రాసు.

లోకమయహర కస్తూరిమాత్రలు

పిన్నలు మొదలు నంపునైన పెద్దవారివరకు సాధారణ వ్యాధులన్నిటికిని వాడతగినది. 250-300 మాత్రలుగల సిసా 1-కి ధర 0-4-0 1 ముదలు 6 సిసాలవరకు రూ 1-4-0 మెనురు ఎస్ ఎస్ - క్ నైర్వళాలాధికారి పా. వెంకటా ల బండితులవారిచేతయొక చేరుబడిన యీ కామయహర కస్తూరిమాత్రలను వాడితిని అవి కుద స్వదేశియముగలచేతయొక చేరుబడినవరి తెలుప మిక్కిలి సుఖమొందెదను. వాటిని వాడుటవలన నోటికి మ చి ముకాస నిచ్చును, విడుదలి రొమ్ముపడినెయి, అత్రే, వస్త్రోగములు, కడుపుకొప్పి, కడుపువ్వములు వీటిని తిత్తుటచే వాందోలును దీనిని ఆ ముక్కడ వైద్యులందరు తప్పక వాడుట మంచిని.

కానకేసరి డాక్టరు ప్రభాకరు, డెల్టో ఆయుర్వేదిక్ యూనివర్సిటీ గ్రాడ్యుయేటు, ఎస్. వై. ఇన్ స్టిట్యూట్ ఆఫ్ డిప్లొమీ ఎస్. ఏ థి. ఎస్, సానిటరీ ఇన్ స్టిట్యూటు లండన్, కన్ స్ట్రల్యింగు కమిషన్, ఆగ్ని నూరిసంఘ, మే 2 బొంబాయి. ఉష్ణము, కీలముచే గలుగుదగ్గు, ముక్కుదగ్గు, గొంతుపుండు, రొమ్ముపడితము మొదలగునవి తప్పక తత్తుతు మడుగును.

రు. 2 లు బొవధములు కొనువారికి పూ శ్రీరాములవారి పట్టాభిషేక క్యాలండరు ఇనాం. బ్రాచి:— నెం 331, తంబు శెట్టిపేధి, మద్రాసు. బ్రాచినుండి, వి. పీలు నంపబడవు. ఎంపప్పు వెంకటాచం పండితులు, శ్రీ శీతా రామన వైద్యశాల, మైసూరు. (1)

వృత్తాంతలేఖలు

కైకలూరు తాలూకా వార్తలు

(స్వ కీ య వి లే ఖ రి)

మహావకము

తాలూకాలోని కొన్ని గ్రామములలో వర్షానశకాళికి వ్యాపి కయ్యుని పాల్కుడిపార్కుమెంటువారు నిగు శిథిల హిందీ అనాధని రూకనూ కలగొనెను.

తాలూకాబోర్డు

తాలూకాబోర్డు ఎన్నికల కార్యములు 15 వ తేదీన జరిగినది. ఎల్లెన్నికలకు గల బ్రాహ్మణులు, జి.కె.ఎ, శి. గురు కమ్యూవారు ఉద్దేశ కాపులు కచ్చిరి. నామినేషనులో ఒక మహమ్మదీయనూ, ఒక కంచనూ, ఒక కడ్డివలూతు కచ్చిరి. వీరిలో నెండ్ 11 తేదీ జ.ధ్యాన్నము 8 కంటలకు ప్రెసిడెంటు ను ఎన్నుకొనిరి. ప్రెసిడెంటు కదవికి శ్రీ శంకరాచారి వుపకులుగారు శ్రీ కాజు వెంకట్రాయయ్య చౌదరిగారు అధ్యక్షులుగ నిలుబడిరి శ్రీ శంకులుగారికి మూడు ఓట్లును. శ్రీ చౌదరిగారికి ఏడు ఓట్లును వచ్చినవి. ఆరుకులన శ్రీ చౌదరి గారు ప్రెసిడెంటు కదవిని పొందిరి.

గత సంవత్సరము ఈబోర్డుకు శ్రీ జి. యస్. మాత్రభూత అయ్యిక్ గారు ప్రెసిడెంటుగానెండిరి పీరిడవిలో నొక సంవత్సరము మాత్రమేయండిరి. ఈస్వల్ప కాలములో శ్రీ అయ్య రుగారు తమ కార్యములను మిక్కిలి గమర్థితతో నిర్వహించిరి. వీరి తాలూకా బోర్డును క్రియమైన మార్గమున నడుపుటకై మిక్కిలి ప్రయత్నించిరి. కాని వీరికిని మెంబర్లకును కొన్ని విషయములలో భేదాభిప్రాయములు కలుగుటచేత, కా రివాజాత గలముగా నెక్కువ పరలను చేతుట కరకాళము శ్రీ అయ్య రుగారికి చిక్క లేదు. ఈ స్వల్ప కాలములో చేసిన సాధ్యవయింత కనిమాత్రము మిక్కిలి ప్రశంస నీయము. వీరికాలములో చాలముఖ్యమైన పనులు ప్రారంభించిరి. అందుగా మిక్కిలి అనుమైనట్టియు, ముఖ్యమైనట్టియు, దగు కైకలూరునండి కొల్లెటిమిడుగా ఏలూరుజుట్ట తేయబడుచున్న రోడ్డుమిత్తమై శ్రీ అయ్యరుగారు చేసిన సరం తర కృషి చిరస్మరణీయము. కీరికృషికి దోడుగా ఆసేక విధముల ఆ రోడ్డుమిత్తమై ప్రోత్సాహము చేసినటువంటి శ్రీ కొకా కృష్ణగారు ప్రశంసనందుకొన్నారు. రోడ్డుమిత్తమై కంవెన్షనును లేవనెదా భూములు యచ్చిగటువంటి బందా బాయ్యుపంతులు, ది.ఎ. వెంకటప్పయ్యశాస్త్రి, ఉప్పలూరి శేషవలెతిరావు, మాని కొండ వెంకట్రామయ్య, బందా మాచిరాజు, అన్నం రాధయ్య, కంభంమెట్టు వెంకటరత్నం, రాధి కులన అప్పయ్య, తమ్మిరెడ్డి అప్పలయ్యయ్య, ఉప్పలూరి మంత్రయ్య, కరేటి చి.రామ, ఈవెంకటరత్నం, కొల్లిపరయ్యయ్యగార్లు కలగ్యులు. రోడ్డుపని ప్రారంభము బాగుగా జరుగుచున్నది కైకలూరు నుండి ఒకటిన్నర మైళ్లుపని పూర్తిఅయినది. ఇంకొకటిన్నర మైళ్లపని ప్రారంభించినారు. ఇదివరకు యచ్చిగరు 5000 లు అల్లాటుమెంటు గాక రు 10000 లు అల్లాటుమెంటు ప్రస్తావనా దిస్ట్రిక్టు బోర్డువారు యచ్చిగారు. తీరిని పూర్తిచేయుటకై నితరరము అభిమానముతో నన్నటువంటిటిల్లా రోడ్డువారికిని జిల్లా బోర్డు ప్రెసిడెంటు శ్రీ గావులకొద్దరు తిమ్మని బాబుచే రూ. 100000 కి కిరీత తాలూకా వంతులు 10 కేరకరగారు. స్థితి యున్నారు. ఈ రోడ్డు పూర్తిచేసినయెడ. ఏలూరు కైకలూరుతాలూకా సంబంధము గలిగి, తాలూకా వర్తక స్థావరములో ఉభివృద్ధిగాంచును.

కుడికులవారు తాలూకా బోర్డు మెంబర్లుగ ఎన్నుకొనబడిరి:—శంకరాచారి క్వంబకరావు కంటిలు, కామినేని వెంకట రత్నం కంటిలు, గుడిపాటి వెంకటసుబ్రహ్మణ్యం కంటిలు, నెలూరి వెంకట్రాజు పంతులు, బండి సాంబశివరావు పంతులు, కాజి అశ్వీవారాయణపంతులు, పాకరాల అంజయ్యపంతులు, కాజి వెంకట్రాయయ్యపంతులు, ఉప్పలూరి ముత్తరాజుపంతులుగార్లు. కామినేటు చేయబడినవారు:—చూరగూడ్ గాజిబ్ సామెన ఒకమాం, యల్ల వీరాస్వామి, బతే గంగాయ్యగారు. వీరిలో వీరాస్వామిగారు పంచమము (స్వకీయ విలేఖరి.)

మచిలీపట్నము

(స్వకీయవిలేఖరి)

పురపాలక సంఘము

ఏప్రిల్ 10:— పురపాలక సంఘము సభవారు గవర్నమెంటువారిని రాజుబాండును (డిప్యూటీ కమిషనరు) ఒప్పు కొనుగోని ప్ర నియంతగా గవర్నమెంటువారు ఒప్పుకొనిన సం గతి కుతికాపాదకులకు తెలిపినందుమే. కాని యిప్పుడు గవ ర్నమెంటువారు పానిసేట్ రాజుబాండును ఒప్పుకొనిన తెలియచి న్నది. ప్రత్యేకపుష్ప వేయినదే మ్యూనిసిపాలిటీ వారు ఉచితప్రాథమికవిద్యన, నీటిపారుదలను చేయవలసి గవర్నమెంటు అభిప్రాయపడి అట్లుచేసినగాని కావలసిన అప్పు నీకునునది. అట్లుగాక ప్రత్యేకపుష్పను వేయకకర్రలే తో మేము వ్యాపారము నిరాటంకముగ జరుపగలమని పురపాలక సంఘమువారు జవాబిచ్చుచున్నారు. ఈ రాజుబాండు ఎంత వరకు జయముగాంచినో చూడవలసియున్నది.

కళాకాల కర్మాగారము

శ్రీ ఆంధ్రకాళి కళాకాలంలో కర్మాగారమునందు యిప్పుడు పెద్దపెద్ద వైపులకు మరమ్మతులు, మెల్లలులు, రైసు మిల్లులకు కావలసిన అన్నియంత్రముల మరమ్మతులు చాలనిపుణు లతో చేయుచున్నారు.

ఇకలించుచున్నాము

ఈసర్కియల్ కమిషనరుగారు ఈమధ్యన ఇచ్చుటకువచ్చి గవర్నమెంటుకు సంబంధించిన కళాకాలములకు తీసివీ యీయి 2 వ తేదీని లింగి కడలిరి. కృష్ణాజిల్లానిద్యా కాభాధికారి అక్కిన తెజవాడనుండి కర్నూలు యిచ్చుటకు మార్చినరు.

* * * *

గాంధీజీచేతుని కారాగృహమున కింపినప్పటినుండి కాంగ్రెసుజేతము ననుసరించి ఈపట్టణముందు చింతనంకపా తెములో నిర్మాణకార్యక్రమము కొంతవరకు సాగుచున్నది. శ్రీకృష్ణ ౧౮ వ తేదీన ఈ గ్రామములలో స్వరాజ్యనిధి కనూలు అగుచున్నది. ఇంటింటి లిబ్రరరీలుగాని వైకముగాని కనూలు చేయుచున్నారు. కడలిరి వంకరెండునెలలు కట్టుదతో దైవా నుగ్రహములన కనూలు అయినది. ఈకనూలు అగు తమ్మున పూర్తి ఈ గ్రామమునందే నిర్మాణకార్యమున కుపయోగించ వలెనని ఈ ఉపసంఘమువారి యాజ్ఞము. ప్రతియింటి కుభకా త్యములకు కట్టుములను కనూలుచేయుచున్నారు.

ఈగ్రామముందు మద్యపాన నిషేధించుచున్నాడు కూడ నిర్వహించబడినది. గ్రామములోనన్న తాటిపెట్టు గీతకు యిక్క వలదని ఇంటింటిని కొరియందుకుచే యీ సంకల్పము యీపేటలో తాటిపెట్టు చాలవరకు గీతగిల్చుచుంటున్నది.

ఖద్దర ప్రచారము విషయములలో కూడ కొంతవరకు గట్టి గ్రహణము జరిగినది. కొన్ని నెలల క్రిందను ఇక్కడ సహకారపద్ధతిమీద ఒక నేత ప్రక్రమాలయము స్థాపించ బడినది. భాగము ఒక్కటికి రు గే. ౧౦. నూరుభాగ ములు కలిగి రు ౧౦౦ అయిదువందల రూపాయల మూల ధని మ్యో స్థాపించబడినది. ప్రస్తుతము 3 లే: ౪ వ గ్రహణమీద పని జరుగుచున్నది. తయారు అగు గడ్డి ఎంతమాత్రమైన ఈపేట యందే ఖర్చు అగు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. లాభముల నే మార్చిము అపేక్షించి పరిశ్రమాలము మార్చిము అడుగించి భాగస్వాములు గుడ్డను ఈపేటయందే ఖర్చుచేయుచున్నారు. లాభములంద పేతు ఏమార్చిము లేపోవుటచేతను ఖద్దరు వ్యాపారమును మొదటిగాను స్వచ్ఛంద ఖద్దరు మార్చిమే తయారు అగుచున్నది. ఈపరిశ్రమాలము స్థాపించిన తర్వాత అదికలలో ఖద్దరు వేలికొనని వాడుకూడ కొందరు ధనియును న్నారు. ప్రతి నెల ౧౮-న తేదీని కొందలు యింటలు ఇంటింటి కు కెల్లి ఖద్దరుపరిశ్రమము చేయుచున్నారు. ఈపరిశ్రమాలము ముందుచే యీపేటలో నూలువడిన వారికి ఎంతమాత్రము గ్నను వినియోగ పడెదను శంకలంటి కవళాశములేదు, నిర్మాణ కార్యము ఇంకను దీక్షతో సాగుటకు దైవమును ప్రార్థించు చున్నాము.

గిడుచిన సంతకము జమూఖర్చులు

జ మ

ఏప్రిల్ నుండి జూలై వరకు రు ౧ వ తేదీ	} ౨౦-౧౩-౨౮
జనూరు	
జూలై, సెప్టెంబరు	} ౨౬-౧౪
అక్టోబరు, డిసెంబరు	

జనవరి, ఫిబ్రవరి	౧౮-౧౨
మార్చి, ఏప్రిల్, మే, జూన్	౪౫-౪౩
జూలై	౨-౧౪-౩
ఖర్చు	
వర్తిమానమునకు అప్పు	౫౦-౦౦
ప్రతిభిక్షులు	౦-౪-౦
కపాలఖర్చు	౦-౬-౦
విల్లర	౦-౩-౬
జమ	౧౩౮-౨౦
ఖర్చు	౫౦-౧౩-౬
మిగత	
	౮౮-౪-౬

విన్నకోట-ఉడదయభి కు రాజు.

టూంగనీకా సమ్మె

వై సమ్మెను సు-ర్విక కలసియింట్ అఫీసువారి కర టనమును ఖ డించుచు విశాపియులు, గోవానీయులు, భార తీయులు, అరబ్బులు అందరను అర్జి నెప్పలకు ప్రాతినిధ్య మువహించి నియు, విశాపియులును గోవానీయులును ప్రాటె న్నులవై లై సెన్సులను గై కొనినయు, భారతీయులు మార్తము లెక్కను ౧౫౪ నిగ్గి ముఖామూ ప్రాయమునందే తెనుచు నియు కుమున కంగికరింపజాలక సమ్మెకట్టినయో, పూర్వము జర్మను పక్షాక్షమూ బిట్టియు వ్రువుగానించి యుండ లే ననియు భారతీయు ఎర్తంగంకంకపాటి నీనిమయమున చుగడించలేద యిటు టూంగనీకా వి శాపి యు వ ర్తవంపు సాధ్యమని సభలో విమర్శింపబడు చున్న కొ స గి న స మ్యుక్తినువ సుహాచించినయు, భారతీయులకు పాలు కూరలు మొలకునవి అన్నుకూడదనుట యుగమవనియు, సమ్మె అంత మొదలును సుదైక్షముతో గవర్నరు ప్రతినిధులకు వహించుట అన్యాయమనియు, జిల్లాలో మహమ్మద్ ఆలీ, థిప్పి కేస్ వాస్, అల్లుల్లా థిప్పి, జిల్లా డివిజన్ గార్లు తిత్తివా ర్తవంపిరి.

త్యవధుడు!!

గవర్నమెంటు అనుమతిబొందినది.

మించిపోవును!!

మొత్తము 3300 టిక్కెట్లుకు 425 మాత్రమేయున్నవి

మీ అదృష్టము

టిక్కెట్లు రు 5 లు మాత్రమే.

తగినవిరుణము

కృష్ణాజిల్లా ఏలూరు పెద్దపాడులోని శాతాలావ మ్యూనిసిపల్ నెం 148 రు.ల రెడంపులపేడ అడ్డాల వీరువాల టిక్కింగు సమ: 2. టిక్కెట్లు పూర్తియైన వెంటనే లాటరీ కలిపేలేడి షరీఫులతో ప్రమరణచి గొప్ప యువోగ గ్రహము, పెద్దమనుష్యులయెదుట ఏలూరులోనే లాటరీ కల్పబడును. 3. ఈటిక్కెట్లవల్ల వసూలయ్యే సామ్యులో టెంజంటి: 1 మిమన్ వగయరా ఖర్చులపోన మిగతాసామ్యు లాటరీ నేయునరకు ఏలూరు నెం.టల్ కో అవరలేపు క్యాంకిలో నుంచబడును. 4. లాటరీలో గెలుపొందినవారు వెంటనే తమస్వంతస్వములతో ప్రస్తుతైన దస్తావేజు ప్రాయముకొని రిజిస్టరీ చేయించుకో వలెను. 5. పేరు, విలాసము గుప్తముగవాసి టిక్కెట్లు 1-కి రు 5-లకి చొ॥ కాపేర మణియార్దరు చేసినయెడల వెంటనే టిక్కెట్లు తిరుగ ఉపాలో ఉంపబడును. 10 టిక్కెట్లు ఒకసారి కొను వారి: ఒకటిక్కెట్లు కమిషనుగా నిర్వహడ ను. 6. పోస్టుఖర్చులు వలననే జవాబు యివ్వబడదు. టిక్కెట్లు ఈ దిగువ లెలుబడిన వారివద్ద కూడ వొరకును.

(1) వి. కేవగిరిరావుపంతులుగారు, నవ్విడిటర, ఆంధ్రప్రదేశ్ 7 తంబుకెట్టిపేడి, మద్రాసు. బయటపూర్తిలో నుంచువారు, టిక్కెట్లును రిజిస్టర్ మూలముగా పంపుటకై 0.4-0 లు ఆకముగా పంపవలెను

ఏలూరు

మాటూరి సర్వేశం, మేహమ్మదూరుడు.

2-4-1928

hTe Mysore Govt. Security Life & Marriage Assurance Co., Ltd.

Head Office — Life & Marriage Assurance Buildings, Mysore.

(The most progressive Life Office) Run on purely Indian Management.

Loans from Rs. 1,000 to Rs. 8,000 will be given without interest and without security to our 200 Personal Investment Bondholders every Year for every one Lakh of fully paid up Bonds.

HOUSES & LANDED PROPERTIES FROM Rs. 1,000 TO Rs. 5,000 WILL BE GIVEN TO OUR LIFE POLICY HOLDERS BY ADVANCING LOANS AT MODERATE INTEREST.

OUR INSURANCE POLICIES ARE AT LOWEST RATE OF PREMIUM NON-FORFEITABLE BEING AUTOMATICALLY PROTECTED.

FEMALE LIVES ALSO ENTERTAINED.

Management is Conducted on Strictest Economic Principles.

WANTED.—Influential and Energetic Agents & monthly allowance plus commission on Guaranteed business in unrepresented places.

For further particulars, apply to —

THE HYDERABAD ECONOMY HOUSE,
CHIEF AGENTS, NIZAM'S DOMINION
RAMAKOTE, HYDERABAD, (DECCAN.)

OR

Messrs. P. K. RAU & SONS.
CHIEF AGENTS, MADRAS PRESIDENCY,
No. 289, THAMBU CHITTY STREET MADRAS.

శ్రీయుత

పానుగంటిలక్ష్మీ

నరసింహారావు

పంతులుగారి

చదువుడు!

చదివి

ఆనందింపుడు

ఇదియొక యపూర్వమైన గ్రంథరాజము, కథగాదు. కృష్ణముగాదు. ప్రబంధ మంతకన్న గాదు. పురాణేత హాససంబంధ మనలేగాదు. విచిత్రమగు గ్రంథము. చదువులో చదివి యానందించుడు!! తెలుగుభాషలో యిదిగ. కన్న డిట్టిగ్రంథముమాలి యెలుగము జంఘాలకాశ్రీ కాలాచార్యులు, బొట్టయ్యకెట్టి, వాణీవాసుడు, సాక్షి అను విదుశురిసంఘము. ఈసంఘముచే చర్చింపబడుచివయములు ఒకట చమత్కారముగ నుండును. మొదటినుండి చివరవరకు కడుపు చెక్కలగునటుల వర్ణనవ్యుచుండును. ప్రయాణములు చేయునపుడు—ఏమియు దోచకుండునపుడు—అక్క విమ.జములు చెలిసికైన గోరునపుడు—దాలురకు, యజుకులకు, గృధులకు. శ్రీలక్ష్మ చదువుకుంపకు గ్రంథమంతకన్న తెలుగులో లేదు ఒక్కమాత్ర చదివినవా రీగ్రంథమును కదలరు. మనోహరము ప్రాణాంధీరము నగు శైలి కుదుర్చు కొనటకు విద్యార్థుల కింతకన్న సువయోగకరమగు గ్రంథములేదు. జంఘాలకాశ్రీ యువస్వాగధోరణి, కాలాచార్యుల రచనాశైలి, వాణీవాసు బంధుర ప్రబంధరచనాశ్రీ, సాక్షివిమయనివేదనాశైలి, అభిప్రాయసమంజస చదువదగి నది. ప్రత్యయాంధ్రుడు, ప్రతి అక్షరానుభూతు యాగ్రంథము చదువదగినది. ఒకయెడ సంభాషణచాతుర్యము—ఇంక కొకయెడ పాత్రవిలసనశైలి, మొదటి భాగము—2.0-0, రెండవ భాగము—2.0.0, మూడవ భాగము—1.8-0

వలయునారు:-పానుగంటి రాజారావు పితాపురం, గోదావరిజిల్లా అని వ్రాయవలెను.

జలియన్వాలాబాగు వీరుల సంస్మరణము

మదరాసు పౌరుల మహాసభ

“శాసనసభలపై యింకను వ్యామోహమేల?”

ఉప్పుపన్ను హెచ్చుదల - దయిరిజము

శ్రీయుత ఎం. శింగార వేలుశెట్టిగారగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి.

కడలూరుచెఱసాలలో ఒకసంవత్సరము కఠినశిక్ష ననుభవించి విడుదలయై

నిన్ననే మదరాసునగరముచేరిన శ్రీయుత కృష్ణస్వామిశర్మగారు,

టి. వి. వేంకటరామయ్యగారును చక్కనియుపన్యాసముల నొసంగిరి.

నిన్నటిదినము జలియన్వాలాబాగు సంస్మరణ దినమగుటచే మదరాసు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘపక్షమున సాయంకాలమున తిరువల్లిక్కేణి గమదలీరభాగమున నొక మహాసభ జరిగెను. సభకు సుమారుమూడు అయిదువందలవరకు వైగావచ్చి యుండిరి. కడలూరు చెఱసాలనుండి ఈ సెల 11 వ తేదీ విడుదలయై నిన్ననే చెప్పపురి చేరిన శ్రీయుతకృష్ణ స్వామిశర్మగారును, ఈమధ్య విశేషించి సభలలో పాల్గొనక యుండిన టి. వి. వేంకటరామయ్యగారును సెలూరుజిల్లానుండి కాంగ్రెసుప్రచార యెనరించి రెండుమూల అనగా మొత్తము మీసములు మూడుకాలము - కారాగృహవాసము గావించిన శ్రీయుతమిదమూరు వరదశర్మగారును నిన్నటిసభ కరుణించుట మహాభాగ్యమని తలంపబడెను. కార్యదర్శి అట్లంటి హమీదు ఖానుగారి యవసాదనపై శ్రీయుత ఎం. శింగార వేలుశెట్టిగారగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి

సారాంశము

శాసనసభలపై వ్యామోహము తగదు. శాసనసభలకు వెళ్లవలసినది రంగాచారి, శాస్త్రీ, రంగస్వామి అయ్యరు, నర్సయ్యగారి వంటివారు కాదు. శాసనసభలకు వెళ్లవలసినది మిక్కిలివీరవారు, పాకీవారు, మున్నగువారు. వారైతే ప్రభుత్వమును లక్ష్యపెట్టరి అధ్యక్షుడు చెప్పెను.

సురాసామును ప్రోత్సహించుట నీతిభర్తయే? కంచాయతుల సెలకొల్పి వానివట్టి బంధించుట నీతిభర్తయే? కళుబలము సహించి యెదుర్కొన వలసి యున్నది. మనయాముఖము మున్నవచక్రము. అది ఓంకారస్వరూపము. సంవత్సరములొకట స్వరాజ్యము రాజీదేమియని, యడుగనవసరములేదు. గాంధీ మహాత్ముడు స్వరాజ్యమును తనకు తాను పొందినాడు. ఇక మనము కృషిచేసి పొందవలెనని కృష్ణస్వామి శర్మగారుచెప్పిరి.

నేను చనిపోవులాపల స్వరాజ్యస్థాపనమును చూడగలను. ఈదినము దుఃఖదినమగుటచే ఇండ్లయందు నల్ల జెండాలు కట్టుచు మన శుభ్యమును చెప్పినాడు. నేనిప్పుడు ఆ గ్లభావయోధు మాటలాడుచున్నాను. కాని ఆయన పాశ్చాత్యులైనాను బోధించుటకును నేను మిక్కిలి తేలియ్య, నాకిష్టము లేనట్టియు అంగభావయం దుపన్వసించుటకును కారణముకట్టియేగలదు. మనకు పాశ్చాత్యులైనాను అంగభావయము చాలకాలముడవోవు, వానికి తిలొడగము నొసగుచు వానిపై వ్యామోహము విడుదలచే, తుదివరకము వానికి స్వస్తి చెప్పవలసి యి. గాంధీ మహాత్ముడు స్వరాజ్యమును పొందెనని కర్మగారు చెప్పిరి. నేను ఒకవిధముగ స్వరాజ్యమును పొందితిని. ఈమహమును ప్రభుత్వమువారు గుర్తింపవలెనని నేను నుకల విధముల ప్రయత్నించుచుంటిని. కృష్ణస్వామిశర్మగారికన్న నేను గట్టిగ మాటలాడినను, ప్రభుత్వమువారు నన్ను పట్టలేదు. నన్ను వారు రిజిస్ట్రార్ నె. ఎ. డి. డెయిలీము దేశమునందు చావలేదు. ఈపునన్నును దుర్భరముగ విధించుటలన, కొట్కొలదిగనుండు వీరవారి ప్రాణములకు ముప్పు గల్గుట యైనది. ఇంతగన్నును దానినెములేదు. ఇంతగన్నును భూమి కార్యములేదు. సత్య స్వరాజ్య ప్రాప్తికై కృషినిలుపురే ప్రతిజ్ఞయై టి. వి. వేంకటరామ అయ్యరుగారు చెప్పిరి.

అధ్యక్షుడు

ఈప్రాగంభోపన్యాసమున శ్రీయుత శింగారవేలుశెట్టిగారి విధముగ చెప్పిరి.

మహామహారా!

మనమిత్రుడును, సోదరుడును నగు శ్రీయుత కృష్ణస్వామి శర్మగారు నేటియదమమే మదరాసు చేరి. ప్రస్తుతము కడ

లూరు జెయిలులో నున్న సుబహ్మణ్య అయ్యరుగారును, కృష్ణగారును, నేనును, గతసంవత్సరము శ్రీయుతరాజుగారికి రమున కేటెచ్చిన సంవత్సరమున మరలాశము నేర్పబడుచేసి వారము. ఆసంవత్సరమున కర్మగారు మిక్కిలి యోషితో పనిచేసిరి. కర్మగారు చెఱసాలయందుండి గా మూడు పుస్తకములను వ్రాసిరి. వానిలోకొటి మజిలీ చేయవలసివచ్చెను. ఆ పుస్తకమున మదరాసు ప్రభుత్వమువారు నిషేధించి స్వాధీనము చేసికొని. ఇంకొక పుస్తకము “భారతదేశము మోయుభారము” అను తమిళ పుస్తకము. ప్రభుత్వమువారి యుత్తమ నీతివైఖరు లీ పుస్తకమునందు చక్కని వర్ణింపబడినవి. కాంగ్రెసు ప్రచారము చేయు యువకుల కది మిక్కిలి యుపయోక్తముగ నుండును.

నేను జలియన్వాలాబాగు వీరుల సంస్మరణదినము. నాలుగు సంవత్సరముల క్రితము 1919 వ సంవత్సర మిదిదినమున జలియన్వాలాబాగునందు సుమారు నాలుగువేలవరకు హిందువులు మహమ్మదీయులు అందరూ కలిసి గభావేయమింద కంచల కొలదివరకు దయమనేనని తుపాకీబండల గుర్రె మరణము పొందిరి అనేకులు ప్రజులైరి ఈ కార్యము గావించినవలె దయమనేనని సన్మానముల బడసెను. ఈపరాధము జైతి యందుంచుకొనుటకు ఈ దినమున జలియన్వాలాబాగు దినముగ గమనింపవలసినదని గాంధీ మహాత్ముడును నాయకులను ఆజ్ఞాపించిరి. భారతీయుల కందరకును నేను దుఃఖదినము జలియన్వాలా బాగునందు క మ ప్రాణముల నర్పించిన వీరులను సంస్మరించుట యెట్లు? అందులకు మనము చేయునదేమి? మన గృహములందు దుండెడి విదేశాస్త్రముల నావల పారవేయవలెను. ముప్పదిమూడు కొట్లయందీ భారతీయులును తమ యొద్దనుండి విదేశపుట్టలను విసరివైచి స్వదేశాస్త్రములను ధరించిన స్వరాజ్యము లభింపగలదు.

అత్యగ్రాహము వలదా?

మన యాత్మగౌరవమును మన ప్రతిభను మనము కాపాడుకొనిన గాని దయమనేనని కావించిన కార్యములకంటె ముఖ్యము జరుగుచునే యుండును. జలియన్వాలాబాగు లెన్నియో జరుగుచుండును. అట్టివి జరుగకుండలూగున విదేశములకు మన సామ్యుక కానైనను పోవకుండుటలు ప్రయత్నింపవలెను. అట్టి మనోనిశ్చయము మనకుండవలెను. ద్రవ్యరంకులకు, మూడుపూలకు సుఖముగ భుజించి భోజనము ననుభవించువారికి సోదరులగు నుండువారికి, నేను చెప్పన దేమియు లేదు. దినమంతయు కష్టపడి పనిచేయువారికి ఈపున పన్నుకొట్టిన భారము తెలియగలదు. ప్రభుత్వమువారు అమాంకముగ ఈ పున పన్నును రెండింత అశేసి వారు. ప్రభుత్వమువారికి శాసనసభలున్న నేమి? ప్లేటెక్స్టుల ప్రభుత్వమునకు తాళమునేని యుండలేదా? మన వారింకను శాసనసభలపై వ్యామోహముగలిగి యున్నాడు. ఇంకను శాసనసభ, శాసనసభయని యువిష్కూటమువారు. వారచ్చటికి ప్రవేశించి ఏమిచేయుదురో, నాకు తెలియవచ్చును. నిప్పుపెట్టెల భరితు వెనుకటిగన్న నాలంభాగము చెప్పినది. రైల్వే ఛార్జీ 1½ ఇంకలైనది. పంచదారభర 1½ ఇంకలు వెలిగి పోయినది. యాత్రికులపై కన్ను భూమిపై కన్ను ప్రాపు పన్ను. బండ్లపై పన్ను. ఈమధ్య నేను కాంచీ పురమునకు వెళ్లగా ప్రేమమహాపురుషుడు ఒకతణి “నే, తిమ్మ” నేను “ఎంతకయ్య” అని యడుగగా “యాత్రికులపై పన్ను” అని అతడు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. పన్నులను వార్జింకము చేసిన శ్రీమంతులు సరకునేమియు లేదుగాని దిన యాత్రికము లట్లుండ నిండు. గాంధీ చెఱసాలయందు

విషయ మట్లుండ నిండు. వీరవా రీతముల భారమును వహించుటెట్లు? స్వరాజ్యమే మనకు ముక్తి నొసంగగలదు.

అన్ని యన్వర్థములను పోగొట్టుటకును స్వరాజ్యమే మూలమంత్రము. కాని శాసనసభలు మూలమంత్రమని మఱికొంద రనుచున్నారు. శాసనసభలలో రంగాచారి, శాస్త్రీలవంటివారు, ఎఫ్.యేలు, బివీలు గలరు. వారేమి చేయుగలిగిరి? వారు చేయలేక పోయిరి. దాసు-నెహ్రూ పక్షము వారును - రంగస్వామి-అయ్యంగారు-నర్సయ్యగారి పక్షమువారును చేయగలరు, అని యుప్పొంగుచున్నారు. వీరు ప్రవేశించినను, ఏమియు చేయజాలరు. రంగాచారివంటివారు చేయజాలనిది వీరేమి చేయగలరు? ప్రభుత్వమువారు వీరిని లక్ష్యపెట్టుదురా? ఎవరున్నను లేకున్నను, ప్రభుత్వమువారి కార్యములు జరుగుదునే యుండును. వీరందరును భాగ్యవంతులు. శాసనసభలకు వెళ్లవలసినది మిక్కిలి వీరవారు, పాకీవారు, మున్నగువారు. వారు ప్రభుత్వమును లక్ష్యపెట్టనే పెట్టరు (నవ్వు) ఇంగ్లాండులో కార్మికులు ప్రభుత్వవర్గము నమాంతముగ వంచివేయగలరు. అట్లే ఇచ్చటను ప్రభుత్వమును లోబరచుకొనుటకు వీరవారే తగియుదురుగాని రంగాచారివంటివారు గారు.

కాంగ్రెసునందు సయితము జనసామాన్యమునకే యాధిక్యముండవలెను. ఈపునన్ను సంవత్సరమున సార్వజనిక కానకొల్లం ఘనమును ప్రవేశపెట్టవలెనని అచ్చటచ్చట గుసగుసలుగలవు. ఆ కార్యముసాధ్యమేగాని అందులకు కాంగ్రెసు ఆసమాసములు నిరంతరదీక్షతో పనిచేసిన, ఫలప్రదమగును. దేశమునందు నూటికి 98 మంది వీరవారు. భాగ్యవంతులు బహువాలది మందియే. ఏ ప్రచారమునకైనను, దీక్షయతసరము. కలంటి. కురుల భృతికై యేర్పాటులచేయుక, వారిని ప్రచారమునకు బంపుట పాడిగాదు. వారికి కొంత సామ్యు నీయవలెను. అప్పుడేవారు పనిచేయుటకు శక్తియుత్సాహములగలిగియుండురు. పుస్తకములలో కాలముగడపుచారు, ఎఫ్. ఏ. బి. ఏ. విద్యార్థులు, కాంగ్రెసు ప్రచారమునకు తగరు.

“సమయముగాదు”

రాజకీయశిక్షితు లిట్లు విషయముగ నున్నది. హిందూ, మహమ్మదీయైత్యక యత్యవసరమును నీసమయమున ఉత్తరహిందూస్థానమున శ్రద్ధావంధస్వామి రాజపుత్ర మహమ్మదీయులను వరల హిందూ కులమునందు జేర్చుచున్నాడు. రాజపుత్రమహమ్మదీయుడైన నేమి, హిందువుడైన నేమి, బాధ్యతకుడైన నేమి? అందరును ఒకే దేవుని యారాధింతురు. వివరకృతాండరలసినను యమున స్వామిల వారి కార్యములకు బూనుకొని యున్నాడు. “ఏకదేశవిప్రా బహుధావదంతి” అందులకు “ఇది సమయముగాదు” అని నేను వారికి విషయ పూర్వముగ విన్నవించుచున్నాను. ఎన్నియో సంవత్సరములనుండి దుస్సాధ్యమని తలంపబడిన సమస్యను గాంధీమహాత్ముడును ఆలీసోదరులును సాధించి లిగిరి. వారియందు గౌరవము గలిగి యున్నాను ఈ కార్యమును కట్టిపెట్టుట యుక్తమని నేను విన్నవించుచున్నాను. “హిందూకులమున దృఢముగ ప్రవర్తనీయ జేయవలె”ని మాలవ్యాగారు చెప్పి దృఢమున వదమున కర్మమేమో నాకు బోధపడవచ్చును. మతవిషయములందు ఇట్టి దృఢకార్యములను సాధించుటకు ఇది సమయముగాదు. స్వరాజ్యము లభించువర కవి వేచియుండవచ్చును.

స్వరాజ్య సాధము

స్వరాజ్యమును సాధించుటకు మహాత్ముడు అసహాయ యోగమును మనకు మార్గముగ కాపివాడు. అసహాయాద్యమమును పలువురు పలువిధముల యర్థము చేసికొనినారు. కాని దాని కొకే యర్థము కలదు ప్రతికృతియును తనభర్తయును నిర్యహించవలెను. ఏమిదేమిమంది చె సాలలకు వెళ్లవచ్చును. అప్పటికిని ప్రభుత్వభావము నడచుచునే యుండు. యాధ్యమందు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ఒకకోటి యుద్ధదీప కాపరము పెట్టుట కేర్పాటులు చేసికొని యుండిరి. అట్లుండ, మన ప్రభుత్వమువారికి ఏలదేమిమంది వీరవారికెట్లునటచే, చెఱసాలకు వెళ్లరాదని నేను భోధించుచుంటిని తలంపవలదు. దేశమం

చెన్నువురి ఆంధ్రసభ

పాంచాలి స్వయంవర నాటకము

రేపు (15 వ తేదీ ఆదివారము) సాయంకాలము 5-30 గంటలకు విజ్ఞానీయా పురమందిరమున యీ నాటకము ప్రదర్శింపబడును

శ్రీయుతి బి. మాధవరావు (బల్లారి) గారు కుమ్మరి గుండప్ప, పెండ్లికొడుకు మున్నగు పాత్రలను ధరించురు

యా ఒక్కమాట, ఒక్కనిట్టితలమునకు సమ్మెకట్టవలెననియే నాటకప్రాముఖ్యము. అప్పుడే మనయుద్వేగము తెలుసును. మనము కనుబలముతో పోరాడవలసియున్నది. మనయుద్వేగము ఆ హింసయే మన స్వాతంత్ర్యసంపాదకకాండయే సాధనము. జర్మనులు సయితము ఆహింసనే సాధనముగ పరిగణించుచున్నారు. జర్మనీకిని భారత స్వతంత్ర్యమునకు సంఘటనలేవన్నను, మనస్వాతంత్ర్యసంపాదనమునకు ఆహింసయొద్దవలెనను మించిన సాధనము వేరొకటిలేదు. రాజగోపాలాచార్యులుగారు నడిచియుండినటుల మనము చేడివి చల్లచిన యీ గురు మనపోరాటము దృఢముగ సాగుచుండవలెను.

శత్రుగారు

అంతట "మహామతరం" అల్లాహ్ అప్పగు మహాత్మా గాంధీజీ ధ్వజము మిన్నుముట్టుచుండ, శ్రీయుతి కృష్ణస్వామిగారు సభాపేరిక సభిష్టించి గాంధీజీ పవిత్రముగా నొసరిరి. అంది ముఖ్యాంశములు.

చెలసాల మహాత్మ్యము

లోకోత్తరపురుషుడగు గాంధీమహాత్ముని పత్యమున, తనకు ఆచారము లేక "ఆన్నమే రామ చంద్రా" యని ధర్మమే పెట్టు ప్రజల పత్యమున, తన స్వాతంత్ర్యమునకై కుటుంబములగు కష్టములనుధరించుచు చేత భక్తు సత్కరణ, నేను మిమ్ముప్రార్థించుచున్నాను. అగ్రాసభాధిపతిగారు సన్నిహిత ప్రకటించిరి. కాని వారిప్రకటన ఒడయకునేను చేసిన చేమి? నేను సాధనమును నిర్వహించితిని. నన్ను వాకార్య పరతంత్రమునందు ఇంకను ఉత్సాహము కల్పించినది ప్రభుత్వమువారు. వాయుత్సాహము చల్లారినందున మనము మహాత్ముని చేయుచుండిది ప్రభుత్వమువారు.

నే నిప్పుటికి జెయిలుకు మూడుమాసాలు వెళ్లియుంటిని. నేను సర్. ఆర్యులాలి ప్రభుత్వమును రుచిచూచితిని. పెంట్లెందు ప్రభుత్వమును రుచిచూచితిని. విల్లింగుడను ప్రభుత్వమును సయితము రుచిచూచితిని. బ్రిటిషు ప్రభుత్వ మిచ్చట యందు సంతకాలము, ఆయా గవర్నరుల వినోదముల ప్రకారము నే నెన్నిమారులైనను జెయిలుకు వెళ్లుటకు సిద్ధముగ నున్నాను.

నీతి ధర్మము

ఈ భారతవర్షములో పూర్వకాలమున నెడకోరాజులు పాలించిరి అసోకుడు, రాజరాజచక్రేంద్రుడు, మహాత్ముడైన సామ్రాజ్య పాలించిరి. వారిరాజ్య సందర్భాత్ముల కొన్ని ధర్మములు, చట్టములను గమనించెడివారు. వారి నీతిధర్మమునకును, బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి నీతిధర్మమునకును, ఎంతో తారతమ్యముగలదు. సురాపానము పంచమహాపాతకములలో నొకటి అని ఆరాజులు తలంచెడివారు నే నెరిగివద్దకే ననుకొని, అయ్యా కల్లుపారాయి త్రాగవలదు. నీయాలోగ్యము చెడును. నీవై యాధారపడియుండు వాగ్దానిత్యాయముగను అని బోధించిన వెంటనే నన్ను క్రిమినల్ ప్రొసీజరుకోర్టులోని జమీను పెక్షను క్రింద బంధించురు. ఇతరులకద్దకువెల్లి కల్లుదుకాణములకు వెల్లి చాగు త్రాగుదు కల్లుదుకాణములు ఏలంచేయదు అని ఒక పెద్ద మనుష్యుడుబోధించెను. ఆతని నే నెరుంగుచును. ఆరినికి ప్రభుత్వమువారు రావుబహుగురు బిరుదును నొసంగిరి చూచితిరా, నీతి ధర్మముగనియేదా? (సిగ్గు సిగ్గున కేకలు)

మన మెన్నివందల సంవత్సరముల నుండియో, మంచివాడనులను పంచాయతీల మూలమున పరిష్కరించు కొనుచుంటిమి. అంతాయతము నేడు కానరావు-వానిని పునర్నిర్మించుటకు కాబోటివా డెవరైనను బూనుకొనినచో నన్ను రాజద్రోహునిగను కలహకారునిగను భావించి రాజద్రోహము క్రింద కానదనండి పెక్కురిటి కోరుదురు. కలహమును వెంచుచు చుచున్న తృప్తియులందు పొల్లొను నిజమగు కలహకారులకు దివాను బహదూరు బిరుదును లొసగుచున్నది. ఇదియనీతిధర్మమా? ఏయంకమునకేని అంకిరణ కలితమునయను, బహిరంగ పరిత్యజనయను నుండును అట్లే అధికారులకును, చిల్లరదేశికకును (నవ్వు) ఇవి యవసరము.

అహింస

బ్రిటిషు ప్రభుత్వము చెప్పునచేమి? మేమిచ్చట చాల కాలమునుండి పాదుకొనియున్నాము. స్థానిక మేర్పరమగిని కాదు. కనుక మిమ్ముకుండి ఎరుగుచలించి తేయవలదు— ఇది చూడుము, బ్రిటిషు ప్రభుత్వమేగాదు, యూరోపు

అమెరికాలు రెండును ఏకమైనను, వానిని జయించుటకు మన కొక ముఖ్యసాధనము కలదు. (కరతాళధ్వజము) ఒక ఉదాహరణగా నిచ్చెదను. ఒకమహావ్యవస్థాగతుడు అకొండ చట్టును నాలుగు ఫింగరులున్నది. అఫింగరులను కట్టుచుండిన కొండపగిలిపోవును. లేక కొండచట్టును నిప్పు మండించినను, కొండ పగిలిపోవును. మనము కొండదగ్గరకు పోయి మందుగాల్చిన, ఆమందు పొరబాటున మనమిదికిరచ్చెనా, మనకును ముప్పుకలుగించును మనము చానరచ్చును. కనుక మనము మారముగనుండి బయటనుండియే గుండువేసినమనము బాగ్రత్తగ నుండవలదు. దుర్ఘటమని తలంపబడెడి యాకొండనుగూడ కరగింపరచ్చును అనుచు అహింస.

స్వరాజ్యము, మనధర్మము

ఏ ప్రభుత్వముగాని ప్రజలచు కన్నులవైసను కొన్నిచట్టముల వైసను ఆధారపడి యుండును. మనము ప్రభుత్వమును సాధించుటకును ఈరెండును నుపయోగకరములుగ నుండును. నిండుకాధికారుల యుత్తరపులను ధిక్కరించుటయే సాధ్యము నేను రాజద్రోహినిగాను. నేను బ్రిటిషువారినిగాని, బ్రిటిషు ప్రభుత్వముగాని ద్వేషింపను. నాకు కలహసాలయన్న బ్రిటిషులేను (నవ్వు) కాని నేను సత్యమార్గమును విడువవలదు. సత్యానుష్ఠానమే సాధ్యము.

గాంధీమహాత్ముడు ఒక సంవత్సరము లోపుగ స్వరాజ్యము వచ్చుననెను. రెండేయిని కొందరు హేళనముచేసిరి.

కృష్ణమహాత్ము వచ్చినను, మహాత్ముడు ప్రవక్త వచ్చినను, జనబాహుళ్యము ఆచరణలోనికి తెచ్చెద, ఏ కార్యముగాని జయము గాంచజాలదు. అట్లుండ, మహాత్ముని హేళనచేయుటకున లాభమేమి? మహాత్ముని భావమునకును, మనవ్యాఖ్యానమునకును వ్యత్యాసమెంతోగలదు అయిన చెప్పిందేమి? స్వాతంత్ర్యవర్తన అయినకోరిన బట్టాయిబోధయి అదియే తెలియింపవలదును "ఆప్రోతి స్వరాజ్య" మనుచున్నది. బ్రిటిషు ప్రభుత్వము నండు పౌరములను పరిరక్షించుటయే స్వాతంత్ర్యము. అదియునుగాక, గాంధీమహాత్ముడు తనతాను స్వరాజ్యమును పొందినాడు మనమును స్వరాజ్యమును పొందవలెను

సుదర్శనచక్రము తేజోబలము

జర్మనులు నాలుగు సంవత్సరముల క్రిందట పశుబలముతో సాధింప నెంచిన కార్యములను ప్రాంతివారు నేడు రాత్రి సబలముతో సాధించుటకు బూతుకొనిన కార్యములను మనము మన తేజోబలముతో మన యాత్మబలముతో సాధింప నున్నాము మనకు తుపాకులు లేవు. మనయుద్వేగము సుదర్శన చక్రము, మనరాజ్యము అది ఓంకార స్వరూపము. మనరక్షితు ఓంకార్యుతి క్యూతి క్యూతి కే సమాధాన మెప్పుడై మకాతివై నాధారపడి యుండవలెకాని ఆయుధ సామగ్రి హెచ్చునలవై యుండు సంతకాలము ఎన్ని లాసేనుసభలు జరిగినను ఎదురు శివస్వామి అయ్యెల్ల సామ్రాజ్య సమావేశములయందు పాల్గొనిన సునిజమగు సమాధానము తుదురబాలదు. మన తేజో బలమున చిన్నము రాటులు మహాత్ముడు/కాశ్యపుడుగ జెయిలులో నుండవలెనని మిరుకోడవో, మిరు నిద్రపాండు. అయిన, ఓంటరిగిదిలో ఏకాంత వాసముచేయుట మిరు ప్రీతికరమగుచో, మిరుద్దనుండు మాంచెట్ల కష్టములను నిరాకరింపుడు, స్వదేశకష్టములనులంకరింపుడు. మిరుస్వాతంత్ర్యము కవలెనన్న, గాంధీ మన సాన్నిధ్యమున నుండవలెనన్న, స్వదేశీని ధరింపుడు. రాటులును త్రిప్పుడు. రాటుముత్తిప్పు కొలది లాంఛనమే మాయమై పోవును. నిరంతరము ఒక్కతో తిప్పుకొలది జపానుగూడ పోవును.

స్వాతంత్ర్యవిషయము

నేడు స్వాతంత్ర్యదినమని మరువవలదు. పంచాయతీ హిందువులు మహాత్ముడియును తమరక్తమునొంది వీరస్వర్గము నలంకరించిన దినమిది. స్వాతంత్ర్యమేమనట? ప్రధానము. ఈదినమునండి మనము ధర్మమార్గమున ప్రవర్తించితిమని గాంధీ

మహాత్ముని త్వరలో విడుదలచేయ గల్గుదుము. మిరు గాంధీ మహాత్ముని యందు నమ్మకముండేనేని, కాంగ్రెసు నందు నమ్మకముండేనేని, మిరు మిరు చేకము నందు ప్రీతియుండేనేని, మిరు ఖద్దరును ధరింపుడు. స్వరాజ్యమును సుపాదుచుటకెన్నియో కష్టములనుటకు సిద్ధముగ నుండవలెను. మిరు మిరు నాయకులను మోసపుచ్చరాదు. మిమ్ము మిరుమోసపుచ్చుకొనవలదు. ధర్మమార్గమున ప్రవర్తించితిమని స్వాతంత్ర్యమును బడయుగలుగుదుము. (కరతాళధ్వజము.)

అంతట మిరుత్తురు, వరదేశ్వరు గారు ప్రస్తుతము ఆత్మత సరమునందు కలుగించిన హిందూ మహాత్ముడి యసంఖ్య నిజమునక చింతించి విశవత్ప్రకృత్యవసరమని నొక్కి చెప్పిరి:

టి. వి. వేంకటరామయ్యగారు

టి. వి. వేంకటరామయ్యగారు ఆంగ్లభాషయందు వమత్కారముగ మాటలాడుటకు ప్రారంభించి యిట్లు చెప్పిరి నేను ఆంగ్లభాషయందు దుష్కరించుట కేల జరిచితిని? మిరు ముఖముగ కనుగొని యుండవచ్చును. ఒక మనస్సు దేవసాన కాలమున నన్నుపుడు ఆ తని ప్రాణము పోవండుకలుగు, అప్పుడాతనికి బుజ్జగింపుమాటలకు చెప్పుదురు అట్లుకాచే, నేను చావనున్నానని తలంపవలదు (నవ్వు) నేనుచని పోవుచోపల, స్వరాజ్యస్థాపనమును చూడవలదు (విందు, విందు) మిరుమిరు చేయచున్నానో, నేనుహింసజాలను. బ్రిటిషు వారుత్వలో నిలునుండి వెల్లి పోవుట కలగించును. వారుత్వలో వెల్లి పోవలెనని మిరుత్సానించుచునుండును. నేను బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు తుదిమరకాళము నొసగవలచుచున్నాను. ఈ దినము దుఃఖదినమనియు, నల్ల తెండాలను వ్రేలాడవేయవలెననియు మనముభక్తుడు చెప్పెను నే నానుభిప్రాయముతో నేకీభవింపను. నల్ల తెండాలను వ్రేలాడ గట్టుట పాశ్చాత్య చారము, పాశ్చాత్య చారముల నేనగించుట యందు మన యుద్వేగముని వుండేది యుత్సాహ మింకెవరికి లేదననేను దృఢముగ బలకలను కాని అయిన పాశ్చాత్యచారమును బోధించుటకు, నేను మిరుత్వము లేనట్టియు నాకిత్వము లేనట్టియు ఆంగ్లభాషయందు దుష్కరించుటకును కారణ కలియే గలదు. మన కీపాశ్చాత్యచారములును, ఆంగ్లభాషయును చాలకాల ముండబోవు. వానికి తిలోదః మొంగును, వానివైవాహికము విడుదలక తుదిపర్యాయముగా వానికి స్వస్తి చెప్పుచుంటిమి. (నవ్వు)

ఆత్మస్వరాజ్యము.

గాంధీ మహాత్ముని యాదేశక ప్రకార మనస్థితి: సంవత్సరము లోపల స్వరాజ్యము లభించునని మనకాశన స్పష్టముగ చెప్పి యుండెను. గాంధీ మహాత్ముడు సంవత్సరములోపుగ స్వరాజ్యమును పొందెనని కృష్ణ స్వామిశక్యగారు చెప్పిరి. భారతదేశమున నొక్కరైనను స్వరాజ్యమును పొందినను విషయమును గుర్తిచుటకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు కొంతకాలము వచ్చెను. నేనును ఒకవిధముగ స్వరాజ్యమును పొందితిని. ఈవిషయమును ప్రభుత్వమువారు గుర్తింపవలెను. నాకేక్కిల దిక్షయల్పించుచుంటిని, గతసంవత్సరము జతయవారమున తిరుళ్లి క్కేటి మందు భజనలతోను, సంతోషముగ కర్మగారును, నేనును ఎటుల పనిచేసినదియు మిరుమంగుదు. క్యూ గా రెండు గదుల పరిధిమును నేను భజనలచేయుచు ఉపవాసముల నిర్వహించెడివాడను. అపందగ్యము, కనీసగ యుపవాసములతోగొన్ని శత్రుగారి యుపవాసాధోగతి ఎన్నిదుగా మించియుండెనని నేను తలంతును. క కర్మ గారు నాకిత్వము ఉండేపూరితముగ మాటలాడియుండెనని నా నమ్మకము. కాని ప్రభుత్వమువారు గొంపించుటలో గూడ ఒక క్షణిగి గమనించురు. కొండని రిజర్వులో నుండురు. ప్రజలను కత్తింపుట యందును, కొంతకొంతకాలము జరుగింతురు. వాని గౌరవించినను, గౌరవించకున్నను నేను మాత్రము స్వరాజ్యమును పొందితిని

కాని నేనింటి కాలము ఈ సభల కల రావడమే కాదు...

ఉత్సవము - సాయుధ సేనాంతము

నేను దుఃఖించుచున్న అభ్యుదయము చెప్పెను కాని నేను...

దేవుడు నేనానిని పాదానందము పొందెను...

పన్నుల భారము

నాకు ఉత్సాహము లేదు...

మనము, అదియు మిగిలినది మాత్రమే...

మారు మనవారిని చూచినప్పుడు...

మొదట ముఖ్యమంత్రి, ఎం. కే. ఆచార్యగారు...

సభ ముగియవచ్చును...

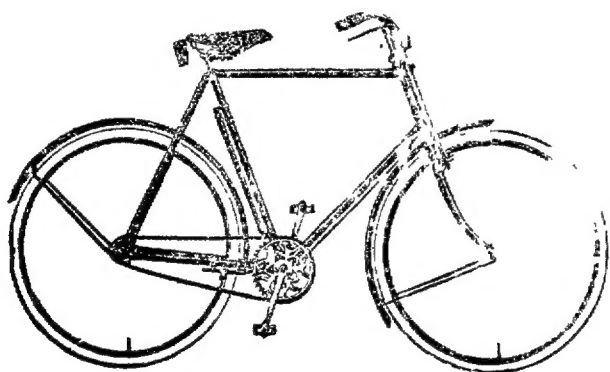
వర్తకులకు మంచి తరణము

సరకులైన తక్కువ ధరలకు...

బెరిమెషినరీమార్టు నూనెయంత్రములు, ఆవిరియంత్రములు, బాయిలర్లు అన్ని రకములలో గలవు.

Advertisement for B. D. BERY & Co. featuring various machinery and contact information.

మేల్తన బైసిక్లెట్ బండ్లు - ప్రస్తతము సరసముగానున్నది

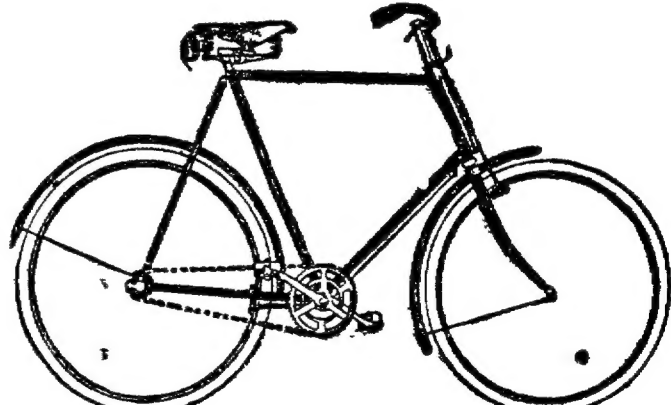

ట్రయంపు పాపులర్

ఇది యెప్పుడును జరుగవలసినది...

వివరములు

- చక్రము: 22, 24 అంగుళములు... టైరులు: 28 x 1 1/2...

రెటెన్షన్ అతి గొప్పది...

వివరములు

- చక్రము: 22, 24 26, అంగుళముల కొలతగలది... టైరులు: 27 అంగుళముల గలది...

Note: - Addisons are the Sole Agents in Southern India for the above.

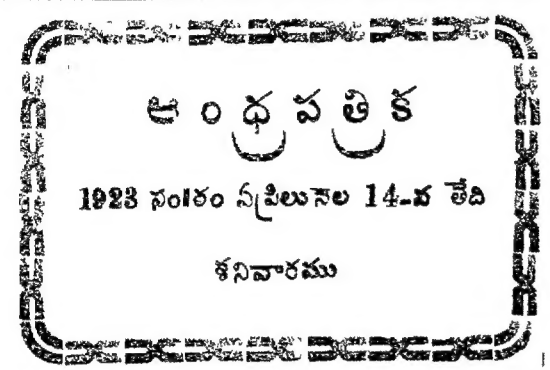
ADDISON & Co., Ltd.

MADRAS, BANGALORE, TRICHINOPOLY and OOTY (A. I. U. D.)

రుధిరోద్ధారి సంవత్సరాది సంచిక

సంవత్సరాదిసంచికలు రాయాలైనవి. చందా దార్లకు పి. పి. లు పంపుట ప్రారంభించితిమి. నెంబర్ల వారిగా రోజు కొంతమందికి రవాణా చేయబడుచుండను. దినపత్రిక సంవత్సరచందాదారులకు ఖరీదు 1-0-0. వారపత్రిక చందాదార్లకును, దినపత్రిక సంవత్సరతక్కువచందాదార్లకును ఖరీదు 1-4-0 నిర్ణయింపబడినది. ప్రతి సంచికకు తపాలస్థాయము 0-4-0, ముద్రాదర్శ రుసుము 0-2-0 తగిలుబడి యగుచున్నది.

భాషాభిమాను లెల్లరు తప్పక స్వీకరించి మా యద్యహమునకు తోడ్పడ గోరుచున్నాము. వ్యవస్థాపకుడు.

హిందూ మహమ్మదీయ సంయోగ వశ్యకత

హిందూదేశము నిపు డెదుర్కొనిన ప్రధాన సమస్య, జాతీయసంయోగమునకు జేరియున్నది. అమృతసరములో హిందువులకును మహమ్మదీయులకును మధ్య జరిగిన కలహము లెంత విషాదకరములయినన, సంయోగావశ్యకతను తేటపరుచుచున్నది. ఇప్పుడు పరిష్కరింపవలసిన వ్యవహారము లలో కెల్ల నిదియే ముఖ్యవ్యవహారము. జాత్యైక్యత లేనిది, స్వరాజ్యనిర్మాణమసంభవము. శాసనోల్లంఘనాది ప్రతిక్రియలు కొనసాగినరపు. ఐకమత్య మున్నచో, ఎంతటి మహత్తర కార్యము నయినను సాధింపవచ్చును. గాంధీ మహాత్ముడు రాజకీయరంగమునకు వచ్చిన దానిగ, హిందూదేశము సంపాదించిన బలమునకు ఆధారమేమి? జాత్యైక్యతయే. అదిలేక, ఎన్ని ప్రతిక్రియల నవలంబించినను నివి యన్నియు నిరుపయోగముగను. రాజాపు స్వరాజ్యము ఒక్క హిందువులకు మాత్రమే గాదు. ఒక్క మహమ్మదీయులకు మాత్రమే గాదు. భారతదేశములోని అన్ని సంఘములకును అన్ని జాతులకును స్వరాజ్యము లభింపవలయును. భారతజాతికి హిందువులును మహమ్మదీయులును రెండున్నేమిటవంటి వారు. ఏన్నేతము లేకున్నను, భారతజాతి సౌష్ఠవము గాంచజాలదు. స్వరాజ్యము భారతీయుల హక్కులలో నున్నదనిన సర్థమేమి? భారతీయులు ఐకమత్యము విహించి దృఢసంకల్పముతో కృషిసల్పుచో స్వరాజ్యము లభించుననియే మాతృదేశమునకు దాన్యవిముక్తి గావించవలయునను దృఢనిశ్చయము, హిందువులను, మహమ్మదీయులను, సిక్కులను, తక్కుంగల సంఘములవారి నెల్లరను ఆహ్వానించుచో, స్వరాజ్యసిద్ధి కాటంకమేముండును? జాతీయపతాకముయొక్క ముఖ్యాంశమును గ్రహించుచో, పోరాటములకు యెడముండునా? హిందూమహమ్మదీయోద్ధి సంఘములకు గల సంయోగమును జాతీయపతాకము వ్యక్తపరుచుచున్నది. ఇట్టిసంయోగమునకు చిహ్నమగు రామాంజనేయమైక్యమునకును జాతీయపతాకమునకును భేదమును భక్తితో కొలుచువారలు, ఒకరి

నొకరు హింసించుటకు, ఒకరినొకరు నిందించుటకు వీలు గలదా?

జాతీయపతాకముగూర్చి, జబ్బులుపురపు ప్రజలు ఎంత పట్టుదల జూపిరి? గోదావరిమండల మెట్టి గాఢభక్తి జూపెను? దేశములో వ్యాపించిన భక్తి, తుదకు అంతఃకలహములకు చోటిచ్చుచో, జాతీయపతాకమును భారతీయులు అకారవపరచినవారగుదురు. ప్రతిదేశమును తన పతాకమును, ప్రాణముల కన్నను నెక్కుడు విలువ గలదిగ గౌరవించును. అట్టితీరి, హిందూదేశముమాత్రమిందులకు భిన్నముగ బ్రవర్తించునా? తప్పుజేసినది హిందువులా మహమ్మదీయులా యనునది ప్రశ్నగాదు. హిందువులుజేసిన తప్పిదములకు మహమ్మదీయులును, మహమ్మదీయులుజేసిన తప్పిదములకు హిందువులును బాధ్యత వహింపవలసియుండును. ఉభయ సంఘములును అన్యోన్యప్రేమ జూపజాలక కలహించుటచే, దేశకారవము ప్రభ్రమగుచున్నది. హిందువులును మహమ్మదీయులును కలహించుచుండ, బ్రిటీషుసైనికులు వీరిపోరాటములను చల్లార్చుటయో? ఎంతయగౌరవము వాటిల్లినదో కనుగొనవచ్చును. ఉభయసంఘములును కలసిమెలసియున్న పెరవారీశోక్యమున కవసరముండునా? అధికారవర్గము ప్రజలకు సంతతము బోధించువిషయమేదీ? ప్రజలలో నైకమత్యములేదు గావున, వారు స్వపరిపాలనమున కర్హులుగారనియు, అందుచే బ్రిటీషు సైనికులును బ్రిటీషు కరిపాలకులును నిలచియుండి ఉభయలమధ్య గల కలహముల నెప్పటికప్పుడు దీర్చుచుండుట యవసరమనియు, వారు బోధించుచుండురు. ఈ ప్రతిపాదనమును సార్థకముగావించునెవల, హిందూదేశము స్వరాజ్యసంపాదన ప్రయత్నమును విడువవచ్చును. జాతీయపతాకమును క్రింద బడవేయవచ్చును. మహాత్మాగాంధీని వడలిపెట్టవచ్చును. పరాధీనతను చేపట్టి దానితోనే ఎల్ల కాలమును తృప్తిజెందియుండవచ్చును. అమృతసరమున జరిగినపోరాటము, జాతీయోద్యమ చారిత్రమున నొక మినహాయింపు మాత్రమని జెప్పవచ్చును. మిగిలిన దేశ మంతయు శాంతము వహించియుండలేదా యని యాడుగవచ్చును. గాంధీ మహాత్ముని యుపదేశములను జనసామాన్యముపాటించుట, గొప్పవిషయమే. స్వాతంత్ర్య సంపాదనముకొరకు దేశమునం దింతటి దృఢప్రయత్నము జరుగుచున్నపుడు, శాంతముసామాన్యముగ ప్రబలుట హిందూదేశమున మాత్రమే సాధ్యమయ్యెను. కాని యింతటితో సంతృప్తి జెంద వీలులేదు.

పాలలో నొక విషపుచుక్కగలిసినను, పాలన్నియు జేసిపోవునటుల, శాంతి వాతావరణమునందు దౌర్జన్య మేమాత్రము పొడగట్టినను, నష్టము వాటిల్లును. పంజాబు, హిందూదేశమునకు శిరోభూషణమువంటిది. పంజాబుసమస్య జాతీయసమస్యలలో ప్రధానమై బరగెను. నిన్నటితో సంతమొందిన సత్యాగ్రహవారము, పంజాబుచరిత్రముతో సంబంధించినదేగాని వేరుగాదు. జలియన్ వాలాబాగునందు, హిందువులును మహమ్మదీయులును కలిసి తమ ప్రాణముల నర్పించిరి. హిందూమహమ్మదీ యైక్యమునకు, జలియన్ వాలా స్మరణచిహ్నము శాశ్వతచిహ్నమై దనరారుచున్నది. ఈచిహ్నమును నిర్మించుటకు, హిందూదేశమునందన్ని భాగములును ధనమిచ్చి తోడ్పడి యుండెను. అట్టి పాంచాళ భూమియందు హిందువులును మహమ్మదీయులును మరల కలహించుట, జలియన్ వాలా స్మరణచిహ్నమును చులకనజేయుటయగును. అకాలీయ, అధికాంగుల దౌర్జన్యము ఆత్మబలముతో ప్రతిఘటించి, ప్రపంచమున కంతకును మార్గదర్శి

కులు గాలేదా? అట్టిస్థితిలో వారి నిదర్శనముగాంచి యెవను అమృతసరపు హిందువులును మహమ్మదీయులును పాతము నేర్చుకొనవలదా? ఏకారణముచేనయినన, దౌర్జన్యబీజములు మొలకలెత్తి వ్యాపించునెడల, గాంధీమహాత్ముని కీ దేశమున స్థానములేదు. భారతీయులు దౌర్జన్యము నవలంబించునెడల, తాను హిమత్వరతిపు గుహలో బ్రవేశించెదనని గాంధీమహాత్ముడు వెనుక దెలిపి యుండెను. అందుచే మహాత్ముడు హిమత్వర్యతమున కయినను జనవలెను లేక కారాగృహము నందే నివసించవలయును. ఇట్టి దుర్గతిని దెచ్చి పెట్టుటకు ప్రజలు సమ్మతించురా? దేశభక్తుల అఖండాత్మాగమలను నిష్కలము గావించెదరా? మరల నిట్టిదుస్థితి ప్రబలకుండ జేయవలయుననిన, హిందువులును మహమ్మదీయులును, బ్రాహ్మణులును బ్రాహ్మణేతరులును, తమతమ మనస్ఫుర్ధలన కట్టిపెట్టవలయును. దేశభక్తిలోను, దైవభక్తిలోను ఈవిధేదములన్నియు లీనమైపోవలయును. మతము ఆచరణలో గనుపడవలయునుగాని, బాహ్యచిహ్నములలోగాదు. బాహ్యచిహ్నములు భేదింపవచ్చునుగాని, ధర్మాచరణ భేదింపజాలదు.

గాంధీమహాత్మునియందు అన్నిమతములును లీనమైయున్నవి. అతని నడవడియందు ఉత్కృష్ట క్రైస్తవధర్మమును క్రైస్తవులు గాంచుచున్నారు. ఆగాఖానుగారివంటి మహమ్మదీయ ప్రముఖులు గూడ గాంధీమహాత్ముని నిజమగు మహమ్మదీయుడనిరి. నిజమగు వైష్ణవుని ప్రపన్నత అతనియందు మూర్తీభవించెనని వైష్ణవప్రముఖులు భావించుచున్నారు. జాద్గుని అహింసావ్రతనిష్ఠ, అతని జీవితమున ముఖ్యాంశమగుచున్నది. ఇందుకు కారణమేమి? మతసారమును గాంధీమహాత్ముడు గ్రహించి దానిని ఆచరణలోపెట్టుటయే. ప్రతివారను గాంధీవలె సర్వసమత్వదృష్టిని పొందక బోవచ్చును. అహింసావ్రతమును మతవిధివలె ననుష్ఠింపలేక బోవచ్చును. కాని ఐకమత్యముకొరకును, సర్వరస్వరాజ్యసిద్ధికొరకును, హిందువులును మహమ్మదీయులును గాంధీమహాత్ముని యాదర్శమును కొంత వరకయినను అనుసరింపవచ్చును. శాసనోల్లంఘనముకొరకు దేశము ఘనప్రయత్నముల నాచరించుచున్న నీతరుణమున, ఒకమూలను అల్లరులు బాడముట ఎంత దురదృష్టమో, కనుగొనవచ్చును. కాని, ఇందుకువగచిన లాభములేదు. దేశప్రయత్నములలో నెంతటి లోపముగలదో గ్రహించుట కీ సంఘటనము బనికవచ్చును. చారీచారా దురంతములలో గాంధీమహాత్ముడు దుర్నిమిత్తములను కనిపెట్టి, బద్దోలీ కార్యక్రమమును విధించెను. లేనిపోనీ యాలోచనలతో కాలముగడువక బద్దోలీ కార్యక్రమమును దేశము నిష్కర్మతో నిర్విహించియున్నచో, స్వరాజ్య మిసరికి తిప్పుక ప్రత్యక్షమయ్యెడిది. సంవత్సరములో స్వరాజ్యము రాకుండుటకు కారణము ప్రజలయలభావమేగాని వేరుగాదు. మహాత్ముని యుపదేశములను నిర్వహించుటకు వారు వెనుపిరి. గతించినదానికి వగచి ప్రయోజనములేదు. ఇప్పుడయినన, నిర్మాణ కార్యక్రమమును దేశము దీక్షతో కొనసాగింపవలెను. పునాదులు బలపడనివి సాధమును నిర్మింప వీలుండదు. జాత్యైక్యతముందుగ నిర్ధిపడవలెను. జాత్యైక్యతను రక్షించుటకు, నిర్మాణాంశములను నిర్వహింపవలెను. కద్దరు శాంతిచిహ్నము. స్వాతంత్ర్యచిహ్నము. దానిద్రవ్య నివారణచిహ్నము. భారతీయులలో ధైర్యవిషయమున నయినను భేదాభిప్రాయము లుండవచ్చునుగాని, కద్దరువిషయమై విభేదముండజాలదు. అన్ని జాతులను అన్ని సంఘములను దగ్గరకుదెచ్చి

సాధనము కద్దరనుటకు సందియములేదు. కద్దరు మూలమున హిందువులలోను మహమ్మదీయులలోను, బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరులలోను, ఉత్తమజాతులు నిమ్నజాతులలోను సంయోగము గురుననుటకు సందియములేదు. కద్దరుమంత్రమును మరువక, జాతీయనిగ్రాణమును విడువక, శాంతమును వీడక, జాతీయసంయోగము కొరకు ప్రస్తుత తరుణమునం దెల్లరును గాఢముగ కృషి సలుపుట యవసరము. పై వాక్యములను ముగించిన పిమ్మట, హిందూమహమ్మదీయ సంయోగమును గూర్చి యోచించుటకు, ఉభయ సంఘముల నాయకుల సమావేశము లాహోరునగరమున గూడెని తంతి యొకటి చేరినది. చిత్తరంజనదాసుగారి యధ్యక్షత క్రింద, ఈ సమావేశము గూడెను. మాల్వీ అబ్దుల్ కలాంఅజద్, హకీం అబ్దుల్ ఖాను, వండిత మోతీ లాల్ నెహ్రూ, సరోజినీదేవి, వండిత సంతానము గార్లు మున్నగు ప్రముఖులు హాజరయిరి. హిందూ మహమ్మదీయ సంయోగావశ్యకతను దేశ నాయకులు గుర్తించు టెంతయు శుభప్రదము. వీరు సలిపెడి ప్రయత్నములు ఫల మగుగాక !

కెనియా రాయబారము : అధికారులసిరోధము

కెనియానుండి ఇంగ్లండుకు వెళుదలచిన భారతీయ రాయబారులు ముందు బొంబాయికి వచ్చిరి. కారణమేమని యడుగగ, తామివిషయమై గాంధీమహాత్మునితో ముచ్చటించుట దలచితిమనియు, బొంబాయి భుత్విమువారు గాంధీతో మాటలాడుటకు అనుజ్ఞనొసగిరియనియు, అస్సాసియేటెను ప్రెస్సు ప్రతినిధికి వీరు చెలిపిరి. కెనియా విషయమై గాంధీ మహాత్ముని సలహా దీసి కొనినంతమాత్రమున, నేటి పుట్టిమనుగునో కలియదు. కెనియానుండి ఇంతదూరమువచ్చిన భారతీయులకు మహాత్మునితో ముచ్చటించుట కవకాశమును నిరాకరించుట, అధికారుల సంకుచిత దృష్టిని గనుపఱచుచున్నది. ప్రతివిషయమునందును వీరు అపాయమును గుర్తించుచుందురు. రాయల్ కమిషనును నియమించుట వలన, భారతీయులకు లాభము గలుగునను యభిప్రాయముతో, కెనియా రాయబారు లెంతమాత్ర మేకీభవించుట లేదు. బొంబాయి క్రానికలుపత్రిక చెలిపింట్లు, రాయల్ కమిషనుకు ఒప్పుకొనుచో ఈ వ్యవహారమునలే కట్టపెట్టవచ్చును. రాయల్ కమిషనుల వలన నేమిఫలము గలుగునో, హిందూదేశమునకు కరతలామలకమే. కమిషనులవలన డబ్బుదండగ దప్పు వేరులాభము గలుగదు. తెల్లవారల యాధిక్యము మరింత స్థిరపడును. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి కమిషనుకు అంగీకరించుచో, భారతీయుల త్రేసు మునకు తీరనిభంగము కలిగించెదరని బొంబాయి క్రానికలుపత్రిక స్పష్టపరుచుచున్నది. అధినివేశ రాజ్యములలో భారతీయులకు సమానపు హక్కుల నిచ్చుటయూ, లేదా? ఇదియే, ఇప్పుడు పరిష్కరింపదగిన సమస్య. హిందూదేశమునకు సమాన స్థానమొసగునన్న, బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమును విడుదలపట్ట వేరుమార్గము లేదని కెనియా రాయబారులు స్పష్టపరిచిరి. కాంగ్రెసు మహాసభవారండుచేతనే, సామ్రాజ్యస్వ స్వరాజ్యము గాని, సామ్రాజ్యము వెలుపలి స్వరాజ్యము గాని తమ యాదర్శముని నిదివరకు నిర్ణయించిరి. హిందూదేశమును బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమునందు నిలుపుకొనవలసిన శాధ్యత, ఇంగ్లండుపై నిలచియున్నది. ఇంపీరియల్ సమావేశమును నవంబరు 1 వ తేదీన జరిపదరనియు, అధినివేశ రాజ్యములును హిందూ

భారతీయు డిదివరకు మోయుచున్న పన్నుల బరువునకు దోడుగ, రాజప్రతినిధిగారు రెండింటిని ఉప్పుపన్నును మీదబకవైచిరి.

దేశమును ఈ సమావేశమునందు పాల్గొనుననియు, కామన్సువధలో బాల్కువినుగా రిటేవల ప్రకటించి యుండిరి. ఇట్టి సమావేశములలో పాల్గొనినందు వలన, హిందూదేశమున కేమిలాభము గలిగెను? హిందూదేశమున కీ సమావేశమున సమానమగు హోదాగలదని, వెనుక నిర్ణయింపబడెను గద. కాని దీనిని పాటించువా రెవరు? బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునం దన్ని భాగములలోను అందు ముఖ్యముగ అధికాయించును భారతీయుల హక్కులను తృణీకరించుచున్నారు. వారిని మానవ మాత్రులుగ జూచుటలేదు. మరల నొక సమావేశమునుకూర్చి హిందూదేశ ప్రతినిధి నొకరి నావ్యానించినంత మాత్రమున, ప్రజల తేమాత్రము సంతసింపరు. ఇటుల మోసభోవు కాలము దాటిపోయినది. కెనియా రాయబారులు చెలిపింట్లు, హిందూదేశము సామ్రాజ్యమునం దన్న స్థానమును నిజముగ నాక్రమింపవలయును. లేనియెడల, సామ్రాజ్యముననుండి దేశ మభివృద్ధిజెందుట కవకాశముండదు. ఇంగ్లండు, బ్రిటిషు సామ్రాజ్య గౌరవము నెంతవరకు కాపాడునో జూడవలయును.

ప్రాన్సు, తుర్కీ

రైళ్లను వైచుటకును, ఆంగ్లరావులమును పునర్నిర్మించుటకును తుర్కీ ప్రభుత్వమువారు అమెరికనుకంపెనీతో కంట్రాక్టు జేసికొనుటచే, ప్రాన్సు కలవరపడుచున్నది. అమెరికాకు చేకూరెడిలాభము తనకుబోయెననియే గాక, అమెరికా సలుకుబడి తుర్కీలో విస్తరించును గూడ, ప్రాన్సు భయపడుచున్నది. మోసూలు నూనెగనులకూర్చి బ్రిటిషువారెట్టి యాందోళన పడుచున్నారో, అమెరికావారుకు బడిజూచి ఫ్రెంచివారెట్టియాందోళన పడుచున్నారు. అమెరికాకును, తుర్కీకిని ఈరీతిన సంబంధమేర్పడు

చో యూరపీయనుదేశముల యాటలు వెనుకటివలె సాగిరాకపోవచ్చును. ప్రస్తుతవ్యవహారములను వేసిని జూచినను, స్వార్థచింత దాని యట్లు ముగన గనుపించుచున్నది. ప్రపంచశాంతిని గూర్చి గాని, సర్వజన త్రేమముకూర్చిగాని నిష్పక్షపాతముగ యోచించుట గానరాదు. ఇట్టిస్థితిలో కలహవీజములు విస్తరించిన నాశ్చర్య మేమిగలదు?

బర్మా సహాయము

వల్ల భాయిపట్టు, కొఠారిగార్లు బర్మాలోనున్న కొలది దినములలో తిలకు స్వరాజ్యనిధికి దాజాపు రెండులక్షలరూపాయలను సొపాదించగలిగిరి. ఇంకను రెండులక్షలను అక్కడివారు వసూలు జేసెదరని తెలియుచున్నది. బర్మాలో పైతము స్వరాజ్యోద్యమము పై గాఢాభిమానము గల దనుట కిది యొక నిదర్శనము. గయాకాంగ్రెసు విధించిన ధనమును, వాలంటీరులను సమకూర్చుటకు అన్ని రాష్ట్రములును పోటీతో పనిజేసి, విజయముబడయుట భావ్యము. తిలకు స్వరాజ్యనిధికి జేసిన వాగ్దానములను 20 వ తేదీలోపుగ చెల్లించవలయునని, ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసభు ర్యవర్థిగారు హెచ్చరించుచున్నారు. వీరి హెచ్చరికను పాటించి ఆంధ్రులు తమధర్మమును నిర్వహించు గోరెదము.

సిపాయి బోగముదానిని నడికేరుపుట

హైదరాబాదులో 3/3 కేట్రీపూలమునం దుండిన కాబీఖాన్ అనువాడు అనగరమునందలి అబకలైలలో పేనొండిక సికందర్ ఖాన్ అను బోగముదానిని తనతోబాడ తనివట్టుని కొర యామె తనకోరిక నిరాకరింప నుపిండ్ల కెత్తితో కామి కంఠమున తెగనడికి స్వాపాయెను. ఇంతవరకు వరకు కట్టుబడలేదను.

పంజాబులో హిందూవులకు మహమ్మదీయులకు విరోధములు

పంజాబులో హిందూవులకు మహమ్మదీయులకు విరోధములు

అమృత సరులో కొట్లాటలు

లాహోరులో నాయకుల సభ
అల్లరులు కొంత వరకు తగ్గినవి

సర్ గంగారాంగారి భూరివిరాళము

బాలికల పాఠశాలపాఠశాలకు లక్షరూపాయల నొసంగిరి.

భారత కాంగ్రెసు నాయకుల రాక

వల్లభాయీ పటేలు కొఠారీ గార్లు కలకత్తాకు వచ్చిరి
1,85,000 రూపాయలు బర్మాలో యంత్రవరకు తిలకునిధికి చేరినవి - మరియెందులకులగుడ చేరును

నడయాడు మ్యునిసిపాలిటీ

పన్నులని రాకరణము దీక్షగా జరుగుచున్నది

అహమదాబాదు మ్యునిసిపల సభ్యులపై దావా

దావా కొట్టివేయబడెను

19 గురు సభ్యులును ఖర్చులనైన యింకాయామంతికి యిచ్చుకొన నక్కరలేదు

పంజాబులో హిందూమహమ్మదీయ

వైషమ్యములు

నాయకుల సమావేశము.

పంజాబు ప్రభుత్వమువారి ప్రకటన

12 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 11 గంటల మొదలు అమృత సరులో నెమ్మదిపడ్డది. లాహోరుకుండి తంబుడి గుర్రపు దళము అమృత సరులోనికి. కొట్లాటలకు యిద్దరు చనిపోయి రనువార్త నిజముగాదు. 13 వ తేదీనర కెవ్వరును చనిపోయినట్లు తెలియలేదు. గుర్రపుదళము రాజ్ పూర్వము అకాలీలు నెమ్మది కరిగించుటలో ఉత్సాహులకు తోడ్పడిరి తొరతనమువారు ప్రకటించిరి.

ప్రజలు వీధులలో తారులాడగూడదు

కేఫులలో తారులాడగూడదు అట్లు ఆయంధములు భరించి తారులాడువా రెంత గొప్పవారైననుకూడ వారిని తక్షణము ఆరెన్దుచేసెనని ఆవృతసరులో దీప్తి కమిషనరు చాటింపుచేయించెనని తెలిసినది.

12 వ తేదీ రాత్రి

12 వ తేదీ రాత్రి అల్లరులు జంకలేదు. బ్రిటిషు ఉద్యోగులకు పోలీసువారు నగరమున గస్తీ తిరిగిరి. కొన్నిచోట్ల అల్లరిజరుగునని ఆనమానించి సాయంధకంమునుంచి పోలీసు నూపర్వెంటుముగ్గురు ఉద్యోగులు నగరములోనే యుండిరి. 13 వ తేదీని తెల్లవారుజామున, నియ్యక మంది, కాలానునింగు మున్నగుమార్పుపేటలలో గలభాటులగునని తెలిసెను. అచట రెండుకతులవారును సమాన ఉద్దీక్షగా నుండిరి నేవల వట్టికి కం పుడెను. వారు వెళ్లునకి దారిని పోవువారిని బాధించుచుండిరిగాని కడుపుతులవారిని కొట్లాట నరికాదనగలేను అటులే చిరికియ్యములు కొంతవరకు జరిగెను. పోలీసువారునద్ద ఆకాట్రయి మహాత్ముడు అనునవని ఎడమచవి నొకడు కొనివేసెను. 80 మంది వైద్యులకు వెళ్లి, వారిలో 12 మంది మాత్రమే వైద్యులలోనుంచిరి. ఆ 12 గురిలో యిద్దరికి ఆ పాయము కలుగుటలున్నది. తక్కినవారికి చికిత్సచేసి పంపివేసిరి. 13 వ తేదీ భుక్తకార మగుటచే జరిగినలలో ప్రార్థనలు కాగానే ప్రజలు నెమ్మదిగా పంపివేయుటకు దీక్షిమిషనరు కొందరు మహమ్మదీయు ప్రముఖులను పంపెను. వారు కొంతకాలా కర్మమును నెరవేర్చిరి. మధ్యాహ్నము 3 గంటలవరకు అల్లరులు జరుగలేదు. నగరములో వాగ్వికతై కాఫోల్సే వము నెమ్మదిగా జరుగుచున్నది. అత్యధికముకంటె యింతరట్టులువలనవారును

లాహోరులో నాయకుల సమావేశము

జేశబంధుజానుగా రధ్యక్షత వహించిరి

13 వ తేదీ మధ్యాహ్నము జివాన రామలాలుగారి గృహమున జరిగినది. ఆసభకు కాంగ్రెసు, కిలాఫతువాయ మలును, హిందూ మహమ్మదీయ ప్రముఖులును పాల్గొనుట వచ్చిరి. జేశబంధుజానుగా రధ్యక్షత వహించిరి చాలానా అబ్దుల్లా అలీజను, హాకీం అబ్దుల్లాఖాను, పండిర మొరీలాలు సెహూ, శ్రీమతి సోదనీదేవి, రాజా నరేంద్రనాథు, డిప్టీ కేప్టెను, హా. రాయరామచరణదాసు, పండిర సంతానం, కమార్ముకు య్యిలుమియాను మొదలగు, చాదరీమహమ్మదీ గార్లు మున్నగు ప్రముఖులు పాల్గొనుటవచ్చిరి. ఆసభలో జరిగినచో గోప్యముగాని హిందూవుల మహమ్మదీయుల విరోధకారణముల వారయుటకు నిమిత్తమవడిన రెండు ఉపసంఘములవారును తొడ విచారణ చేసి వచ్చిన నిశ్చయములను బట్టి ఆసభలో 5 గంటలసేపు చర్చ జరిగినది. మరల 14 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు సభ జరుగెను.

బహిరంగసభ జరుగలేదు

జలమాలాబాగు వాగ్విక సమరణదిన మహాసభ 13 వ తేదీ సాయంత్రము లాహోరులో జరుగునని ప్రకటించెను. గాని కొట్లాట జరుగుననుభయము చే ఆ సభను జరుగలేదు. పోలీసుగారినుండి చాలమంది వచ్చిరి. బహిరంగసభను జరిపినచో ఆసభలో కుటరు తెరకైన గలభా చేసెదను. గాన సభనుకలుపుట మంచిదని దీప్తికమిషనరు కాంగ్రెసు కార్యదర్శికి 13 వ తేదీ మధ్యాహ్నము ప్రాసెసు అందుటకు కాంగ్రెసు కార్యదర్శిగూడఅంగీకరించెను. (ఆ.వెస్)

కానకములును కాలమంది నగరమునకు వచ్చియుండిరి. పెద్ద జాతులలో ఉదాగములనింకను రెండువేడు గృహములు వీధి తలుపులు విగించుకొని లోపలినుండి వెలుపలికి వచ్చుటలేదు. నగరమున గలముఖాగములో నెమ్మది ఏర్పడింది. ఇంతవరకెవరిని ఆరెన్దు చేయలేకగాని యింకా త్వరగానే ఆరెన్దు చేసెదరు

అతితీవ్రములు కాలకరులముగా నున్నవి. వందలములు మితిమీరినవి. అచటనుకూడతేకమిషనరు తీవ్రముగానేయున్నది. హిందూ, సిక్కు, మహమ్మదీయములు అద్యోగిలకు తోడ్పడి కాంతిని నెలకొల్పుచున్నారు. మొత్తము తెల్లముతగిలినవా. 100 మందికి లోపే.

హానరబులు కూర్చు వెంకటరెడ్డి

నాయుడుగారి రాక

ఏలూరులో హారటాలు సమగ్రముగా జరిగినవి

హానరబులు కూర్చు వెంకటరెడ్డినాయుడుగారు ఏలూరు వాస్తవ్యులే యైనను మంత్రిత్వము వారిమేదిన పిమ్మట ఇంత వరకును ఏలూరు వెళ్లలేదు.

శేడు (14 వ తేదీ) వారు ఏలూరులో అడుగుపెట్టిరి. పోలీసు విద్యుక్తముగ హారటాలు సమగ్రముగా జరిపిరి. నాయుడుగారికి స్వాగతమొసంగుటకు వారిమిత్రులు చాల ప్రయత్నముచేసిరి. కాదుగూడ దుకాణములు మొదలు పెద్దబజారులో అన్నిదుకాణములను మూయుటదేను. ఆదారిశ్రీరామిత్రులును వాకును విజయముచేసిరి. వాటకకాలము యంత్రకాలము మున్నగునవిగూడ మూసివేయబడెను. నాయుడుగారికి సత్కారవత్తు మను సమర్పించవలెనని నిన్న (13 వ తేదీ) రాత్రిజరిగిన మ్యునిసికలసభలో హెచ్చుమంది తీర్మానించిరి. దాని నాక్షేపించుటకు శేడు పురమందిమున బహిరంగసభ జరుగును అని మా కొక ప్రమాణము తెలిపిరి. (తంతివార్త)

* * * * *
శ్రీరాజా మోతేంగరాజుగారు మున్నగు జహించారులు, ప్రభుత్వోద్యోగులు, బిరుదధారలు, జస్టిసుపక్షనానుకులు మున్నగువారు రైలుస్టేషనువెల్లి వంద్రాగారికి స్వాగతమొసగిరి. చాల గుర్రపుబండ్లు మూడుపిమ్మటగూడ ఊరేగింపు జరుగవచ్చెను. ఉదయము 10.30 కు ఊరేగింపు ప్రారంభమైనది. వాడును రాజామోతేములను కూడపెట్టిరి. ట్రావెలర్సు బంగళాను బాగుగా నుంకరించిరి. మ్యునిసిపల పాతకాల బొటరువచ్చిరి. తాలూకాబోర్డు గుమాస్తా, మంత్రిగారి మేడలో పూలండడలేసెను. శనివారపుపేట రాజాగారు ఏనుగులను పంపిరి. (మరియొకరు వచ్చిన తంతివార్త) (సశేషము)

నడియాడులో పన్నుల

నిరాకరణము

మ్యునిసిపలు పన్నులను చెల్లించుటలేదు

నడియాడులో పాము మ్యునిసిపలు పన్నులను చెల్లించుటలేదు. టిక్టెట్టులలో నున్నారు. పన్నులు చెల్లింపుదని ప్రజలు బోధించుటకు మ్యునిసిపాలిటీవా కొక ఉపసంఘము శిక్షరచిరి.

అహమదాబాదు మ్యునిసి

పాలిటీ కేసు

కేసు కొట్టివేయబడెను

అహమదాబాదు మ్యునిసిపల సంఘమున వెనుక సభ్యులుగా నుండిన 19 మందియై యిండియామ్యునిటీ తెచ్చిని దావాలో శేడు (14 వ తేదీ) తీర్పు చెప్పబడెను. దావా కొట్టివేయబడెను. ప్రతివాడులు ఖర్చులచాడ ముదరా యియ్యనక్కరలేనని తీర్పు చెప్పబడెను.

సర్ గంగారాంగారి భూరి

విరాళము

లక్షరూపాయల విరాళము

లాహోరులో బాలికలకు పాఠశాలపాఠశాల

లాహోరులో బాలికలకు పాఠశాలపాఠశాల శిష్యులకుట 50 గంగారాంగారు లక్షరూపాయల నొసంగిరి

రైలుస్టేషనులలో రాజకీయ సభలు

చేయు గూడదు

దొరతనమువారి ఉత్తరువు

మొమారుదొరతనమువారి కరిపాలనకింద నున్న యిరువదారులలో రైల్వేవారి అధికారులలో ఎవరును రాజకీయసభలు జరగనూడదు. అట్టిసభలు జరిగినపుడెవరు నున్నవారికదై రైల్వే టిక్టెట్టు ప్రస్తుత వారిని నేడునులో నుండి వెడలగొట్టుటకు రైల్వే ఉద్యోగుల కధికార మింకొందినది. అని 13 వ తేదీని ప్రకటించెదను.

పరివార్

రూరలో దౌర్జన్య విజృంభణము

లండన్, ఏప్రిల్ 12:—రాత్రి 10/55. టైము డెస్కాల్లో విలేజ్ లో ఇట్లు తెలియజేయుచున్నాడు:— రూరలో దౌర్జన్య విజృంభణము శ్రీఘ్నముగ ప్రబలించుచున్నది. పరాసుల కఠినదౌర్జన్య వలన పనివాండ్లు వార్తాపచారమునకు రాకపోకలకు పీట లేవడం జేయుచున్నారు. దీనివలన ప్రాంతీయ మరంత టీగ మగు ఇర్యలను అవలంబించుచున్నారు. కొంపోల్టకు నిశ్చయించుకొన్న బొగ్గు, కోకులానులమీద జర్మనులు అపాయకరముగా ప్రేలము వస్తువులను బెట్టిరిని క్లగ్గోలగ జెప్పుచున్నారు. ప్రాణము విసిగించిచో జర్మనులు అట్టి పని జేసేది వారే. ప్యాసిస్టు సంఘము వారే ఈ దౌర్జన్యమునకు కారణమనుట తర్కం. పనివాండ్లకంటె నకు విడిమిడిపోవుచున్నది. అతివాదలకంటె యువదలపెట్టుచున్నాడు. జనవరినండి కమ్యూనిస్టుల ప్రాబల్యము హెచ్చుచున్నది. రెడ్ సంఘమువారు మే 1 లేదని తమ కార్యక్రమ విధానములను, వాపెదరిని ప్రెంచివారనుచున్నారు. ఇది రూర అంతటను జరుగును. 2000 వందల పనిలేని కార్మికులు తమభృతిని హెచ్చుజేయవలెనని గోరిరియు వారికోర్కెనిరాక రింపబడినపుడు అల్లరులు బయలుదేరెననియు బెల్జియనువార్తలు వెలుపుచున్నవి. జర్మను గ్రీన్ పోలీసువారు తుపాకులను గాల్పిరి. 4 గురు పనిపోయిరి. 18 గురు తురగాతులైరి. బోయరు దగ్గర నున్న ఇనుపదారిని భ్యంసము జేయుటకు బ్రహ్మాండముగా ప్రయత్నములు జరిగెను. అనాకజగ్రహభవకేమునండి అల్పచాలను దిగువతి జేయరాదని పరాసు అధిక సంఘము వారయచున్నారు. అట్లు ఉత్తరువు జేసిరి.

పార్లమెంటు - కామన్సునభలో భీభత్సము - క్రమశిక్షావసరము

లండన్, ఏప్రిల్ 12:— గతరాత్రి సభ్యుల చర్చకు గర్హించుచు ప్రతిక లన్నియు మంత్రులను, కార్మికసభ్యులను మందలించడంగినది. 'నిష్ఠులను'. అసలు నాయకులను గాబర తుకొను సమర్థత లేదని ప్రభుత్వమువారిని నిందించెను. వీరి ఉదాసీనత గూడ వీరి ప్రభుత్వసామర్థ్యమునకు కళంకమును బెచ్చిపెట్టుచున్నది. దీనివలన బోస్ట్లగారిభార మతికయించినది. అందుచే మంత్రులగ్రూపులో అస్థిత్వం చాంబర్లైన్ ప్రభుత్వలకంటి మేధావులను జేర్చుకొన కలయును. గతదినము : జయప్రభావమును కార్మికసభ్యులును, లిబరలువత్తు మవారును తగవులాడి పాడుజేసిరి కనుకతో వీరియవురును మెలగుట ముఖ్యము. వికచత్యమనఁరము. ఈ అల్లరిమూలము ఖ్యమగు వ్యవసాయవిషయమును ఆలోచించుట ముందు కెపు డో అవుతేసిరి. వ్యవసాయమును అభివృద్ధిజేయు మార్గములకు ఆలోచించుటకు నిన్న సభలో చర్చించుటకు నిశ్చయమైనను ఈ అల్లరిచే చాలకాలమువరకు అది వెనుకబడినది. సినిమార్యులలో పూర్వము పనిచేసినవారి జీతములను గూర్చి విచారించుట కోకసంఘము నెలకొల్పవలెనని మిల్లరు గారొక తీర్మానము నుపపాదించిరి. కార్మిక సభ్యులు కూడ దిసిరి. తుదకు మిల్లరుగారు తమ తీర్మానము నుపకరణించు కొనిరి. సినిమార్యులలో పూర్వము పనిచేసినవారి ప్రారంభజీతములను గూర్చి యోచించుటకు నిశ్చయించబడినది.

సామిప్య ప్రాచ్య రాచకీయములు చట్టర ఏర్పాటువలన అమెరికావారు గూడ సామిప్య ప్రాచ్య రాచకీయములందు కగరలినయ్యవని వార్తాపత్రికలు భయపడుచున్నయని. ఇట్లయ సదుపాయములచే యునైటెడ్ స్టేట్సు ప్రభుత్వమువారు తమకక్షము జేరెకరని తురమృలను కొనుచున్నారని న్యాయాయుక్త టైముకత్రిక వాకొనుచున్నది బ్రిటిషు ప్రెజిడివారికి తగవులు బయలుదేరిన అంతర్జాతీయసంఘమువారు తీర్పుజేసెదరు. ఇంతవరకు వాషింగ్టన్ ప్రభుత్వమువారు తుర్కీరహస్యములలో బోయెము కలగజేసికొన లేదు.

రూర పరిస్థితులు

రూరకార్మికుల లండను సామ్యకనిరోధమునే అవలంబించి సాగించవలయు ననుచున్నారు. సా. ఘోషవాదులు రాయబారములను ప్రారంభించి లాభ కరముగ వ్యవహారమును పరిష్కారము జేసికొనవలెననుచున్నారు. సమాచారదాతో రాచకీయములకు సంబంధించని విధానము ననుసరించి పరాసులతో రాయబారముల కంగీకరించెదనని జర్మను చాన్సిలరు వర్తకసంఘమువారికి తెలియజేసి రని డెయిలీ మెయిలు బెర్లిన్ విలేజ్ తెలుపుచున్నాడు. టేమ క్యర్మములను ఉభయతా కాపాడుకొనుటకు నానాకాతినయతి నొకదాని నేర్పువలెనని ఆస్ట్రేలియా ప్రధానమంత్రి బ్రాబ్బు గారు హెచ్చరించిరి.

ఐరిషు విప్లవకారులు

మాన్సిన్గన్, మర్క్వివిజ్, ప్లంకెట్టు ప్రభువు, లిండి సోదరుడు లియూ అనువారు అరెస్టుజేయబడిరి. కర్మలాలించి విడుదల జేయబడెను. తక్కినవారందఱును స్థాకనైక ప్రధాన కార్యాలయములకు గొంపోబడిరి.

తురుష్క-మతనిధి

మతాధికారులు సొమ్ము నవహావూరించినను మాటనుగూర్చి జేయబడిన ప్రశ్నోత్తరములను అంగోరా ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించిరి.

తురుష్క-సామ్రాజ్యాధికారము

ప్రాగ్ లుట్సు ప్రభుత్వము మరల తలయెత్తకుండ ప్రోత్సాహము నొకదానిని బాటియసంరక్షకసంఘమువారు అంగోరా ప్రభుత్వమువారికి ఒక చట్టమును సమర్పించిరి.

తురుష్క-పాఠశాలలు

ఉన్నతతరగతి పాఠశాలలలో క్రింది తరగతివారికి ప్రాంతీయముల నేర్పరాదని అంగోరా ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి. ఉన్నతతరగతులలో ఇదివరకు జెప్పుచున్న గంటలను తగ్గించవలెననిరి.

ఇరాకు వజీరుసాహ్

లో గతసంవత్సరము 9 పర్యాయములు విమానముల నుండి బాంబులను వేయవలసి వచ్చెనని క్యామ్యులలో హోయ్ గారు తెలియజేసిరి. ఇందులో ముగ్గురు ఉద్యోగులు చనిపోయిరి. ఒకనికి గాయములు తగిలినవి. వజీరుసాహ్ లో బాంబులను వేయుటచే 9 గురు అధికారులు చనిపోయిరి. ఒకవైమానుకు తురగాతు డాయెను. విమానములనుండి బాంబులను వేయుటచే తత్కాలముండి చనిపోయిరిని తెలుపుచున్నారు. ఇరాకులో ప్రజలు కోరుటచే బాంబులను వేయవలసినవచ్చెను.

కామన్సునభలో కలొనియలు డొమినియనుల విభేదము

బయలుదేరినది. కలొనియలు, డొమినియనులు ప్రత్యేకముగ గుర్తించబడునటుల వారిని ఆయా పేర్లతో విభజనలెనని కామన్సునభలో స్వాందేష్ ప్రభువునకుగ భూగోళకాత్త్రమును బోధించుచు డీవీమయమై విద్యాసంఘము వారి కెదురి చేసెదమని క్యాండెక్ ప్రభువుగారు బదులిడిరి.

అంతర్జాతీయ కార్మికసమస్య

క్రైటుబ్రిటలు, ప్రాంసు, జర్మనీదేశములు కోజుకు కి కంటలు పనిచేయుటకు అంగీకరించు విషయమై చర్చించిరి. దీని సాధించు మార్గము నరయుట కోకసంఘము నియమింపబడినది. వాస్తవకార్తరుగారు అంగోరముగనే యున్నారనియు తర్కలో లగ్నానుకు వచ్చెదరనియు అనుకొనుచున్నాడు.

సోవియటు కలహములు

విషమస్థితి

టైముస్ పత్రికావిలేజ్ లో గ్రానుండి ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు:— ర్శిలేడికి జరుగుననుకొన్న కమ్యూనిస్టు కాంగ్రెసు కమ్యూనిస్టులలో కలహములు ప్రారంభమగుటచే అగిపోయినది. 1921 చిట్కలే ఇప్పుడు తటస్థించినది. లెనిన్ గారవుడు తెలియజేసిన ఆర్థికవిధానము అందరిని కాపాడెను. ఇప్పుడు అతని తెలిలోటు పూర్తిగ కాన్పించుచున్నది. కమ్యూనిస్టులలో క్రమశిక్ష తగ్గినదని తెలియుచున్నది. మతాభిప్రాయములు భేదించుటచే కొన్ని చిక్కలొకలిగినవి. రషియాలో మతజీవమునకు మతస్వా రింత్రయమునకు భంగము రాకుండ జేయుతోద్వేదనలెననియు మతాభి కారులను రషియాలో విచారింపరాదనియు క్రైటుబ్రిటను తన యభిప్రాయము తెలియజేసెను.

మాస్కో నుండి బ్రిటిషు రాయబారము

తిరిగివచ్చుట కాలోచించుట

లండన్, ఏప్రిల్ 12:— సోవియటు ప్రభుత్వమువారి వైఖరి చాల ప్రతిహతముగ నున్నది. చిలిల్ గారి ప్రత్యుత్తరము చాల గర్వముతో కూడుకొన్నది. దీనికి బోడు బ్రిటిషుచే పల పడని నొకదానిని ఇటీవల వీరు బట్టుకొనిరి. ఇది ఇంకోక కారణము. అందుచే బ్రిటిషు రాయబారులు మాస్కో నుండి తిరిగి వచ్చివేయుటకు ఆలోచించుచున్నారు.

గృహనిర్మాణచట్టము

స్థానికాధికారులు గృహములను గట్టుకొనువారికి గృహ నిర్మాణాధినుండి కొంత సహాయము చేయవలెననియు సాలే నా అరుపానులు చొప్పున ఆరోగ్యకాళా మంత్రిగ్రూపువారు 20 ఏ డ్లరకు రెండండ్లుల ఇండ్లను కట్టుకొనువారులకు సహాయము చేయవలెననియు ఒక చట్టము ప్రవేశ బెట్టబడినది.

మధ్యమతరగతి ప్రజల కీవిధానము తృప్తికరముగ లేదని వీరిమాటనే తలబెట్టెదననియు దురస్థాయముగ నున్న గుడిసెలను కాగుచేయు విషయమును తలపెట్టెదనియు అజేసిండుచున్నారు.

తలితండ్రులు తేని దిక్కులేని పిల్లలను ఇండియాకు బంపకుండ జేయుటకు జేకీ మకార్యదర్శి ఆలోచించుచున్నారు. దీనికి కారణము డోరిస్ హోరుకన్య సుగతిజేయని తెలియుచున్నది.

బెర్లినునుండి టెహరాన్ కు విమానములమీద వారమున కొకసారి ప్రయాణికులు ఉత్తరములు పోవుటకు ఏర్పాటులు జరుగుచున్నవని వదంతులు బయలుదేరినవి.

మాస్కో నుండి టెహరానుకు తపా విమానముమీద వచ్చెను.

ఇంగ్లాండులో చావుసంఖ్య క్రమమున్నది. నానాటికి అంగోరము హెచ్చుచున్నది.

Notification.

శ్రీ సపుత్రవల్లూరు రాజావారు ధన్యకర్తగా వున్న శ్రీ వల్లూరు వేణుగోపాలస్వామివారి కళ్యాణ వ్రతసము 24-4-23 వ తేదిన ప్రారంభించి 2-5-23 వ తేదినరకు జరుపబడును. సదరు వ్రతసదినములలో దిగువ నుదహరించిన పండ్లములు పెట్టబడును. గెలిచినవారికి విరివిగా బహుమతులు యియ్యబడును గాన యావత్సంది రాకోరడ మయినది

- 1 Polo, 2 Cock Fighting, 3 Ram Fighting, 4 High Jump, 5 Long Jump, 6 Pole Jump, 7 Sack Race, 8 Wrestling, 9 Foot Ball, 10 Tugg of War, 11 Hurdle Race, 12 Obstacle Race, 13 Hoc ey, 14 Putting the Weight, 15 Mile Race, 16 Quarter Mile Race, 17 Hundred Yards Flat Race, 18 Three Legged Race, 19 Wheel Barrow Race, 20 Swimming, 21 Egg & Spoon Race, 22 Breaking the Pot, 23 Blinding the Buff, 24 Native Gymnastics, 25 Throwing the Cricket Ball,

రుధిరోద్ధారి నంగరం చైత్రమాస బ|| ౧౪, శనివారము

ఆర్థరు నిర్యాణము

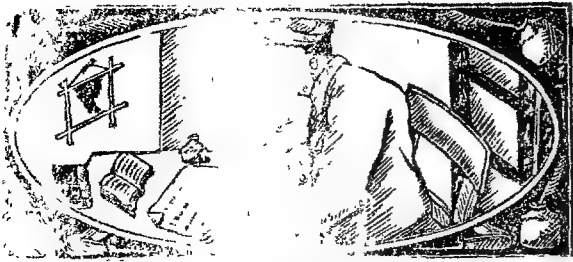
[బుర్రా బాలకృష్ణ శాస్త్రిగారు]

(గత సారస్వతానుబంధము తరువాయి)
(గీతము)

దీని, తాచి, సమర్థతీతికి తేంద
నిధ్యగారంబునం దుంచుకొని మనదో?
యత్తవిద్యాపరిక్షోపహరణం
నైన జాతునగద! "ఇది యార్థమన
శాసరోత్పత్తి గూర్చుకాతాసి రాజ
మైన 'యశ్చాల్పి' తూర్వమందు తీసి
తామె యాయగాధప్రాతమందు దాగు
నదిసానువులన నహహమునము
నీతిని నిపుణత రత్నమందేరము చేసె"
ననుచు నేవృద్ధుడో పల్క నగున ప్రజల
కాంతిని తానెంత గౌరవాన్వితము;
తాని, యిల్లలే జను మహాగౌరవంబు
నధికయశమును అనియంత నార్జునాదము
వృత్తి శాచ్ఛాదితుండను, కత్తి మరల
తాచి యల్లన తురతహునికి నుగె,
అంత ఆర్థరు కోవతో ననియె, "నీవు
కనివడేమి? వినివడేమి? యన గభీరు
డా విడివియరు వనియుండె "నడవ వింటి
నీటియెడలైన నాటి మొరనె,
సమృహంబువు తొలుకాడి యర్పెడదీని
అతని కార్థరు పల్క మహాగ్రహమున,
'హా! విషత్కర! నిర్దయాత్మా! కుఁట!
శూరభర్తృత్వ! ద్రోహసంహారాత్మా!
ఇంక మఱియేమి! సరి; తన దృష్టిసంక్ష
మనకు కనిపెట్టి మెలగఁజేసిన ప్రభావ
మడగ నస్తమించుచు నున్న సభిపు విస్మ
తింను సభికారక క్రి, భరించుకొని,
తెలిసె నేటికి నీగుట్టు; కలనఁగూత
రెల్ల రీ వొక్కడవుతెక్క, ఈ సమస్త
వీరులు వహించు నయ్యధికార విచయ
మొకట నిను జుట్టె! అట్టినివాకయమాల్ప
ఖడ్గముక్తికి తోగి నాకన్న గప్పు
నుంటి, కనకప్రభా? లేక, యునిదయట్లు
వట్టి నేత్రముఖంబ నె పరిగణించి
మహాపదుటనో? అయినను, పురుషుఁ డొకట
రెంటు దనవిధి దప్పి చరించుగాక!
క్రమ్యజ గృతాగ్ధుఁ డగుటకుఁగలదు వలను.
త్వరపడుము. లెమ్ము, తాని యిల్లని విసర
కుంచితే ఖడ్గ మేలేతు, నొక్క క్రొటని
జోవు నాచేత నీప్రాణములు నింబు,
అంతట విడివియరుడు రయంబ లేచి
పరుగిడె గురంగమట్టు లాచరియలందు
దృటిని యముకుచుఁ గడిమిమై రెల్ల చొచ్చి
ఖడ్గము గ్రహించి, వర్తలాకారమున
గిరగిరం ద్రిప్పి జవమున సరసి విసరె
అమృహాసి కళియ్యతిఁ గ్రుమ్మె మెలుగు
లంత ద్విం దిరిగి చక్కాకృతులను
తళుతళుక్కుని మెఱసె, నుత్తరమున
ఘోషములతోడ రాత్రుల ఘోరభయ
మడర హేమంతహార జలదంతరిప

సమితి కనుపట్టు నమసి తీవ్రగతి దూసి
పోవు నమృహాల్పాపాతములవిధాన—
అటు మెఱసి ఖడ్గ మా! సరమందుఁ బడియెఁ
గాని తడిగాక పూర్వమె కర మొకండు
నమ్మతం బగు తెలిపట్టునందు జలుగు
పనులఁ దగువస్త్రముం దాల్చి నైకి లేచి
ఖడ్గము గ్రహించి ముమ్మాట కడిమిఁ ద్రిప్పి
తొని కేగును, ఇతఁడు భూజానికడకు
నేగె గిడువేగ మపు డనె నీకుఁ దాగ
రధికమగుశ్వాస నలసట నాత్తిచెంది,
"ఇపుడు వీచాడుల్లన బట్టియే కృతార్థుఁ
డగుట తెలిసితిఁ తెప్పు రయంబ యేమి
కంటివో? వింటివో?" యనంగా వనించె
విడివియరు, "దేవ! రత్నాకర గడఁగి కార్య
మోస మానని కనుదోయి మూసివఁడ
నింకఁ గనలేదు—కనఁబోవ నెందు— నెందు,
జయ్యులావల లేక త్రిశతము బ్రుడి
యొన్న నట్టి యద్భుతక క్తి యుండె ముప్పి
నంత బాహుద్యయి (త్రిప్పి— యందు విడిచి
కనులు తెరకునా? కర మొందు" కానఁబడియె,
నమ్మతంబగు తెలిపట్టునందు జలుగు
పనులఁ దగువస్త్రముం దాల్చి నైకి లేచి
ఖడ్గము గ్రహించి ముమ్మాట గడలఁ ద్రిప్పి
తొని కేగును" నాఁ జెప్పె తాని కార్థ
రధికకోపను "చేయవ యయ్యె నంత,—
మింకఁ జనుటకు వేళ యయ్యెను—రయంబ
సందితును నన్నుఁ బట్టి యాసరసిఁ జేర్చు—
మయిన, భయమగుచుండె; గాయంబు చాల
చల్లవడె; నింక జీవింపఁజాల; " ననుచు
అట్లునుచు వారఁ డందుండి యల్లనల్ల
సగము లేచె యాతన తద్భుజంబు తాని;
చిత్రమున నున్న యట్లు నిశ్చేష్టదృష్టిఁ
గాంచె నవి గ్రుడ నుదేశగర్భితముగ.
అతనిఁ బుట్టుపుట్టున విడివియరుడు చూచి
స్మరణఁ దగులగఁ దన యవిశ్వాసవృత్తి
చాల మది నొచ్చుకొనె నేమి జాలివోదమఁ
బలికియొందును—తన యభిప్రాయ మెల్లఁ
డెలుపుమాటులు భావలొక గలుగవయ్యె;
అంత మోకాలంబడి చిగి యడగ వ్రేలు
చేతులను దనభుజమునఁ జేర్చి లేచి
భద్రముగ దాఁచె నావితృప్తతలంబు
తాని యాతఁడు నడువ వగర్చెఁ జాల
విజయనామన నిందిచి భీతిగొలుపు
స్వప్నముం గాంచి కంపించువానిదీది
నార్థరునిగుండె దడదడ మనుచుఁ గొట్టె.
"నడువు వేసే—తడవయ్యె—విడుతుఁ ద్రాణ
మనుచు భయ మయ్యె" నని మెల్ల సతనిచెవిని
గొణిగి నిట్టూర్చి నతికన్యమున నతండు.
తాని యాతని నిశ్వాసఘనములయ
నడగి హిమపాదమార్గము లంటి రయమ
యతినునుష్కాకృతిం గటకాళి నొకటి
వెంట నొక్కటి దాఁచె విడ్వియరుఁ డంత—
తెనుక నంబుధి ముం దొక స్వనము వినియె;
అధిపువాణ్ణివమతి తోత్రమగుచు తానిఁ
జోరె; నాతనికవచము తుహినదరుల
శూవరస్థలంబులఁ దాకి యొకట మోక
కుడి నెడను—నన్నిచక్కలఁ గూడ నతఁడు
ననుచునప్పు తాతలుముల ననుచు లోహ

ఘర్షణమున ఘటిల్లున గ్రాహసమితి
మెఱసె; నీలోనఁ దృటిఁ గటా! నరసియఁ ౨యఁ
బూర్ణ హేమంతచంద్రికా నూర్చియునొగి
గంటంబడెనట నుడువ మొక్కటి కృతాన
గవన సమయానుబద్ధ వస్త్రమువిధానఁ
గృప్తవర్ణ విలిప్తమై; క్రింద దిగుచు
బడవనె యంపు కాంచ బీభత్సమయ్యె:—
భీకరాకృతులఁట సమావేశ మయ్యె
వస్త్రము లలంకృతులఁ గాలవర్ణితములు
అంతయును వారలకు స్పష్ట మట్లు లయ్యె
వీటిచెంగట స్వర్ణ కరీటధారు
లె నమూవురు దేవతల్ గానఁబడితి.
ఒక్కదుఃఖారవంబును నుదయమయ్యె—
మింటి కెగగ్రవాడి చుక్కల నంటి యోకఁజె:—
సృష్టి మొదలుగ నేటికి నెవ్వరెన
రాని, ముండగఁజోని వర్ణరసలంబు
నందు నిశలందు రొదచేయ ననివట్టు
గోలుమని యెడ్చి రపుడు దగ్గులకలను
మూపు తొక్కపెట్టిన కోకపూర్ణు లగును
"పడవ ననునంపు" మని మెల్లఁ బలికె నాత్మ;
రంత తెప్పకడకు వచ్చి రత్నె వారు
అచట నానేకనృకల్ వాస్తవమును
చూచి, ప్రభుత్వము గైకొని, చాల నేడ్చి,
రైస, వారిలోఁ బొడవున నందమందు
లతిరయగు నామె యాతనితన మెల్ల
నంకనూనఁ జేర్చి కిరీక మట్ల జార్చి
జేతులను రాచి తురక క్తి క్తి గోళి
జేడికన్నీటి విందువున వేడల నలనిఁ
జేరువెట్టి విగ్రహ విప్రి విప్రి యార్చి
వాని ముఖమప్పుడు కళావిహీన మగుచుఁ
డెల్లవడె దూర్పుమలఁ దోచు దిననకతని
ప్రభువకరమాను చంద్రలింబంబునీతి
అతనిజానూరుతొక మైన కవచ
మెల్ల రక్తసిక్తం బయ్యె; నింకఁ బ్రభుయ—
నందరతరాలకలు— పాలశోభపట్ల
దూర్పుమల గడ్డె నప్పుడ దోచుచునని
జోరెదని—నేడు ధూళిలో బ్రుంకె లేక
వ్రేరె నొక చోట జడగట్టి వీరచిన్నా
చిబుకజక్కనువులఁ గూడి చీలిక లం
అటులకిధితిర స్తంభచుట్టధిపుడు వడె
కస్త్రుద్యాపరిక్షక సంఘరత్న
మనగ వర్ణము విక్రాంతి నందఁజేసి
కేమలటు హృద్యసీమకు సోమఁ డగుచు
రాజులకు రాజులకు నేత్రరంజకుఁ డగు
నల్లపూర్వపుటార్థరునట్లు వేడు
అపుడు ధీరుడు విడ్వియ రధికకోక
మార విగ్రహ నేడ్చి యనియె నిట్లు
హా! ప్రభూ! ఆర్థ! రెచటి కే నరుగు దింక
నెవరఁ జలదాచుకొందు? నే నేమిసేతు?
అట్టి తొల్లిటి సత్యకాలానుభూతి
నాక మొందుట గంటి నీ నాటి కేను—
దినదిన మహాతరుణమును దెచ్చి పెట్టు
ప్రతి తరుణ మొక్కవీరుని ప్రభుఁడ జేయ—
నట్టిదినములు స్పష్టమిట్టి నేటి
వెంతుఁ గప్పడలేదు. ముండెడు రావు-
అట్టియనుప్రభావకమైన లోక
మూర్తి యగు "వీరమండలము" సకలంబు

వసంతలేఖలు

౪౩

మిత్రత్వమా!

శ్రీరామనామి వహానామి మండపేట వేళ్ళ వచ్చి, ఉత్తమ త్రిపురకాయా, శ్రీ పుష్పభగవానుని యిచ్చ మహిమయు నగు సత్యభామా పాల్గొని భామా కలా పము బాగుగా జెప్పించి నని నన్ను మధ్యాహ్నము మహాత్మ్యవపుఁ బండిల్లానికొక బాచాచితిని. సత్యభామాదేవి తన 'భూమి' విడిచి మామెండ్లి రైతులముందర, పాన్ను కట్టినదంత, చుట్టపీల గొప్ప ధర్మము, నడవీధిని

నేటికి నదృశ్యమయ్యె; ఇన్నిటికి నేను చరముడను—నిన్నహాయతి! జనుడు నింక! ప్రకృతియంతయు సంధికారము మయ్యె పత్నీరములందు మా—ప్రతీవాని వింత మొగము లాశయములు వేలు బోధవేది అంత నాతని కార్థి ట్టనియె మెల్ల నూతనంబున కెడమిచ్చి ప్రాతమాదు మంచియాచార మొకటి సమస్తజగముఁ గలచి ముంచెడుకందాక పలువిధముల తానె నెఱవేర్చుకొను జగదృష్ట యెపుడు ఇక మనశ్శాంతి పొందునా కేడ కాంతి? ఇంతలో నాబ్రతుకు 'నది; ఇంతదనుక చేసినదియెల్ల పరమాత్మ స్వీకరించి పూత మొనరించుగాక సంపూర్ణవృష్టి కాని నీకు నామొగ మింక గానబడదు కనుక నాయాత్మకొఱకుఁ బ్రార్థనము చేయు మయ్య! జగ మెందుఁ గల్గిన నయనట్టి విమలములు చాల ప్రార్థన విస్తృతములగు కాన ప్రవణంబు ట్టనియెమును సీప్రదాదము రేపవల్ నిల్చుగాక: నామనశ్శాంతికొఱకు నంత మగుచు పరము నెఱిగియు భక్తిమైగరములెత్తి తమకుఁ దమమిత్రులకు తేమదంబు గాఁగ నతనిఁ బ్రార్థింపనేరని యట్టివరులు కేవలజ్ఞానజంతువులై వజ్జరిన పసులకంటె నేనిధి హెచ్చు? ప్రార్థనలను కనకనిగళంబులను నీజగం బభిలముఁ గట్టబడె నీశ్వరుని పాదకమలములకు ఇంక 'నెలపు' నేజాలదవ్వేగుచుంటే నీకుఁ గనిపించు వీరిలో—నేను జనుట నిశ్చయమయ్యె—(నాకు సంహృదయ్యె) 'నావయి' సంకేతపూరితరమున కెచట వడగండ్లు వర్షము హిమము కురియ దెన్నెడును తీవ్రమారుత వృత్తి కలుగ దచ్చకాద్యలతలము సౌఖ్యప్రదంబు రమ్యవనసౌందర ముచటఁ దీవ్రపుగాను ఘేను మానుచుకొందునం చెల్లకెప్పి అంత తేరచావలెత్తి తెడ్ల నూపఁ గడలెఁ దడవము దరించి కంచ గాంచ మృతి సుహింపాట నెఱింగి మృదుశమధుర గీతముం బాడు చల్ల నంగంబు నెల్ల నిమగ్నముం బ్రహహంపు దెసకు విడిచి స్వచ్ఛదకాంతుల నీను పక్షముల చాచి తావునాంకికరితిగాఁ బోయెఁ బడన తెడివియరు చాల నేపుండెఁ దడవగనుచు నిగిధనకల్పములు మహావిధి కేగి యల్లకల్లంఁముం జేయ నంతకంత పడన యంతయు మిన్నులు పడవోట సరయ నొక మచ్చగా పోచునంతకంత అంబుధిని ఏడ్చుకొడను నడంగుకలకు.

ఎండ దుమ్ములకు జడియక - అడంగులు - పాడినపాటలు - తెయికక్కలు - అయిమ్మ! యను విలాపము - మాధవితోఁ బ్రసంగములు - టెక్కులు - టెక్కులు నాకు వింతగొప్పవని యాతగాన సౌభాగ్య విమర్శనముకాని - విధివాటకపుఁ బ్రాత్ర చిత్రముకాని (వీధిలో నాడువాటకము) నేనిచ్చట వివరించి మంచికెడ్డల వివర్ణించడలంపలేదు అది యటంచుము. అదేవి నడువీధి విరహవేదనము - శృంగారరసమున కవధియని పెద్దల చెప్పు "విగహము" అను భావమున కీ యాతగానము, ననేక వత్సరములనుండి క్రడర్పితమగుచున్న యీ రంగమును నాకు నూతనభావములఁ గలిగించెను. స్థాయి, సుచారిభావముల ప్రద ర్శన మేమో విని యావేశ్య - సుందరము కలననే పలువుర భవాభావము నొందించిన యావేశ్య - త్రిలింగం త పాత్ర ముఁధరించి యొనరించిన యల్లిమిత్రము విమలజనకముగ నుండుటచే నానుఁగ్గు చేడక. అందుచేతందులో త్రిలింగ కాంత - అభిజాత్యమునందు సౌందర్యమునం దన్వమహిమలలో విన్నవని గర్వముల నత్యంతమునకు తిలకను నని చెప్పుకొనఁ దగిన సత్య-అహ! తన చెలికత్తెలతో మాత్రము-అంత వెల్లడిగ- పచ్చిగ-బూతు-మాటలాడునా? అభినవించునా? కియితక్కలాడునా? ఈ రమ్య ఈ యాతగానములతో ననగమా? అను సంహృదములతో నీరసము చేయించిన కేడ కేడ బరుంటిని.

సత్యభామ వర్ణన విమర్శనము చల్లగా మాటి వాటక ములు, నీనీమలు, కముద్రతీరము, చెన్నపుళ్ళ జైవీ వచ్చెను కాబోయి. మదరాసునందు నిలుచుట కివయన స్థలము నముద్రతీరము - మనోహర రంగము-మారమి యాటుంటుల వేళ నొక బెంచెనె గూరుచుంటి. నలసల మరుగున్ను లంగారపు పుసకలత చంద్రకాంతి సముద్రమునై ప్రతిఫలించు చున్న కాద నే తిలకించుచుఁ దన్మమర్శము నొడియించితిని. ఇంతలో నొక వీణమిత్రుడు వచ్చి నా కన్నులమునకి "దొంగా! ఒంటరిగా నీ ప్రకృతి సౌభాగ్యము నభవించు చున్నవా?" అని యాంక్షియమునఁ బలికెను. ఎక్కడ చూడ గుండ దొంగతనముగ ఫలముల భక్షింపు కిల్లవానివలెనే నీ ప్రకృతుఁ జిన్నబోయితిని.

అంతట మే మిరువురమును గలసి. కముద్రతీరమునకు మాటలాడుకొనుచుఁ బోయితిమి. తరంగములఁ జేరితిమి. కొంచెము దూరము నందున్న బాటరు వివిధములగుల్లలు; శంఖములు నేరుచుండిరి. మేముమాడ నొకటిరెడు శంఖముల దీయుచుంటిమి నావేతికొక కుడబ్బి నల్లఁబడినది చిక్కినది. మేమిరువురమును గలిసి యది పరీక్షించి దానిని దెలుపటకు మార మేమియుఁ గనబడలేదు. అచ్చటనేవదియన్న కల్లెనాం ద్రకల్లెలపైఁ గొంచెమునుక నేసి దబ్బిచూరగా నది మూతల దబ్బిగలఁ గనబడటయేగాక యామూలఁ గూడఁదీయ వీలున్నట్లుఁ గనబడెను. కొంచెము క్రమపడుచుంటిమి యవయమావనీ (అరేలియనైట్సు) కథలఁదలచి పల్లెవానికే దొంగిన దబ్బిరలెనీ దబ్బియేమైన విశేషములఁ జూపునాదని నవ్వుకొంటిమి. కొంత కలుకది కచ్చకడి తెఱచితిమి. అందు మతియొక దబ్బి కలదు. అది వెండిదిలె నున్నది. దబ్బిపై నాగరాక్షసులు అన్నవి చదువుటకు నీటుగాలేవు. కాననకరిశోభముల సాయమనకర మనకొని తిరుగనవ్వుకొంటిమి. కలుకదెరచునప్పటికొక బంగరు దబ్బియం దుండెను. ఇది విచిత్రముగనే నున్నదేమని నాకీటు మిత్రుఁ డనెను. అదికూడఁ దెలుచితిమి అదొక యుంగర మున్నది, వజ్రస్థగితమైనది, నాగరాక్షసు సుగీతమైది కన్నుల మిరు విట్లు గొల్పవడి, రాజులే ధరింపకు కన్నమైన దనుకొను నంత విశేషముఁ దెచ్చమిచ్చుచున్నది. దానినిఁ దీసికొని వక్షిటు మిత్రుఁ డేటువంటుఁద్రప్పి 'ఆ! సాఫ్త' నాటువేటు సరిగ నట్టికే యుంగరముకటి చూచితిని. కాని దానియందులేని మహా తేజవీదో దీనియందున్నది కనఁబడుచున్నదని భయముతోఁ బలికెను. నేనా యుంగరమును దీసికొంటిని. దానిని వేలిక ధరించుటకు మాకు-కాణ మేమో చెప్పలేము—భయము కలిగెను. మేమిరువురము నది కెడ్డలకుఁ బావించునని తీర్మానించుకొంటిమి అది పరీక్షచేసి, నివర్ణింపవలసిన నిశ్చయమని తీర్మానించు కొంటిమి. మఱల నంకితమునను యథాప్రకారము దబ్బిలలోఁ గ్రవము తప్పుకొండ నుంచి జేబులో వైచుకొని యింటికిఁ జేరుక దని నటియొక వైపునకు జఱితి, తీరవందు వాయుభక్షణ సౌ భాగ్యముగోరవచ్చిన శ్రీము, పురుషులు, దళితములు, వీరినదాటి వచ్చుచుంటిమి. తీరమునందాంధ్రులు, కర్ణాటకులు, మహాశాస్త్రులు, కేరళములు, ననేకులుండిరి. వర్తకులు, న్యాయవాదులు, ఉద్యోగులు, ఉపాధ్యాయులు, విద్యార్థులు, విద్యార్థినులు, పక్షిలు, పాచ్చులు, వివిధవేళ కాలప్రాది విభేదములైన వింత వేషభావలతో ప్రవహించునంత మరణించి, స్వర్గమావేషముల

రాజరాజుకాలమందున్న తెనుగుభాష

శ్రీయుత రావుసాహెబు
గిడుగు రామమూర్తి పంతులుగారు

(౫త సారస్వతానుబంధము తరువాయి)

18. పంతులవారి యభిప్రాయము తప్పు అని నెప్పటకు తగిన హేతువు లున్నవి. మొట్టమొదట భూవానకానములలో సరిహద్దులు వివరించివ్రాసిన వాక్యములందు ఏవార్థకము ప్రయోగించుట సంప్రదాయవిరుద్ధము కాదని చెప్పబడు ప్రమాణము చూపిస్తాను. పితాపురమందున్న మల్లికేవుని శాసనములో (చూ. ఎఫ్. ఇండి. IV పుట 92) నందంప్రాడి శాసనములో నన్నయ వ్రాసికట్టే ఎరిమిది దిక్కుల సరిహద్దులు చెప్పిన వాక్యములలో కొనును మరుసగా 1 ఎట్టుకొంటయసీమా, 2 కాలియ సీమా 3 గుణ్ణయసీమా, 4 గుంటయసీమా 5 గుంటలసీమా, 6 గట్టయసీమా, 7 గట్టయసీమా, 8 కంకయసీమా అని ఏవార్థకా కార సహితముగానే శబ్దము లున్నవి. అకాగాం నేకారాంత శబ్దములకు పరమందు అకార మున్నచోట యడాగమము వచ్చి నది. అయిదవ వాక్యములోని "గుంటల" అనేది బహువచన రూప మయిన "గుంటలు"కు పరముగా అకారము వచ్చినందున సంధి అయి ఏడ్వడది. ఇట్లు పూర్వకాలమందు దానశాసన నిబంధనము లుండేవని తెలియకపోయినా ప్రాచీనాంధ్రభాషా సంప్రదాయము లయినా తెలిసికంటే నన్నయశా సములో నున్న ఏవార్థకాకారసహిత శబ్దములను గురించి పంతులవానికి కలిగిన చిక్కులు విడదీయట కష్టముగా ఉండదు. "నడుమ" లోని అంత్యవర్ణము ఏవార్థక మయిన అకారము కాదని తప్పుసిద్ధాంతము తలకెక్కి గట్టిగా పట్టుకొంటికిదా నన్నయ కాలముమొదలు కొని నేటివరకున్న ఉకారాంతముగా లోకవ్యవహారమండేకాక గ్రంథములందున్న వాడుకలో ఉన్న "న" ను "శబ్దము" అని అకారాంతముగా పంతులవా రింటి పండితులు కూడా అనుకొనము చేయుట సంభవించినది. నందంప్రాడి శాసనములోనే 66-వ పంక్తిలో నన్నయ "రెండేలుల నడిమి విషయ" అని వ్రాసినాడు. గ్రాంథికభాషలో "నడుము", "నడిమికి" "నడుమన్" ప్రచురముగా నన్నయదుల కావ్యములలో కనబడుచున్నవి. శబ్దరత్నాకరమందుదాహృత మై తోనే చేరిన మహాజనులలెఁ గలిసి, మెలసి, తిరుగుచుండిరి. కొండలు మాటలాడు కొనుచుండిరి. కొండలు నవ్వుకొనుచుండిరి దూరమున గొండలు వాదించుకొనుచుండిరి. చుట్టల మిరారి మానిమిని. నగవులకే మురిసిపోవుచు కొనుచునకుడొక యువతివెంటఁ బోవుచుండెను. ప్రక్కనార్యుల తనభార్యను జూచుచుండినో యను మాతిలిగింపుతో నిశ్చలకడు పోవుచుండెను. చుట్టుతక్కులనున్న జనులు తమకు జూచుటయే లేదని - చూచి లెక్కయేమని - వారున్నారా లేరాదును విచారణమునకే పోయిలేవంత మహదావంత వసంములతో - కలాపనరాగ రాగములతో నొక మధునము నుంచరించుచుండెను. లాకాలేజినుండి తాను మెడికలు కాలేజినుండి శన భార్యయుఁ గలిసి మోటారు విడిచి వచ్చిన యొక వక్షిలవారి యల్లుడును, కూతురును గాఁబోలు కాఫీ గొట్టములతో బోవుచుండిరి. కొండలు విలాసముఁ నడచుచుండిరి. కొండలు పని తొందర యున్న వారివలెఁ బరచర నడుచుచుండిరి. ఈ జనమూహము నందు, ధనవంతులు, బీదలు, సాదలు, పుక్రవంతులు, పుక్రహితులు, మహారాజులు, జమీందారులు, కాంత స్వభావులు, శోక స్వభావులు, పెద్ద నాయకులు, నిట్టే యనేక విధములగు స్వభావములవారు నడచిపోవుచుండిరి. తిరుబడిగ నిడివటకే కూరుచుండి యుంటికినో - గ్రంథపఠన సహాయమునో - కొండలు కాలక్షేపము చేయుచుండిరి. ఆతీరమునందు - యెండవల కృత్తులు - ఎన్ని సంవత్సరములనుండి - యెట్టి యెట్టి యాలోచనములు - తలంపులు - నా చల్లగాలిలో - ఆయుష్షుగాలిలో నొర్రుచు గూరుచుండినోకదా! ఆ యాలోచనములు - ఆ యాత్మ్యలలో కనములు - ఆ తలంపులు - నిట్టి విట్టివని యూహింప నరకాళ మున్నదా?

ఇట్టి వెట్టియూహలు చేసికొనుచు నేను నావక్షిలమిత్రు నితో నింటికిఁ జేరితిని కాబోయి. ఆలోచన నడచి యయ్యెను. ఇంతలో మెలకువ వచ్చినది. ఇది భ్రాంతి. వ్యవసాయము తిరిగి వ్రాసెదను.

నీ యనుంగునే న్నకాడు,
—వసంతుండు.

ఉన్నది. “నదులు” అని పంతులవారు అనుకొనినట్లు ఈ శబ్దము అకాశాంతముగా రూపాంతరమేమో అనుకొనటకు ప్రమాణము లోకములోగానీ గ్రంథములలోగానీ కానరాదు. “నదులు” శబ్దముచే “నదులు” “నదులు” “నదులు” “నదులు” “నదులు” మొదలయిన రూపము లుండవలెనా? అని పంతుల వారికి కనబడినవా? లేకుంటే నదులశబ్దము అవశ్యము. వ్యావ హారికముకాదు. గ్రాంథికముకాదు. అర్వాచీనముకాదు. ప్రా చీనముకాదు పండితముగ్ధులు కల్పిస్తూ ఉన్న కృతక గ్రాంథికాంధ్రశబ్దములకుంటేది. గనుక కృతక గ్రాంథికాంధ్రభాషలక్షణ శోధకులలో లక్ష్యముగా ఉదాహరించదగిన శబ్దము కావచ్చు ను. ఇట్టివే “తేను” “గడ్డలు” “చింతలు” లు; ఇవి భాషలో వాస్తవముగా ఉంటే “తేను” “గడ్డలు” “చింతలు” “తేను” “తేను” “గడ్డలు” “గడ్డలు” “చింతలు” “చింతలు” అనే రూపములకూడా ఉండవలెను. పంతులవారు ఎక్కడనునా ఇవి చూచినారేమో కాని నాకు కానరాలేదు. ప్రమాణము చూపించకుండా వీటికి అనుకూలము చేస్తే చెల్లుతుందా? వారిచిత్తం!

16. అవిమర్శపూర్వక మయిన సిద్ధాంతమును పరమ ప్రమాణముగా విశ్వసించేవారి మనోవృత్తులతోసాటు ఇంగ్లీషు వ్యాపారములు కూడా వివర్య ప్రస్తుతక తప్పదంటారు. అందుకు తార్కాణంగా పంతులవారి విమర్శములోని విషయము ఒకటి చూపిస్తారు. రెండవ నాలుగవ అయినదవ వాక్యముల చివరను “కుట్ర” అని మాటను దున్నది. కానప్రతిబింబములో నున్న ప్రాచీనలిపి పోల్చి తెలిసికొగలవారు “కుట్ర”లో నున్న రెండవఅక్షరము “ట్ర” అని చదువరు. చాలాసంఖ్యకముల క్రిందకు ప్రసిద్ధిపండితుడయిన కీల్ హార్న్ గారు ఈ కానము ఎపి. ఇండి. 4 వ వాల్యములో ప్రకటించినప్పుడు ఆయన ఈవర్ణము “ట్ర” అనే మాటచోట్ల పరిచినారుగాని “ట్ర” అనుకో లేదు. “ట్ర” కున్న “ట్ర” కున్న పన్నయలిపిలో భేదము స్పష్టముగా కనబడుతున్నది. ఆరవవాక్యములో “కుట్రున” అని పంతులవారు పరిచినట్లే కీల్ హార్న్ గారుకూడా పరిచి నారు. ప్రతిబింబములో ఈ భేదము ప్రాచీనలిపి తెలియనివారి కయినా కనబడుతుంది ఇంత స్పష్టమయిన అక్షరమును సరిగా పోల్చుకొకుండా కొమ్ములేచిపోట కొమ్ముకనబడటముగా దృష్టి దోషము కలగజేసి పంతులవారివంటి వారిచేత కూటకరణము చేయించినదేమిటి? లోకమందు సుప్రసిద్ధముగా ఆటలగోపాల ము అందరికీ తెలిసిఉన్న “తేవు” శబ్దము తేవశబ్దమని తోచు నట్లు భ్రమపుట్టించి దానికి “సమాన”మని అపార్థము కల్పించే ట్లుచేసిన అవిమర్శపూర్వకసిద్ధాంతమే! అవధారణాగ్ధమయిన అకారము ఈశబ్దములకు పరమందుకుట సమంజసము కాదను కొవడమే!

17. పంతులవారి వివరణములో మరొక చిత్రమైన విశేష మున్నది. అర్వాచీనులభాషలోని శబ్దముయొక్క రూప మునుపటి వృత్తుకల్పించి అవృత్తుకల్పి ప్రమాణముగా గ్రహించి ప్రాచీనుల భాషలోని శబ్దముయొక్క రూపము తిద్ది న్నముగా నున్నదని తప్పుపట్టి దిద్దుటకు సాహసించినారు భాషాతత్వజ్ఞులగు దురభిమానులుగాని పక్షపాతముగాని ప్రతి కూలముగా ఉంటుంది. మనవ్యవహారములో ఇప్పుడు “పాలి మేర” అనేశబ్దమున్నది; కాని “పాలమేర” లేదు. శబ్దరత్నా కరమందు మొదటిదిమాత్రమే కనబడుతున్నది అందు “గ్రామ ద్వయమధ్యసీమ” “ఎల్ల” అని అర్థము లున్నవి; కాని ప్రయోగ ములు లేవు. కాశీఖండము(వాచిశ్రీవారి అచ్చుపుస్తకము III, 116) సీమగీతిలో ప్రయోగము “పాలిమేరసీమ” అని ఉన్నదని నేను జ్ఞాపకము పెట్టుకొని ఉన్నాను. అయితే, లాక్షణికులు అంగీకరించదగిన స్థలములో ఆనగా ఆతిథిసామంతు “లి” ట్టు ము లేదు. శ్రీనాథుడు “పాలమేర” అని వ్రాసినాడో “పాలిమే ర” అనివ్రాసినాడో దీనిని బట్టి కేటము. ప్రాచీనపుర్వలలో “పాలమేర” అని ఉన్నా అర్వాచీనతేజులు “ను వాడుకచూ ప్పున “ల” వర్ణము తప్పని దిగి ఉంటారు. అచ్చువేయించుటకు పరిష్కరించే పండితులయినా మార్చిఉంటారు. ఇట్టిమార్పులు అనేకశబ్దములలో కలిగినవి. నేటి లోకవ్యవహారమో శబ్దరత్నా కరమో ప్రమాణముగా చేసికొని నన్నటువంటి “పాలగరుసు” శబ్దమందున్న “పాల” లోని “ల” వర్ణము లేఖకదోషమయి ఉం డుచేతా అని ఉపహించి, పంతులవారు “పాలిగరుసు” అని దిద్ద వలెనంటారు! “పాలి” శబ్దము “పలి” శబ్దభవతు! కనుక “లి” వర్ణము నాధువు. “ల” వర్ణము అసాధువు అని వారి అనుకాన ను. అయితే నన్నయవ్రాసిన ఎపిమెథివాక్యాలలోనన్న (ఒకొ క్కదాని” ఒకొక్కమారు) ఎనిమిదిమూడు ఈశబ్దము ఎకరూప మున “పాలగరుసు” అని ప్రయుక్తమయి ఉన్నదే. ఎనిమిది చోట్ల కానముచెక్కిన గండాచార్యుడు ప్రస్తుతం “లి” వర్ణము “ల”వర్ణముగా మార్చిఉండడము సంభావ్యమా? “పాల మేర” అని మూలమందు కాశీఖండములో శ్రీనాథుడువ్రాసినా

అర్వాచీనతేజులు తమవాడుకగా “పాలిమేర” అని ఉంటు వ్లు ఉద్దేశపూర్వకముగాగానీ ప్రమాదముచేత గానీ లభ్యము లివ్వముగా మార్చివాడనుట అసంభావ్యముకాదు. “పాలిగరుసు” అని నన్నయవ్రాస్తే, గండాచార్యులు “పాలగరుసు” అని ఎనిమిది చోట్లమార్పుటకు కారణము నాకు కానరాదు. “పాలిగరుసు” ఈ ఒక్కశాసనములోనే కాదు. కలుచుంబట్టు కానములో కూడా ఉన్నదని పంతులవారు చెబుదురు. “పాలమేర” అని లక్షారా కారముక్తముగానే అనేక కానములలో ఉన్నది శ్రీ. శ. 1898 సం. ప్రస్తుత దోసెంపూడికానముందు (చూ. ఎపి. ఇండి. I. పు. 859) “పాలమేరలు” కనబడుచున్నది. అల్లా ద వేమారెడ్డికానముందు (చూ. ఎపి. ఇండి. XII. 248-250) అరువోట్ల “పాలమేర” అనే రూప మున్నది. కాటయవేమని తొత్తరమాడి కానముందు (పంతులవారు పరిష్కరించిన పాఠ ములోనే) నాలుగుచోట్ల “పాలమేర” అనే ఉన్నది. (చూ. ఎపి. ఇండి. I. 324) నే నెరిగినంతవట్టుకు ప్రాచీనుల వ్రాత లలో ఎక్కడా “పాలిమేర”. కానరాదు. కన్నడభాషనున్న ప్రాచీన కానములలోకూడా “పాలిమే” లక్షారాకా యు క్తముగానే పాలశబ్దము కనబడుతున్నది (చూ. ఎపి. ఇండి. X. 66) కీల్ హార్న్ గారుచిన కన్నడలిపిలందువులలో పాలిబ్దమునకు, దిక్కు అనే అర్థముకూడా ఉన్నది కన్నడభాషను ప్రధాన ప్ర మాణమని చెప్పలేదునుండి.

18 కానములు గాగిట్టాలనిదను రాతిప కమిదన ఏలూరు మొదలుచెక్కి గారో అలాగుననే ఉన్నవి. తాటాకు పుస్తకములు అట్టివికావు. మొదట వ్రాసినవి నశించినవి. ఇప్పుడు మనకుదొరికేవాటిలో అనేకము మన తండ్రితాతలలికమున వ్రాసి నవి. ప్రతినిమిది శతాబ్దాల్లా లేఖలు గ్రంథమునందకుండా కాపాడేవారు. అయితే గ్రంథము నిలుచుటకు ఇది అ. కూలిం చినా గ్రంథములో అల్పముగానో అధికముగానో మార్పులు కలు గుటకు కారణమయినది. కానములలోని భాష యధాస్థితి - ఉండుటబట్టి విచక్షణలయినవారు శబ్దములరూపములు అర్థములు ఏకాలమందెట్లున్నవో తెలిసికొనుటకున్న గ్రంథకర్తల భాష యొక్క సాధుత్వాసాక్షాత్కరములు విమర్శించుటకున్న లేఖకుల భ్రమప్రమాదములవల్ల కలిగినమార్పులు కనుగొనుటకున్న తాటా కుపుస్తకములకన్న కానములు ఎక్కువ అనుకూలముగా ఉంటు వి. తాటాకుపుస్తకములయినా, మెలకువతో పండితులు మాత్ర కలో ఉన్నట్లు వ్రాసినవైతే ఇందుమించుగా నిర్వచన నన్ను దగి ఉంటువి. అట్టివి రెండమాడు మాచినారు. అటువంటి ప్రతులు ప్రాచీనగ్రంథములకు దొరికితే, అమూల్యముని భావించ వలసినవి. దొరకనప్పుడు ఎవరేమి చేయగలరు? కానములున్న తాటాకుపుస్తకములన్ను సంప్రదించి వివేకముతో విమర్శనము చేసి, భాషాతత్వజ్ఞులగువులు అవలంబించిన అన్వేషణక్రమా సారముగా కంటికి కిరబడుతూఉన్న సిద్ధశబ్దములు లక్ష్యముగా గ్రహించి వాటికి బాదకముగా కాకుండా లక్షణము నిరూపిం చడమున్న అవశ్యకమయితే లక్షణము మార్చడమున్న పంతుల వారివంటి పండితులకు వివితరభక్త్యము. అవిమర్శపూర్వకమయిన సిద్ధాంతము-కు విరుద్ధముగాఉన్న శబ్దములు అసిద్ధాంతానుసార ముగా మార్చివేయుట నింద్యమయినపని. నన్నయ స్వనాముగా వ్రాసినవ్రాత ఎవరుచంపి.కొని (నన్నయ సమక్షమందు?) రాగి రేకువీడ గండాచార్యుడు యధాస్థితిగా కానము చెక్కినట్లు కాననడం ఉన్నదిగా. దీనిలోని భేష నన్నయకాలమందున్న తెనుగునకు లంకకన్న విశ్వసనీయమయిన ప్రమాణము ఏది సంభావ్యమో నాకుతోచదు. కానమే కూటకరణమైతే నిరాక రించవచ్చును. కాదని నవ్యరచనకప్పుడు పరమప్రమాణమే. నన్న యకాలమందున్న అతనితార్కాణక శ్రీనాథుని కాలమువరకున్న కాననడమే “పాలగరుసు” “పాలమేర” శబ్దములన్నవి. గనుక ఆకాలమందు ఆశబ్దము అట్టిరూపమున ఉన్నదని ప్రాచీనాంధ్ర భాషాశాస్త్రకానమున్న అర్వాచీనుల వ్యవహారము “పాలి మేర” అనేరూపమున్నందున దానికి అనుకోధముగా అర్వాచీ నాంధ్రశబ్దముకానమున్న చేయుట పాశ్చాత్యుల శబ్దానుకూల సంప్రదాయము. నేనుమాలోనున్న భాషనున్న వాటితర్కాత పుట్టిన ఇతిహాసములు, పురాణములు, ధర్మశాస్త్రములు మొద లయిన గ్రంథములలోని భాషనున్న సామాన్యమయినది. కొంత ఉన్నా అర్వాచీనగ్రంథములలో కానరాక నేనుమాలో మాత్రమే ఉన్న శబ్దముల ప్రాచీనము లవుటచేత వాటికి నేనే అనుకూలన మేప్పడదని. కోశమంతున్న వ్యాకరణముందున్న వీటిలక్షణము యధాస్థితిగా నిరూపింపమే ఉన్నది. ఇట్లే ఇంగ్లీషుభాషాశాస్త్రము కానముద్వివిధముగా ఉన్నది. ప్రాచీనమైన ఇంగ్లీషు శబ్దముల లక్షణముల కోశండున్న వ్యాకరణముందున్న ఇంగ్లీషుపండి తులు నిరూపించిఉన్నారు. అప్రకారము తెలుగుభాషాపండితులు ప్రాచీనాంధ్రశబ్దలక్షణము నిరూపించడమునకు పూనుకోవలెను. అపనికి తాటాకుపుస్తకములన్న కానములన్న అవశ్యకమైన సామగ్రి పరమాధారము. అవి మార్చివేస్తే ఇంతటినిచ్చెప్పరాకీకు కలుగుతుంది. మార్చేవానికి దురుద్దేశము లేకపోవచ్చును. మార్పు వల్ల సత్యము మరుగుపడుట సంభవించవచ్చును. గనుక ఉద్దేశము మంచిచే అయిన ఆపని అన్యథ కము. (సశేషము)

కళ - కలకలము

చల్లా జగన్నాథ

సేనోకనాడు జైప్రికేనునుండి బె	64-0-0 మతు
చుంటిని. అబస్సులో కూర్చున్నవారి	మరు. వరకు.
రెక్కో మార్చి సంచిక యుండె. ఎ	8-0 18-0-0
కగితల త్రిపుసాగి. మొదటనే ఒక	12-0 16-8-0
అయిన దానికొక తెప్పవ్రాల్చక - చ	0-0 16-8-0
ఆనందికాయన, “మీరాపటనునందలి	8-8-0
గల” అని సావజ్ఞికముగ లికెను.	0-0 24-0-0

వారికి నిజమును చిత్రక యన్న నేమ యనే తెలియదు. విను ఆయన ఆస్తి 11-0-0 స్వభావ మగుటచే ప్రత్యుత్తర మీ కావలెనని 12-0-0 కళ అంటే యేమనుకొన్నారు. దానినిజూచి అందలిభాష కనుగొనేవారును మీవంటి కళావికారమేనా? మీకు తెలిసే విషయాలనుబట్టి అది ఉన్నదా యిది ఉన్నదాయని కాత్రుప్ర కారం శబ్దపరిక్ష చేస్తారు. మేమన్నచో తద్విశేషములను శిష్ట లేకపోయినను చూచి ఆనందించగలము. ఆచిత్రలేఖనమున నిజ ముగ కళాకాశలమే యున్నచో ఆనందమే గల్గును. ఇట్టిసంగీత ము, చెక, డము, మున్నగు కళాప్రదర్శనములుగూడా యని చెప్పెను. ఈమాటలు వినిగా నే ఆనందికవారు - మారుమా టాడ వుండిరి.

కళంటే సృష్టికూ లేక అనుకరణమా అ, చిత్రకళాభి మాను లనేకులు కళవర్ణనను చున్నారు. కాని ఈయనలెగల వారు ప్రియట్లుగా సృష్టికాదు, అనుకరణమూ కాదు. నామతం మూడోది ఆనందం అని అంటారు నేను. అబస్సులో బొమ్మ నచూచిన వానివలె నే నాకును కళయంటే యేమో తెలియదు. అది అనుకరణమో లేక, సృష్టి! యేదైతే నేమి? అకళావిద్యాసమును చూచినతోడనే అంతఃకలమును సుఖపావశ్యమున క్షమించి ఆనందము నిచ్చుటయే గావలసినది. ఈఆనందం అనుకరణలో ఉందా సృష్టిలో ఉందా అంటే నాభావం రెంటిలో ఉందనే, సృష్టి, సృష్టి అంటారు. ఆయనేమైనా బ్రహ్మమా? మరదితిని కవి బ్రహ్మ యంటారు. కవి సృష్టించేవాడే. లేనిదాని నేమైనను సృష్టింపగలడా? లేక బ్రహ్మవలె ప్రకృతిపదార్థములను అన్నింటిని సృష్టించిన ఆద్యుడా? లేకపోతే విశ్వామిత్రసృష్టియా? ఎక్కడ నుంచి యాయన సృష్టించునది? ఏవో ఒకవస్తువునుచూచి దానిని మనస్సులో నుంచుకొని దానికి బిల్లుల పల్లులవేసి యెట్లావ్రాస్తే భావవిన్నాల్చిని గలగజేయునో యోచించివ్రాయును. ఇంత మాత్రాననే సృష్టికర్తయగునా? ఎట్లుచేసినను మూల మొకటి యుండును. దానికే ఎవరెవ రెన్ని విధముల అభరణాలు పెట్టినా!

ప్రకృతిని జూచినయనందము చిత్రపటములను జూచిన గలుగునా? సముద్రము ఒడ్డున కూర్చుండి చూశోదయ సుమ యుననో, చంద్రోదయ సమయమునో చూచునపుడు రసజ్ఞు డు పొందు ఆనందము కవియో చిత్రకళాలో రచించిన అదేసి నరీ టటమును జూచునపుడు గల్గునా? ప్రభువుమన చూచినది అనటుప్రకృతి. రెండవసారి చూచినది తదనుకరణము. ఈ అను కరణములోనే మానవుడు తనకున్న పరిమితజ్ఞానమును చాటి ఉన్న దున్నట్లు వ్రాయుటచే నది సృష్టి యనుచున్నాముగాని, నిజము గ నది యనుకరణమే. ఒక శ్రీసౌందర్యమును కవిగాని చిత్ర కారుడుగాని రచించె నన్న, తత్సౌందర్యలావణ్యములు యెచ్చు టను లేనివి, యెవ్వరును యెరుగనివి యానిర్యాతసృష్టించెనయో? అల్లెపటికిని గానెదను. అసలుమూల మున్నది మూలమునకు సరిగా వ్రాయుటచే మానవ్యభావ మగుటచే సృష్టి యనుచు న్నాము. సృష్టియనుట అతిశయోక్తిదప్ప మరెమియిన గానే రదు. కవిబ్రహ్మ యన్నను అతిశయోక్తియే. అది ఆలంకారిక ాతయే. అనుకరణమునే సృష్టి యనుచున్నారు. అనుకరణ నులో మూలమునకు బొటాబొటిగ వ్రాసినపుడే సృష్టి యందు రు. అందు కేమాత్రము తీసిపోయినను దానిని చూచువారుగాని ఆనందించువారు గాని యుండరు.

కళ అనుకరణమా సృష్టియాయని తగాదో అక్కరలేదు. రెండులెట్లా, ఆంధ్రులెట్లా అని తగాదా అక్కరలేదు. అను కరణమైతేనేమి, సృష్టియైతేనేమి, రెండులు అర్థమేమి, ఆం ధ్రులెట్లనేమి, ఆనందమేమి గలవేయునో అదే కళ ఆనంద మే కళ. కళయే ఆనందము. ఆనంద మెట్లుగోచరమో, కళ యు నట్లే. అనుకరణమువారుగాని, సృష్టివారుగాని, కళకు ఆనందము ప్రధానమని యొప్పుకొనుచున్నారు. అనుకరణమా సృష్టియా అనువిషయములో అయోమయము అకాలవిద్యాస ముననే - భేదింపుడు గాని పరమారమునకు రెండూ ఒకటియే యగును. ఇటుల సమన్వయము భేసికొన కలగలముండదు. విద ను రసగ్రహణ పాఠ్యములకు ఉపాధి భేదమునుబట్టి వస్త్రభేదము సంగీకరించువారికి ఈ విభేదము లుండకపోవుగదా!

కాళిదాసు—భవభూతి

క్రియతో ద్విజేంద్రలాలు గారి
బంగారీకి తెలుసు

1. క థా భా గ ము

అభిజ్ఞాన శాకుంతలము కావ్యానుబంధమున మగు
నాటకము, 25వ శాస్త్రముల అభివృద్ధి ననుసరించి ఇయ్యది
అయిన గ్రంథము. కెల్ల పద్యోత్తమము. తనక నే (ప్రాచీనలలో
వికాసిత రిజ్జారు—కావ్యానంద పద్యము మధ్యభాగ శాకుం
తలము—అని, ఇట్లే భిక్షువృత్తి పద్యములో కెల్ల ఉత్తర రామ
చరిత్రము ముదియైన దందురు. ఈ మహాకవిని ఇంద్రుని నాటక
ములను గూర్చిని కొంత చెప్పింద దలచితిని.

అభిజ్ఞాన కామంతలములలోని కథాభాగమున, కాలిదాసు
మహాభారతము నందలి శకుంతలలోపాఖ్యానమునందలి ప్రసి
ద్ధము. పద్మపురాణము స్వర్ణ ఖండమునందును శకుంతలలోపా
ఖ్యానము వర్ణితమై యున్నది. దీనిలోనే అభిజ్ఞాన కామంతల
మునకు అత్యంతముగ సాదృశ్యముకూడ నున్నది. కాని అనేకములు
పద్మపురాణము అభిజ్ఞాన కామంతలమునకుఁ బిమ్మట రచనమని
యును కాలిదాసుని నాటకమే అందు కావ్యాకృతిలో సంగ్ర
హితులైనవియు నందురు. కాని పద్మపురాణమునందలి కథా
భాగము అభిజ్ఞాన కామంతలమునకు మూలాధారమన లేదు.

మహాభక్తముఖా నమస్కరితమై కథాభాగపు రీతి
యిట్లున్నది—గమంతల మేనకా విశ్వామిత్రుల గంతానము.
జన్మించిన వెంటనే ఆమెను వా రిద్దరు ఆరణ్యమునఁ బరివ్రజిం
చిరి కణ్ణ వహర్షి ఆమెను పాలించెను. ఆమెకు యావన
ప్రాశుర్యాన మైక దినుములలో దుమ్మరింపివహారా జోకనాడు
మృగయాగ్రియైచ్చి కణ్ణాశ్రమమునుప్రవేశించి శకుంతలా సౌంద
ర్యమున ముగ్ధుడై ఆమెను గాంధర్వవిధిని పరిణయమై తాను నిజ
రాజధానికి వెదలిపొయెను. ఈసమయమున శాశ్రమమున కణ్ణ
దులేడు. ఆయన ఆశ్రమమునకు తిరిగివచ్చి ధ్యానమున నంతయు
నెఱిగి ఆమె అనురాప భర్తృత్వకు ప్రశంసించెను. పితృ
మఱికోలకాలమునకు పుత్రవతియును కేసంతలను దుష్కంఠు
సొద్దకు పంచెను కాని రాజు ఆమెను పరశ్రీబుద్ధిలో గ్రహిం
పలేడు. ఆకాకవాణి సాక్ష్యముచేతనగరించి ఆమెను గ్రహించెను.

భారతమునందలి శివభాగ్యమును కాలిదాసు తననాటకమునం దీక్షింపింపఁగఁగ 7 అంకములలో గూర్చినాడు. — (1) దువ్యంతుడు మృగచూరియైవచ్చి కణ్వాశ్రమము బ్రవేశించుట శకుంతలాదువ్యంతులకు పరస్పరము ప్రేమించుకొనట. శకుంతల చెలికత్తియగు అనసూయాప్రియందన లీ విషయమునఁ బ్రోత్సాహముచేయుట. (2) శకుంతలావిషయమునకు వివాహక దువ్యంతుల సంభాషణము. రాజు వేటచాలించి తాపకుల ఆజ్ఞచేయఁగఁగఁగఁగఁగ నియోగింప జనుట. (3) శకుంతలా దువ్యంతులగాంధర్వ వివాహము. (4) శకుంతల పరినియోగ భిన్నయైయుండుట, మార్వా శాగమునము. కాపకభనము, కణ్వుడు మఱివిచ్చి శకుంతలను దువ్యంతునిచేటికి పంపుట. (5) దువ్యంతుని సభ. తాపకులు గౌరవీనుసహితముగా శకుంతలతో ప్రవేశించుట. దువ్యంతుడైనను ప్రత్యాభ్యాసము చేయుట. విమృశించి అతిథిగాము నొందుట. అభిజ్ఞానాంగళియ కౌష్ఠ్యము. (6) క్రీడా విరహితుడగు రాజు విలాపము. దేవేంద్రుని ఆ మర్త్యతము. (7) దువ్యంతుడు స్వర్గమునుండి మఱి నవ్వుచు మార్గవద్యమున శకుంతలను భరితుని కలసికొనుట. (వైనచూపిన అంకెల నాటకములలోని అంకముల గుర్తులు)

భూతిమునందలి యుపాఖ్యాన వర్ణనమునకును అట్టే శబ్దమున్నట్లు కానరాదనియు కాళిదాసురచనలో విషయమాలగు పల్లవింప చేసెననియు తోచుచున్నది. కాని ప్రధానములగు వైషమ్యములు మూడుమాత్ర మున్నవి (1) మహాభారతానుసారము శకుంతలకు ప్రత్యోత్పత్తి కన్పాశ్రమమునందే. కాని కాళిదాసు నాటకమున శకుంతలాప్రత్యాఖ్యానమునకు ఏదవ (2) భారతపు శకుంతల దుష్కర్మమునచే నుద్ధరించే ప్రత్యాఖ్యానము నైనది. మఱల గృహీతయు నైనది. నాటకపు శకుంతలకు మాత్రము పునర్జన్మణము తరువాత జనినది. కాళిదాసు నాటక కవ్యత్వమున మహాభారతమునుండి గ్రహించి నట్లే భవభూతి ఉత్తరరాసచరిత్రను ఇచ్చకవ్యత్వము రామాయణము నుండి యుద్ధరించినాడు. రామాయణము నుద్ధరించిన కథాత గము ఇట్లున్నది—రావణ కథావంతకము రాజ్యమును పాలించుచున్న శ్రీరాముడు ప్రహలదీవాదమునకు బయపడి ఆత్మీయ వంశసౌరభ రక్షణార్థమై—నీచు అరణ్యముల కింపుట శూద్రకవధు, అచ్చుల లవకుశల చరణము, వారిని వాల్మీకి పాలించుట, పిమ్మట శ్రీరాముని యగ్రమునమున వాల్మీకి లవకుశలతో రామసభ నలంగరించి వారచే రామాయణమును పాడించుట, రాముడు తన కుమారులను గుర్తించి నీతను అగ్ని ప్రవేశత్యార్యముగా పునర్జన్మహింసకరము, మానవతయై నీత యుద్ధులకంగీకరింపక భూగర్భము బోచుట.

ఈ కథాశ్రమము భవభూతియును 7 అంశములలో యీ
క్రిందివిధముగా గూర్చి నాడు. (1) నీతారామల ఏకాంత
స్థానము, అష్టావతారిని అనునము. ప్రజాసురంజనకై నీత్యైశ్వ

తృణంతుని రాముడు ప్రతిజ్ఞానుడు. చిత్రపటము నీక్షించుచు సీత తపోవనమును చూడగోరుట, దుర్యోధుని ఆగమనము, తాపవద శ్రవణమున సీతను తృణంబ నిశ్చయించుట. (2) రాముని పంచవట్టిప్రవేశము, కూడకవధ, జనసాస విహరము. (3) వానవతి తమసాధార్య సీతల యెదుట రామచంద్రుడు పితామహుని సంతాపము నవధించుట, వనవాసానంతరము ప్రసవవేదనాదోర్భాయమానయై సీత గంగాలో ప్రవేశించుట అంబా భూదేవత లామెను సాతాశమునకుకొని పోషించుట లవకుశులు కపలగా బిడ్డించుట (4) సీతకై జనకుడు అరుంధతి కాశ్యపిని విలపించుట, లవుని వారు చూచుట (5) లవ చంద్రకేతుల యుద్ధము (6) లవకుశులు చంద్రకేతు వెనువెంట రామునిదొడ్డు వెళ్ళుట, అచ్చట రామాయణమును పాడుట (7) రాముడు సీతా నిర్వాసనమును [నాటకరూపమున] జూచుట, సీతారాముల ఘనస్మరణము.

భవభూతి రామాయణములోని కథాభాగమును కొంచెము నమ్రహింపలే దనవచ్చును. కాని అభిజ్ఞాన శాకుంతలము నందువలెనే ఉత్తరరామ చరిత్రమునందుగూడ ముఖ్యము మూలగు భేదములు మూడుమూత్ర మున్నవి. (1) రామాయణములో రాముడు వంశమర్యాద నిలుపుటకై సీతను ఛద్యములో త్యజించిన ట్లున్నది. కాని భవభూతి నాటకము కందలి రాముడు ప్రహరంజనకై బహిరంగముగా పరిత్యాగము సల్పినట్లుండును. (2) రామాయణములో శూద్రకుని వధించివేచ్చుట ఆతడు దివ్యత్వము నొందుట గాని ఛాయానీతలో రామునికి సంగమమున్నట్లు గాని లవచంద్రకేతువుల యుద్ధములుగాని వర్ణితములు కాలేదు. కాని ఇవి భవభూతి నాటకములో మాత్రమే యున్నవి. (3) సీతారాములు పునఃసంగమించి ట్లు రామాయణములో లేదు. భవభూతి నాటకములో నున్నది. ఇది యన్నిటికంటె మిక్కిలి ముఖ్యముగు భేదము.

ఇంతవరకు వ్రాసినదానినిబట్టి కారాదును నాటకమునకును అందుల కార్ధారథూతమగు భారతమునకును భిన్నభూతి నాటకమునకును అందుల కార్ధారథూతమగు రామాయణమునకును మూలకథాగతానిములో గల వ్యత్యాసము సుస్పష్టమయినది. ఇంకను ఈవిషయమును నిలిపి మృదస్థిమహాకవిత్వపు లగు పీఠిక ప్రభు ఇట్లుంటు మూలమునందలి యుపాఖ్యానములను తమ కృతుల కుత్సరూపే ఏల ఈవిధముగా వికారము పొల్పబడినది ?

కాచిదానూ, సర్వదమనుని క్వారా (ధీరతనిక్వారా) కేకుంలూ దువ్వంతులన వలలకలికినాడు. బహుశః అతనుకరు రామాయణ మీసంక్షిప్తమున అదృగ్ముగా నుండవచ్చును. ఈ వ్యత్యాసము కవిత్వగీతరమను ననుకృతమని యనుకొన్నచో ప్రధానమగు అభిజ్ఞాన (గురు) వైవర్ధము మూలము అట్లు కాదు. ఏదో యొక మహాద్వేషముతోనే కవి ఇట్టి వ్యత్యాసములను చేయించుచున్నాడు.

కాళిదాసు నాటకమునందు మూర్వానకాపము ప్రశంసించుటలో గల యాద్యైకమును విచారణము చేసెను. నాటక కథానాయకుడగు దువ్యంతుడు మహాభారతానుసారముగ లంపటాడు. బహుశల్యుడు. వశుమతే భ్రమరమువలె నూత్నునియుడు. ఈ సుహృద్వంశములనుండి వాయవసి యాధరీంచుకొనే కాళితామ తన నాయకుని శస్త్రశ్రేష్ఠునిగాను కర్తవ్యపరాయణునిగాను ఇష్టపడు గాంధర్వవివాహము మూర్వానకాపమునను వాని నుతిగా గొన్నాడు. ఇంకొరుగాదు. కేవల మతరిని కనికశేఖరునిగా తీర్చుటకు పూనుకొని నాడు.

దుష్కర్మమును నివారించుటకు పాపమును దూరమున నుంచుటకు
అతని కల్యాణమును ప్రజ్ఞానమును సందర్శింపవలయును గమనింపవచ్చును.
కల్యాణమును సద్విద్యను సద్బ్రహ్మమును సద్గురువును సద్భక్తియును అతిథిసత్కారమును
సద్ధర్మమును శత్రువలె నియమించుకొనవలయును వైఖ్యానుని వలన
ఇది దుష్కర్మము చేసిన ముప్పును చూడవచ్చును.

“ధవళు, తామేషుడవ్వమి” ఈ వాక్యసంతరపే
 ఘటలలో శకుంతల ప్రవేశించుచున్నది. రాజు శకుంతలను
 ప్రియించి దుర్యోధనుఁ ఁలు గుర్తియిద్దానల తానన లతాభిః
 అని అచ్చురు నొందుచున్నాడు. ఇంతేనా అటువైని ఛాయా
 మూర్తిత్వవశ్యతి ఇచ్చుల కాలిదాసు నాయకుడు ఛాయా శాశ్ర
 మించుటలో గల సాదస్యమును రసకేశిభిరులు గమనింపవలె యు
 న్నుది. దుష్కంతు డెట్లు పాపపాంతరియ్యుడై యున్నప్పటి యు
 తని తానలలో నిక్కటి యుద్ధవృత్త మగుచున్నది.

ఇద ముపహాతి మాక్షుగంధినా స్మంధదేశే ప్రసయగ
పరిణాహచ్చాది నావక్మయేన—మపు రభినమవస్యాః పువ్యతి
స్యాంసహితాం మనున వివక్షింధం పాండుపుత్రోదరణా.

ఇట్లు విప్లవగీతాంధ్రులను యాతని రచికత్తి—అస్థి
చుట్టిలాషి మేమనఁ—అస్థిమృదుతో బయలైనవి. కాని కాళి
దాసు సిద్ధభావముడు కనుక రాజుజొక్కు తొలపనను తిప్పిం
చుటకై కేతుంతులా పాణిగ్రహణ విషయమునను పాత్రమును
ఆకర్షించినాడు. ఇటు దువ్యంతుడు—స్వచ్ఛర్మనిరతుడై ఆస్థ
ధర్మాచరణమున కొడఁబడజాలక ఋషికన్యకయగు కేతుంతుల
ను పరిగ్రహించుట ఉచితమా అనుచితమా? అని యోచింతి అంతా
కనవడుచు కామ ప్రధానత్వై నట్టి కొండకువుట వివాహమునగా
కర్మములేని మాటగా తలంచుట కలదు. కాని పరిశీలించినచో
వివాహము ప్రేమానుసార్యతమగు నుభయలోక సంబంధ ధర్మము

తోట వూసు

[నందూరి వెంకటసుబ్బారావుగారు చి. ఏ.]

తోట ప్రాసేట్ సికామా - యెంకి
తోట యెత్తెదాని సోకూ

బంధీ కామం తండ్రి

పరు వలె మాసింది

వ. లెంటు కరమంగ

మారు మొ పునీది! — పోట

గొంతు గోదా బెంగ

ಗೌರಿ ಸಿಕ್ರಿ ಪಾಸಾಯ

× 10³ మేట్రోగ్రామీ

కడుపే నెరు వాతాది — పోట

తూ.శ్చ.మ.శీ.టి

దబ్బా దుటా యేటి?

అంతూమామి శ్లో. ౩

ఆ విషయము చక్కటి? — అవును

నూత్ని కావ్య సౌఖ్యము

దేతానుదే శాప

ಪ್ರಾಯ "ಪ್ರಾಚೀನ" ಯುಂಟು

“హా” యంటపలుకుచి! — తోట

జలము నీ దా పోయి

బదుల నైశానాన;

మహారాజాధి

పూర్ణా వలె సాక్షింది: — తోట (పాపాతినుండి)

సాక్షాత్కారపునందు వివాహపర్యంతం అంతగాలేమిట నిజము. ఏమనగా తారి వివాహము ప్రేమాంతరమే గదా! కాని నిరంతరముగా సాంధ్యము నభిలషిండునట్టి మనవానిది సర్వకాల ఆపదలకు పరుగియ్యక పర్యవసన్నములు వారిప్రేమకర్తవ్య జ్ఞానసూక్ష్మమగు కామ సేవనము, కాని అర్చనలు ధర్మప్రధానము అగుటచేత తారి వివాహ ముభయలలోకొత్తొకమును నిరంతరప్రేమానసూక్ష్మతమును ధర్మమును నిశ్చయింప బడుచున్నది. ఈ సిద్ధాంతమునే మహాభారత కర్తయును కాళితానును అనుసరించినారు. కనుకనే హరి తమతమగ్రంథములందు వివాహ సందర్భగ్రంథనమును ఆపద శోధముగా తలంచి కూర్చిరి. మనుజులకు కరచరణాద్యతయవము అన్నియును లోకోత్తర సౌందర్య లోభితములు కావచ్చును. అంతఃకరణ (చిత్తవృత్తి) సౌందర్యము ఒక్కటి లేనిచో ఇవి మన్నియును వ్యర్థములు. భక్తి జ్ఞాన స్నేహకృతజ్ఞతా స్వాధ్యక్ష పతలాదులగు ఆలోచిక సౌందర్యచిన్నములమందు భౌతికములగు తక్కిన సౌందర్యములన్నియును కళానిహీనములు. కనుకనే శేకుంతలయొక్క బాహ్యసౌందర్యము ఆకర్షకముగానున్నను అంతరంగిక సౌందర్యము బరికించు తలంపుగలవాడై పాద పాంత రిరుండై సంభాషణము నరసినాడు. ఆననూయాదులలో సంధా పిండి కల్పితమును విచారించువానినాడు. కాళితానుని ఈ అంకావతార కాశ్యము ఉపాసితమగు భావము కలది. దువ్యంతుని అనేక సందర్భములలో ఇట్లే ధర్మచ్యుతినుండి యుద్ధరించుచు వచ్చినాడు. ఉదాహరణార్థమై కథా నాయకుని ధర్మచ్యుతినుండి కాళిదాసు కవి యుద్ధరించిన సందర్భము నింకనొక్కదానినికూడ చూడుడు. దువ్యంతుడు శేకుంతలను గాంధర్వవిధి నే వివాహపై రాజధానికి వెదలిపోయిన పిమ్మట శేకుంతలను బొత్తుగ మఱివిపోయెను. పాణిగృహీతిని మఱచుట యనునది కామోన్మత్త శత్రునే సాధారణముగా కల్గుచుండును. కాని ఇచ్చట దువ్యంతునిచేత అభిజ్ఞానము నొకదానిని ఇప్పించి కొంచెమును, దూర్వాను కాపమును అభినందించి కొంతయును, ధర్మ లోపమును తొలగించినాడు. శేకుంతలను భర్తృగృహమునకు బంపుచు షేతికత్తెలచేత దీనినే మఱొక మాటుకూడ జ్ఞాపికి తెచ్చుచున్నాడు. కాళిదాసుని శేకుంతల నాటక మంతయు ఈ అభిజ్ఞానముపైనే ఆధారపడి యున్నదన వచ్చును. ఈ సందర్భమునందు దూర్వానుని కాపమును తొలగించినను అభిజ్ఞాన వృత్తాంత గ్రంథనమున కెట్టిపాని యుండదు. కాని అభిజ్ఞాన వృత్తాంతము బొత్తిగ లేనిచో దువ్యంతుడు మహాభారతము నందుకతనే ఇచ్చటగూడ స్త్రీలంపటుడుగానే యుండవలసి వచ్చుచున్నది. [సకేతుడు] అనువాదకుడు.

The Provincial Insurance Co. Ltd. An Application

మహారాష్ట్ర ప్రావిన్సియల్ ఇన్సూరెన్స్ కంపెనీ మదరాసు బ్రాంచి మేనేజరుగారి సముఖమునకు
అయ్యా, పాలసీనంబరు 1391 గల బొంతల రంగపు అను గతించిన నా కొమారుడు సంవత్సరం
వరకు మూత్రమే మీ కంపెనీకి చెల్లించి యుండగా ఆ పాలసీకిగాను నాకు మీ కంపెనీ నుండి చెంక
వలసిన 2000 రూపాయలుకుగాను మీరు దయతో పంపిన ఇండియా ఇంపీరియల్ బ్యాంకు చెక్కు
నాకందినందులకు మీ కనేక వందనములు. పై మొత్తమునకు నేను హక్కుదారుడ నని క్రమమేజరు
రుజువు దాఖలాలు నేను మీకు పంపినవెంటనే ఏలాటిచిక్కులును లేక నవతు చెక్కును నాకు
పంపుటలో మీ కంపెనీయొక్క స్థిరతయు, సమ్మతమును వెల్లడిచేయుచున్నవి. మీ కంపెనీతోటి
వ్యవహారములు ఎక్కువ ఖాతామైనవియు పాలసీలకుగల హక్కులయం దేలాటి కష్టములుండవనియు
అందరికిని స్పష్టముగ తెలుపుచున్నవి. నాకున్న వృద్ధాప్య దశవల్లను మనోవ్యాకులములవల్లను నా
హక్కును గురించిన దస్తావేజులు వగైరా నేను మీకు పంపుటలో ఆలస్యమైనదానివల్ల నాకు
పైక మందుటగూడ ఆలస్యమైనదేగాని వేరుగాదు.

గౌరవతపస్వ సహద్రం, తేది 12-2-28

బొంతల తిప్పయ్య

Wanted agents on liberal terms. For further particulars please apply to.

The Manager 45, Symbuddass Street, Madras.

ఆరోగ్య మే ఐశ్వర్యము

నీవు ఆరోగ్యముగానున్నచో నీవు ధన్యుడవు. ప్రతిమానవుని జన్మమునందుండు రహస్యమిదియే.

మాజగత్పక్షిదిచ్చి దిన సుకరాంబుని అను ఔషధమున వాడిన నీవు మిగిల ఆరోగ్యముగలగి యుంతువు.

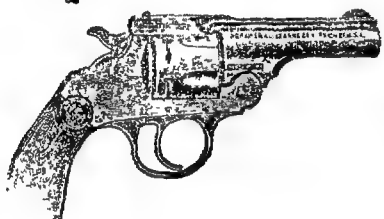
అజీర్ణము, వలబద్ధము, మెదడుచెడుట, శుశుంబుల బహిష్కరణముచే గలుగు తలెనొప్పి, అకాలముగలిగింపు, భ్రూక
కత్తికగుట్టు ఈ రసాయనము వాడిన మంచిరక్తమునిచ్చును. దేహమునకిబలము నిచ్చును, మంచి ధాతువునిజేయ
కలుగజేయును. ఒకబుద్ధిని వాడిచూచిన గుణము మీకే తెలియును.

32 మాత్రలు గలబుడ్డి 1 కి ధర రు 1-0-0 మాత్రమే.

సి సిద్ధగురు ఆయుర్వేదిక్ ఫర్మసి, పోస్టుబాక్సు నెం 1280 మద్రాసు.

ఒంటికాళముతోటా తుపాకి ముద్రసిద్ధమగు కంపెనీవారిచే
చేయబడ్డది. (8068)

నావావిధములగు రివాల్యర్లు అరులేక వియత్తోటా తు
పాకీలను గూడక పం

ధరలు సరసము.
క్యేటలాగు
ఉచితము

కాళము 32, 38, 36 అంగుళములలో దొరకును

చిన్నవి. జేబులో పెట్టుకోగలిగినవి కూడ దొరకును

యం. వి. రామానుజం శెట్టి అండు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

సంస్కృత గ్రంథములు - తెనుగులిపి

అమరకోశము మూలము. - కృత్వాంశము, ఆంగ్లేయము	ఆంధ్రభాషామూలము - ఆంధ్రభాషామూలము
భాషాంతరప్రదములగుది చిన్న నైజా అట్టలెండు ౦ ౮ ౦	ఆంధ్రభాషా శాస్త్రము, సాంబసమంతువు) కాలిగో ౧ ౨ ౦
గుప్తరకాండము మూలము 16 కుట. కిత్తనలెండు ౦ ౦ ౦	" " అట్టలెండు ౦ ౧౪ ౦
ప్రాత్రాంశము 1 మ. భాగము కిత్తనలెండు ౦ ౧౨ ౦	రామాయణచరిత్రము ౧ ౦ ౦
డిటో 2 మ. భాగము " ౦ ౧౨ ౦	డిటో కాలిగోలెండు ౧ ౨ ౦
డిటో 3 మ. భాగము " ౦ ౧౨ ౦	పునీనాశితము - మూలముమాత్రము ౦ ౨ ౦
ప్రభుగద్యము - మూలముమాత్రము, చిన్న నైజా ౦ ౬ ౦	బాలరామాయణము డిటో ౦ 3 ౦
క్రిష్ణ సహస్రనామస్తోత్రము, చిన్న నైజా ౦ 3 ౦	ఇ దిర " " ౦ ౮ ౦
డిటో నామావళిసహ ౦ ౧ ౦	కావ్యముల " " ౦ ౮ ౦
	శ్రీవేంకటాద్రిస్వామీకీర్తనలు ౦ ౮ ౦

ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అండు కో., ఆనందముద్రాలయము, మదరాసు.

పాండురోగము

Serravallo

నెస్టావల్లో

Tonic Wine

టానిక్ వైన్

బలహీనత

బుడ్డి 1-కి ధర రు 3-4-0, 3 బుడ్లు ధర రు 9-4-0.

జ్యూ. ఇ. సిత్ అండ్ కో., (లిమిటెడ్) మాంట్యూరోడ్, మద్రాసు

W. E. Smith & Co, Ltd., Mount Road, Madras.

పురి బజారుధరలు

ఏప్రిలు 14-వ తేది శనివారము

(1) ధాన్యములు

కనియలు బా 1-కి	రు 80.0-0	మొదలు 64.0-0 వలకు
చియ్యో బస్తాలు		మొదలు. వరకు.
కుసుమ తెనాలివి ,, ప 45 గలవి	రు 11.8-0	18.0-0
నెల్లూరివి ,, డిటో	,, 15.12-0	16.8-0
డిల్లీవి ,, డిటో	,, 14.0-0	16.8-0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి	,,	8.8-0
నవత్సలు ,,	,, 22.0-0	24.0-0

(2) పక్వ ధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి 195 ర.	10.8-0	11.0-0
సెనగలు ,, డిటో	,, 10.8-0	12.0-0
కెసలు ,, డిటో	,, 11.8-0	12.0-0
మినుములు ,, డిటో	,, 18.8-0	14.8-0
ఉలకలు ,, డిటో 164	,, 7.0-0	7.8-0

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులునూనె బా 1-కి	రు 140.0-0	165.0-0
నెయ్యి మ 1-కి	,, 14.0-0	22.0-0
కొండాపురం వేరు సెనగపప్పు బా 1-కి	,, 60.0-0	62.0-0
యితర ప్రదేశము	,, 56.0-0	58.0-0
వేరు సెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 145 మి. నూనె 180		
అముదను నూనె బా 1-కి	రు 122.0-0	128.0-0

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	రు 160 0-0	165.0-0
కూరపసుపు ,,	రు 110.0-0	115.0-0
మిరపకాయలు (గుంటూరువి) బా 1-కి రు 90.0-0	110.0-0	
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మలుగు 1-కి రు 40, 45		
కాళవాస్త్ర పాయకట్టు	,,	రు 60, 65
బెల్లము బా 1-కి	రు 40.0-0	50.0-0
చింతపండు పాతడి బా 1-కి	రు 48.0-0	90.0-0
" క్రొత్తది బా 1-కి	రు 35.0-0	42.0-0

(5) ఇనుము

బట్టాలు రఖం బా 1-కి	రు	88.0-0
చడరం ,,	,, 89.0-0	42.0-0
రవుండు ,,	,, 89.0-0	40.0-0

(6) లోహములు

పెండి 100 కులంకు	రు 80.0-0	84.0-0
బంగారము, కులము 1-కి	రు 24.8-0	25.8-0
కవరను 1-కి	రు 15.12-0	
ఇత్తడి బా 1-కి	రు 300.0-0	305.0-0
కాగి డిటో	రు 855.0-0	360.0-0
అస్కా చెక్కర బ 1-కి	రు 54.0-0	55.0-0

(7) రంగులు

ఆవు కృష్ణము 21 డిక్రీలు	రు 110.0-0	112.0-0
కొట్టికెమ్మము 20 డిక్రీలు	డిటో	
సింహంమార్కు 20 డిక్రీలు	డిటో	
ఆవుకృష్ణము 16		95.0-0

మోటారు కార్లు

1. ఫోర్డ్ నెం 2776 కు గలది 90 మోడల్, సిలిం
డర్లు 4, 14 గుర్రములు వరకుగలది. ఇంజనుగలై రాలు అతి
వాడుక యిచ్చేవి. (Strong Mechanism) ఎలక్ట్రిక్
లైటుతో సహా కల రు. 2500 లు మాత్రమే.

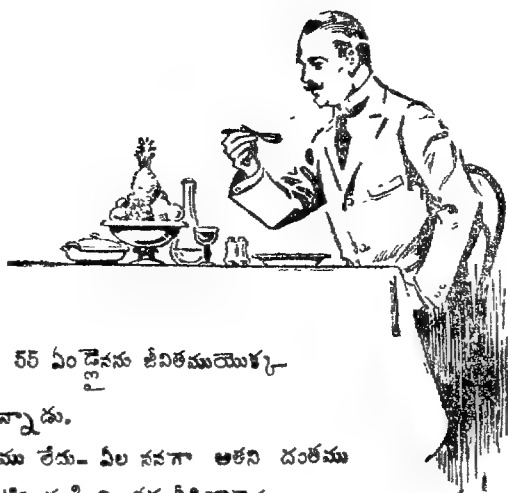
2. ఎఫ్ యుకోకా. రెండుకిల్లన్ల తప్ప తేలికైనాను
గ్రిలు అన్నియు మంచి శక్తిగలవి నన్నిటి కల రు. 1500 లు
మాత్రమే.

మ. గా. - ఖర్చులు కలై రాలు కొనవలసినవాళ భరించ
వలయును. ఆంకణము గోరువారు తొక్కింది చిరునామాకు వ్రాసి
తెలుసుకోవలయును.

మ. రా. శ్రీ. రాణీసాహిబావారు ఆఫీసు వారు

క్రొత్తకోట, వరదాం B. O. x బకల్. ౧౦ పోస్ట్.
విశాఖపట్నం జిల్లా.

55-వ ఏటను కూడ చక్కగా
భుజించుటకు మంచి దంత
పటుత్వము గలిగియుండుట

ప్రతి మంచి ఆరోగ్యమును గలిగియున్నాడు. 55 ఏండ్లను జీవితముయొక్క

పౌఖ్యమును చక్కగా అనుభవించుచున్నాడు.
ఇతనికి మంచి ఆకలి గలదు. జీర్ణశక్తికి లోపము లేదు. ఏల ననగా అతని దంతము
మిక్కిలి బాగుగా నున్నవి. బాల్యమునుండియే వాటిని గుఱించి శ్రద్ధ తీసికొనెను.
మంచి దంతము లుండిన మంచి ఆరోగ్య ముండును. వ్యాధిగల నోరువలన బాధ
గలుగుట మాత్రమే గాక, శాంతమును, జీర్ణశక్తిని పోగొట్టును; వ్యాధికి మూల మగును.
ఆరోగ్యముగా నుండుటకు నేటినుండియే ప్రయత్నింపుము. ప్రతి భోజనమునకు
తరువాత నీ దంతములను కొలిపాన్ డెన్టల్ క్రిముతో శుద్ధి చేసికొనుము.
దంతములు అడుటకు కారణభూతిమైనట్టి పాచిని పొందోము. దానియొక్క
ముఖ్య ఉపయోగము లేనదా:- నోటిని శుభ్రపరచును, వ్యాధిని రానియ్యక ఆటంకపరచుటకై
మంచి ఆరోగ్యము నిచ్చును.
మీ వాడుక అంగడినుండి కొలిపానును కొనుడు.

(34)

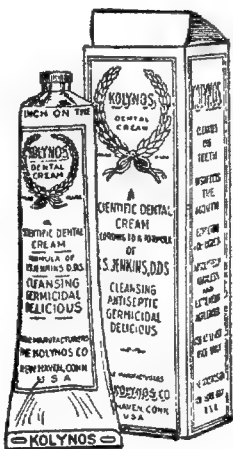
KOLYNOS

డెన్టల్ క్రిమ్.

ఒక నూతన ఏర్పాటు

మేలెన కొలిపాన్ పండ్లపాడికి మంచి
పాకెండు ఆ కళ్యము గా నుండవలెను.
గమకనే కట్టబడిన మూత కనిపెట్టబడినది.
కట్టబడిన మూత పడిపోదు. అది గొట్టుమునకు
కట్టబడి యున్నది. కాలహరణము లేదు.
క్రిము కూడ చెల్లదు.

THE KOLYNOS COMPANY
New Haven, Conn., U. S. A.
Representatives for India.
MULLER & PHIPPS (INDIA) Limited
Madras Bombay Calcutta Karachi Rangoon

Madras Bombay Calcutta Karachi Rangoon

వజ్రలు కంపెనీ వారి ప్రత్యేక పుటేషన్లు

ఈ క్రింద తెలుపబడిన ఔషధములు శరీరకాత్మమునకును, శాశ్వత చికిత్సకును సంబంధించినవి మా వైద్యులచే
రసాయన కాత్మజ్ఞులచే కాత్మపరీక్షానాసారము యేర్పరచబడినవి.

మా ఔషధముల తయారుచేయు కాలలో వలయు సామగ్రి యంతయుగలదు. ఇది యిండియాలో నెల్ల చాల పెద్ద
ప్రభుత్వము కావలసిన వస్తు సామగ్రి యంతయుగలదు. అచట మూలికలు కృత్రిమ ప్రకారము, రసాయన కాత్మ
ప్రకారము, భూ తద్వముగలద గూడ పరిశీలయిబడును. అచట బి. పి. స్టాండ్డు ప్రకారము రసాయనములు మూలికలది
తయారు చేయును. కావున యీ ఔషధములు పారిశుద్ధ్యతయున్న, నమ్మకమున్న యేమాత్రమును అనుమానింప చక్కరలేదు

డాక్టరు యాస్టన్న సిరపు

సిరపు ఫెర్రి ఫాస్ఫేటిక్ కాంపౌండు క్విన్లెను సోల్బ్లీషియా
ఈ సిరపు డాక్టరు యాస్టన్నపద్ధతి ననుసరించి విరసాఫానే. యి. క్వెస్టా, ప్రిక్సియా
యిక్వియేషన్ దివ్యముగ తయారు చేయబడినది.

ఈ ఔషధము అతి ఉష్ణప్రదేశములోగాని యిండియాలో ఎక్కడ వలన గలుగుదుర్భలత్వ
మును పోగొట్టుటకును, మానసిక శక్తిహానికాని దుర్భలత్వమును ని పోగొట్టుటకును ప్రపంచ
మంతటను ప్రసిద్ధికెక్కిన దివ్యౌషధము.

నెల పెద్ద బుడ్డి రు 2-8-0 మీడియం బుడ్డి రు 1-4-0 చిన్న బుడ్డి 12 అణాలు.

కె మి కి లు పు డ్డు

ఇది విరక్, తైము, పొటాషు, సోడా ఫాస్ఫేటులసిరపు

కుశ్రముగనుండును. అడుగున సత్తుయేమియు నుండదు. ఫిలడెల్ఫియా యెద్వర్డు పారిషుగారు
చెప్పిన పాళ్ల ప్రకారము తయారుకాబడినది.

ఇది పిల్లలకు ఆశ్చర్యతోపయోగకరమైనది. ఇది బలమునిచ్చు మంచి ఔషధము. దుచిగానుండును. మంచితక్
శక్తిగలిగించి నరములకు పుష్టినిచ్చును.

పెద్ద సైజు బుడ్డి రు 1-12-0, మీడియం రు 1-0-0, చిన్న సైజు 10 అణాలు.

వజ్రలు కంపెనీ వారి సరుకులకు మా మందులను వివరించుచు వ్రాయుము. (3421)

N. POWELL & Co., Manufacturing Chemists, Bombay.

తామర తైలము — తామర, తిట్ట, గజికి మంచిది

రాజారాణి గుర్తుగల తామర తైలము పూజనీయకములగు చాల మంచిమందులతో తయారు

చేయబడి ప్రాఖ్యాతిగాంచినది. డబ్బీ 1-8 0-6-0.

అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు.

హిందూ యువజన
సంఘము, ఏలూరు

(స్వకీయనిలేఖరి నుండి)

చేర్మన్ గారి లేఖకు సమాధానము

(కొత్తటిక్కానము అనవసరమనట)

ఏప్రిల్ 12 : — 8.4.28 తేదీని క్రియంత హాలే నా
రాజరాజుగారి ఆధ్వర్యమున జరిగిన కార్యనిర్వాహక స
భలో, మామ్యునిసిపల్ చేర్మన్ గారి 2 డేటి కె. క (ట్రామ్య
నాయుడుగారు వ్రాసిన లేఖకు సమాధాన మొసంగబడినది. క
ార్యనిర్వాహకసభవారి తీర్మానమును నిట పొందుపరచు
చున్నాము.

“సంఘనిబంధనలయందు తెలుపబడిన రీతిని (నిబంధన 10
దుతోపబడినవి) యీ సంఘముభ్యోద్దేశములలో మొదటనే
తేజభక్తి రాజభక్తి యిత్యదులు కృద్ధిపరచబడునని తెలుపబడి
యి యున్నది. కావున నీ సంఘము రాజకీయములందు పాల్గొన దని
నూచించు ఏ యితర తీర్మానములను అనుసరింపవలసిన అవశ్యక
తలేదని ఈ కమిటీవారు తలచుచున్నారు. విజను రాజకీయము
లందు సంబంధము కలిగించుకొనకుండ యింకను నుండిలదని
మిటివారు స్థిరముగ చెప్పుచున్నారు.

సం. మోతేనారాయణరావు,

అధ్యక్షుడు.

చైరమన్ గారి లేఖలో వివరింపఁగఱుగ గాని లోపాము
కారీగాగాని సహాయనిరాకరణద్యయమునందు యీ సంఘసభ్యు
లు పనిచేయుట మానిన గాని మ్యునిసిపల్ బోర్డునముండి
సహాయమును పొందుట కర్హతలేదని గర్హ మెట్లువారు వారి
చేసిన యుత్తరువును ప్రభుత్వమున తెలుపబడినది. ఈయుత్తరువు
ను తెలుపు సందర్భమున పురస్కరించుకొని చేర్మన్ గారు
“రాజదోహకరః బులగు నుద్యమములలో యీ సంఘము సరి
బంధము కలిగించుకొనదని కార్యనిర్వాహకసభ ను తీర్మాన
మును చేసిపంపుదని చెబుతుట రెండవభాగముగ నుండియున్నది.
గర్హ మెట్లువారు వ్రాసిన ఉత్తరువులందలి సహాయనిరాక
రణద్యయము 1 జులైవరకున చేర్మనుగాదుయొచి రాజదో
హకరః బులగు నుద్యమములలో సంబంధము కలిగించుకొనమని
సంఘసభ్యు లందరిపక్షమునను కార్యనిర్వాహకులకు తీర్మాన
ముచేయుదని మా చేర్మన్ గారు కోరుచున్నట్లు యీ యుత్తర
మునబట్టి అర్థమగుచున్నది. సహాయనిరాకరణము రాజద్రోహ
కరమని కాసింపబడకపోయినను గర్హ మెట్లు యుద్ధోగ్యములు
వాహటముగ సహాయనిరాకరణముగల యుద్ధయములకు సహ
యము చేయబడదని యుత్తరువు లు
వారిచేయుటయే చాల విపరీతముగనున్నది. ఆ యుత్తరువులలో
గూడ “లోపాముకారీగాగూడ పని చేయగూడదనుటచే”, గర్
హ మెట్లుయుద్ధోగ్యముల వాదాప్రతిపదిక కష్టపడుచున్నది.
వాములకు క్రియకులు టంకలూరి ప్రకాశ, కాశీనాథుని
వాగ్దేవరాయ పుటలగార్లు యీ విషయములకు గురించియే
చాల యుద్ధోగ్యులయియుండిరి. సంఘము రాజకీయములందు పాల్గొ
నదనటబట్టి, ప్రోము నిరాకరణములగూడ నిదు తావులదని
నిరూపించినది. రాజభక్తిని కృద్ధిపరచుట సంఘోద్దేశ్యములందే
విరతింపబడినది. కావున వేషగ తీర్మానమును చేర్మన్ గారు కోరిన
రీతి నే చేయుట అనవశ్యకమని తీర్మానించినది. ఇదివరకు రాజ
ద్రోహము చేయలేదని, యజ్ఞముచు చేతుదని ఖండితముగ కడ
పటివాక్యమునం దుదాహరించినది.

SIGHT RESTORED
A Sure Remedy of Nature for all Eye-dis-
eases. Cures Cataract, Glaucoma, etc.,
without knife. No failure, absolutely safe;
highest testimony. Particulars free.
L. H. SELLER, D. Samta (Bengal).

SANTI OIL.
Santi Oil, a homeopathic remedy for
general weakness, loss of manhood,
etc. No irritation, no discoloring, no
injury. Particulars free. Correspond-
ence confidential.
HEALTH HOME, D. Samta (Bengal).

బె జ వా డ

(స్వకీయ విలేఖరి)

మ్యూనిసిపల్ హైస్కూలులో బహుమతుల నిచ్చుట

ఏప్రిల్ 12:—ఈ మ్యూనిసిపల్ హైస్కూల్ లోని విద్యార్థుల బహుమతుల నిచ్చుట 11 తేది సాయంత్రం సభ జరిగినది. రికరెండు క్యాంప్ థవ్వాడ అంతంగారు అగ్రాస వాధిపత్యమును వహించిరి. ఇంగ్లీషు, ఉంగ్లీషు, కలెగు శాటకములనుండియు ఫార్మలనుండియు కొద్దిపదస్యములు జరుపబడెను. ఇంగ్లీషు శాటకములోని "ఆర్థరు" పాఠకు ధరించిన మొగలి మొగి పేర్కొనబడిరి. తమరని చాక వక్యమును మెచ్చి ప్రత్యేక బహుమతి నొకవారి నొసంగిరి. ప్రధానోపాధ్యాయులైన యన్ అంతోనిగారు > తరంగత్యములో జరిగిన పాఠశాల పనినిగూర్చి కథలు నివేదించిరి. మొట్టమొదట రెండు పంక్తికిందట ఒక చిన్ని స్కూలును ఒక పి.డబ్ల్యు. ఇంజనీయరు గారు స్థాపించి, కొన్ని సంవత్సరములు పాఠశాల పనినిచేసి పాస్టరికారి ఇచ్చివేరి. మిమనవారు గత రెండు సంవత్సరములు ఈ పాఠశాలను నడిపి, జన్మకు యధములన కలిగిన భవవస్తువులన డబ్బులేక ఈ పాఠశాలను మూసివేయవలసింది. మూసివేయుదు రనెడి నీలివార్త తెలియగానే విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు భవిష్యత్తుకు గూర్చి గడవిపథిలో నున్నప్పుడు మ్యూనిసిపల్ కౌన్సిలువారు ఈ పాఠశాలను సాగించుటకై తీర్మానించుకొనిరి. గతము మొట్టమొదట దిక్కుపర్యాయము చేసి మ్యూనిసిపాలిటీ వారికి చేయూత నొసంగిరి.

సంవత్సర ప్రారంభమున పాఠశాలలో 497 బాలురు విద్య నభ్యసించుచుండిరి. ఇప్పుడు 412 మాత్రమే గలరు. చుట్టు ప్రక్కల నందిగామ, కృష్ణపేట, పునాదిపాడు గ్రామముల లో హైస్కూల్ కెట్టుబలనను ఇంక అనేక గ్రామములలో యారు పెకడర్ల స్కూల్ కెట్టుబలనను బెనవాడలో నున్న ఈ స్కూలు విద్యార్థుల సంఖ్య స్పష్టముగా కారణము పేర్కొనబడుచు గలదు. హైస్కూల్ వైస్ లో చేరిన 20 విద్యార్థులు క్లబ్ గా అగ్రకు మాత్రమే వైస్ లో తిరిగి చేరుటకు అర్హులను సంపాదించిరి.

ఉపాధ్యాయుల జీతములను హెచ్చింపవలసివచ్చినందు విద్యార్థుల ఉపయోగార్థము భోగవరతిగూడ అతరముగ కావలసియున్నదనియు, ఇందులకై చాల సంవత్సరములు ముందు వేరూపాయలు వసూలుచేయబడియుండెననియు, ప్రాత విద్యార్థులు సంఘముగ జరిపి పాఠశాల విభిన్నతరగిన సహాయము చేయవలసియు, పాఠశాలకు పాఠశాలకు తోడ్పడవలయుననియు హెచ్చుపాటు కోరిరి.

తాను పాఠశాలకు తోడ్పడుచున్నందు, పాఠశాలకు సహాయము చేయుట అవసరమనియు, విద్యార్థుల కనర్పణకు సహకారము కనూచేయబడి మిరక వారివద్ద నిలువలొన్న సొమ్మును రాట్టుకొని మొదలై కనర్పణచేయుచున్నట్లు చూడవలసియు అగ్రాసవాధిపతిగారు చెప్పి సభను ముగించిరి.

కొచ్చిన మహారాజుగారును, మహారాజిగారు నివాసమునకు అధికారులతో మొట్టమొదట మొట్టమొదట ముగారు చేరిరి.

తెచ్చ హిందూ దేశవస్తువులనే ఉపయోగించి హిందూ దేశీయులవలనే హిందూ దేశపు బట్ట, నిపుణులచే తయారుచేయబడినది.

అంగ్ల భాషలో ఉత్తరములు వ్రాయవలెను. తేక మద్రాసు ఏజంట్లను అడిగి వివరములు తెలుసుకొనవచ్చును.

తల్లి బిడ్డ యిరువురును "హిమాని"ని మిగుల ఉత్సాహంతో ఉపయోగింతురు

ఇది మంచుకల తెల్లగానండి, అందమునిచ్చు స్వచ్ఛమైనది. సాగమును కాంతిని హెచ్చించును. చర్మము నునుపుగాను చలగాన, కుద్దుగా నగును. చర్మముమీద రుద్దిక నులభము గాకరును. ఇట్లుగాను, కట్టిగాను ఉండదు. యీ రుద్ది కొత్త, చమురు, గిన్నెలైన్ మొదలగునవి కలియబడదు. మెటిమలు, మాడతలు, ఎంప వేడిమి ఎటువైపు, చర్మము గరమగాను ఉండుట, మొదలగునవి చూడకుండుట కొత్త.

తల్లి బిడ్డ రుద్దులచే తయారుచేయబడినది. కత్తుధారాకముగా పాకును.

ప్రీతనరులు, కమిన్లు నున్న బహిరంగద కలకు దొరకును మంచిసాగనైన పెట్టలో నుంచబడిన బుడ్డి 1 కి ధర రు0-12-0

Sharma Banerji & Co,
43 Strand Road,
CALCUTTA.
MADRAS } PANDYAN & Co.,
AGENTS. } 5, Old Jail Street, G. T. MADRAS

మా త్ర కో త వ్యాధులు - ఒక కొత్త చికిత్స
URESOL (యురిసోల్)
అను ఔషధమును వాడుటచే తప్పక నిజముగా కుదురును
9 మొదలు 12 కాపీలన్ని ఉపయోగించిన చాలును
అన్ని మందుల సాఫల్యము, యితర దుకాణములందు విక్రయమునకు దొరకును.
ప్రాప్తికము కావలసినవారు ఈ దిగువ వినియోగమునకు వ్రాయవలెను.
C. T. Hari & Co 46, Singarachari Street Triplicane Madras

"ERASMIC" SHAVING STICK. కడుగునలభ్యమార్గము

ఉదయమున ఎరాస్మిక్ షేవింగ్ క్రిమ్ ను పట్టించి, బాగుగా రుద్ది స్వయముగా షేరము చేసుకొనుటయే మంచిపద్ధతి. షేరము చేసుకొనిన తరువాత చల్లగానుండును, చుచ్చులు యుండక. ఆదికము అంతయు ముఖము నిగ నిగ లాడుచుండును. వలయు నీవు మిక్కిలి అందముగా కూక అగుపడుచువు. చూపుక అందముగా అగుచుటలో ఒక గొప్ప క్రమము ముఖమునకిక శాస్త్రము తెలుపుచున్నది.

గాన నీవు ఎరాస్మిక్ క్రిమ్ ను వాడినచో తప్పక అందముగా కనపడుచువు. (1)

మిత మైన ధరలు శ్రేష్ఠ తర మైనవి
నూతనముగా తెరువబడిన పట్టువస్త్రములపాపు

చైనా, జపాను, కాశీ, జోగూరు కంచి మొదలగు జాగాలనుండి పలురకముల పట్టు జువీలను క్రొత్తగా తయారుచేసి ప్రాకుచేసి యున్నాము.

శ్రీలకు కావలసిన పలురకముల పట్టు చీరలు, జాకెట్టు దినుసులు, పావన దినుసులు, దావణీలు ఉన్నవి.

పురుషులకు వైనవేసుకొను పట్టు అంగీత్రములు, కోట్లకు కావలసిన పట్టుగుడ్డలు, టైగులు, అల్ పాక, పట్టుకు కావలసిన సాదారణములు, గీతలుగలవి అనేకములున్నవి.

ఒక సారి మా దుకాణమునకు దయచేసి వచ్చి ఒక బేరము చేయకొరదము సత్రామదాన్ కిషన్ చంద్రు, మద్రాసు సిల్క్ ఎంపొరియం, 31, 32 రత్నబజారు, మదరాసు.

అంగోరా శాసనసభ

అమెరికనులకు వ్యాపారసదుపాయములు

మిత్రమండలి కలవరము

లండను, ఏప్రిల్ 11 :— అంగోరా ప్రభుత్వమువారి పర్యవేక్షణ మిత్రమండలియందు, అంగోరా ప్రభుత్వము గా...

మిత్రమండలి నిర్ణయముగా వర్తించుటచేత, బ్రిటిష్ పుష్పముల కొరతను నిర్వహించుటకు...

సామ్యము, బ్రిటిష్ పుష్పములను అంగోరా, పుష్పములను 2700 మైళ్ల కైలుమార్గ నిర్మాణమునకు...

మరాఠీ అసెంబ్లీ

ఈ మొదటిసారి 1914 సం॥ న పరామర్శతో గాని...

మొదటి సారి సమీక్షలు పరిపూర్ణమైనవి. కాబట్టి...

మరియుక మానవత్వపుకేసు

ప్రభుత్వము కలకత్తా కార్మికుల కాలేజీలో కర్మకాండ...

ఉత్సవము

అహమదాబాదులో కాంతి పురోహితి సంఘమువారు...

ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథనిలయము

పురాణగ్రంథమాల - కాకినాడ.

ఈ గ్రంథనిలయము 1911 సంవత్సరములో స్థాపించబడినది. ఇప్పుడు రాజమండ్రి నుండి కాకినాడకు మార్చబడి...

- (1) ఇందు చందాదారులుగా జేరువారు 0-8-0 ల ప్రవేశమును పొందుదురు. (2) చందాదారులకు క్యాబిన్ లైకులుగల గ్రంథముల పోస్టేజీగా రు 1-0-0 ముగిసే. (3) వి. పి. సౌకర్యములు లేని వైకాము ఇలాకా వాస్తవ్యులు పోస్టేజీగా రు 3-0-0 లు ముగిసే...

ఇందీవరకు వెలువడిన నవలలు

Table with 3 columns: Book Title, Price, and Author. Includes titles like '1 చక్రే శంధి', '2 నరుడు శంధి', '3 సీతారామ', etc.

రు 48-0-0 లు విలువగల యీ గ్రంథము లొక్కసారిగిరినవారికి రు 40-0-0 కే పంపుదుము. చందాదారులుగా జేరువారికి పోస్టేజీ మేము భరించి వై పుస్తకములు రు 80/ లకే పంపుదుము.

మేనేజరు, ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథనిలయము, కాకినాడ, గోదావరిజిల్లా.

ధరతగ్గిన దివ్యాధము

శిలాజతు రసాయనము

సర్వరోగములను హరించును

ద్రవీణులకి ప్రాణముదానమైన శంఖపరీ యావధముని అయ్యకనులులచే హిందూదేశమంతటను ప్రఖ్యాతిగాంచినది. వలకొడియొగ్గతాత్రములు లోందినది. ఈ రసాయనము వెలగించుటచేసి శాశ్వతములగు శంఖపరీ రసాయని 500 డబ్బీలు ముఖ్యముగా ముఖ్యముగా...

మా విలాసము:—ఆయుర్వేదరత్న, పండిత, బి. శ్యామసుందరరావు, బ్రదర్స్

ఆయుర్వేద ఔషధాలయము బరంపురం, గంజాం, ఇండియా.

ప్రచురము 24/4/29

ఇంతియింక 5500 డబ్బీలు ఖర్చు అయినచో మార్గము రు 8 నిలవలదబ్బి రు 8 కే పంపించెను.

ఆంధ్ర పత్రిక

వదునల్లవ సంవత్సరది సంచిక రు ధి రో ధ్ధ రి

సంవత్సరాది పండుగ నాడు వేలువడినది.

ఆంధ్ర మహాజనులచే వ్రాయబడిన జాతీయ, సారస్వత, సాంఘిక,
రాజకీయాదివిషయవ్యాసములతోను, దేశభక్తాగ్రేసరుల చిత్రపటములతోను,
శోభాయమానముగా ప్రకాశించుచున్నది.

సుమారు 350 పేజీలు] చందాదారులకు రూ. 1-4-0. [వెల రూ. 2-0-0.
విషయానుక్రమణిక

ముఖపత్రము—విషయసూచిక - పంచాంగము, ప్రస్తావన—ప్రతికాధిపతులు, రుధిరోధారి—(పద్యములు) బుట్టా బాలకృష్ణకృష్ణి, గారు, మహాత్మ్యసృజనము—(పద్యములు) పెనుమర్రి వేంకటరత్నముగారు, అకాలిల ఆందోళనము—అనువాదకుడు, ఆంగ్లేయులు - రాజ్య నిర్మాణము—(పద్యములు) కేశాపుగడ వీరేశ్వరరావు కర్మగారు, గయాకాంగ్రెసు—భోగరాజు పట్టాభిషిటా రామయ్యపంతులుగారు, గృహకేవలములు—చాగంటి భీమశంకరరావుగారు, ఈశ్వరోపాసనము—(పద్యములు) దాసిరి లక్ష్మణస్వామిగారు, కృష్ణరాయడు—కృష్ణా పత్రిక—పురాణం నూరికృష్ణిగారు. బి. ఏ. ఆశ్రుతర్పణము—(పద్యములు) చిత్తూరు కామేశ్వరరావుగారు. బి. ఏ. గడ్డిచూపూడు - అకాలపువిద్యాభివృద్ధి—గోవిందరాజు వేంకటకృష్ణరావుగారు, బాబ్లీ వెలుగులు—(పద్యములు) అడవిబాపిరాజుగారు, బి. ఏ. కాసములు—తటాకవాఙ్మయము మల్లంపల్లి సోమేశ్వరకర్మగారు, అనుమానము నొందబోకుమా!—(పద్యములు) మద్దులపల్లి వేంకటసుబ్రహ్మణ్యకర్మగారు, త్రిలింగదేశ్యము—మల్లాది సూర్యనారాయణకృష్ణిగారు, శ్రీరాజరాజనరేంద్రుడు—(పద్యములు) శ్రీయుతులు వడ్డాది సుబ్బారాయకవిగారు, ఆంధ్ర త్పత్రియులు - శరీరవ్యాధిచూపుము—శ్రీమత్సత్యనారాయణ జగన్నాథభూపతిదేవకర్మగారు, ఆంధ్రవాఙ్మయనిరీక్షణము—ఆంధ్ర శేషగిరిరావుగారు, ఆంధ్రానుమహర్షి—(పద్యములు) జనమంచి సీతారామస్వామిగారు, కాస్త్రమనగా నేమి?—పారసంది జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ. ఎల్. టి. ఖద్దరుప్రబోధగీతిక—సో. సూర్యనారాయణ కర్మగారు, ప్రస్తుతప్రజాపరిస్థితి—కృంగారకవి సర్వారాయుడుగారు, ఉత్తమకృష్ణి—(పద్యములు) వారణాసి లక్ష్మీనారాయణకృష్ణిగారు, ఆంధ్రకృంగారకావ్యములు—రావు వేంకటరావుగారు, అమిత ప్రహృదయము—(పద్యములు) కలశపూడి శ్రీకైలముగారు. బి. ఏ., ప్రభుత్వస్వరూప నిర్ణయాధికారము—జనమంచి వేంకటరామయ్య గారు, జాతీయవిద్య—వల్లూరి సూర్యనారాయణరావుపంతులుగారు, బి. ఏ. బి. ఎల్. కీ. కే. శ్రీరాజు రామేశ్వరరాయలస్మృతి—(పద్యములు) సి. ఎమ్. క్యామరావుగారు, శ్రీనాథుడారాధ్యులహృదయ—బండారు తమ్మయ్యగారు, రాజభక్తి—(పద్యములు) గు. వెం. సుబ్బారావుగారు, సంగీతము—కెదురుమాడి రామ లక్ష్మీ సరసింహారావు పంతులుగారు. బి. ఏ., రసము - రసప్రయోజనము - కామము—మృత్యుశ్లాఘవర్మగారు, ద్వైతమతము—బంపల్లి వల్లయ్యకృష్ణిగారు, కావ్యతీర్థము, శ్రీమూర్త్యురాయాంధ్రనిఘంటువు—ఈయన వేంకటవీరరావు వాచార్యులుగారు, ఉజ్జయినికపారసందిన శ్వేతకృష్ణకృష్ణిగారు, కట్టరద్దుయొక్క ఉపయోగములు—మల్లాదిసుబ్బారావుగారు, సంద్యా స్వేషణము—(పద్యములు) కేశావధాని వేమల సత్యనారాయణకృష్ణిగారు, గౌతమీనీక్ష చరిత్రము—రాయసము వేంకటాచార్యులుగారు. ఎమ్. ఏ. ఎల్. టి., గమరత్నప్రసాదము—(పద్యములు) దువ్వూరి రామిరెడ్డిగారు ప్రస్తుత విద్యావిధానము—పాణిగిప్పి వోహారుగారు, గంగాభూషణము—(పద్యములు) గుండిమెడ వేంకటసుబ్బారావుగారు, జాతీయవృద్ధ—కావ్యతీర్థము బంతుపల్లి వల్లయ్యకృష్ణిగారు, భిలాభతు - విరోధారాజ్యములు—కళా వేంకటరావుగారు, ఆరుబోదయము—(పద్యములు) గోళ్ల

మాడి రామారావుగారు, మహాకవిపోతన—కల్లూరు, వేంకటనారాయణరావుగారు. బి. ఏ., నుకవీశ్వరుల ప్రశంస (పద్యములు) శ్రీయుత నిడుదవోలు వేంకటరమణగారు, “ఏకోరస కరుణవిహ”—బసవరాజు అప్పారావుగారు, బి. ఏ., కర్పద్రావి—(పద్యములు) కా. శివయోగానంద రావుగారు, శ్రీనాథనారాయణ—మరాఠీవర్ణనలు—మండలేమల వేంకటకృష్ణిగారు. బి. ఏ., ఎల్. టి., సీత - కమంజల - కావ్యతీర్థ జనమంచి సుబ్రహ్మణ్యకర్మగారు, వేణుగానస్మరణము—(పద్యములు) శ్రీ శేషాద్రిరమణ కవులు, నిజాంరాష్ట్రాంధ్రోద్యమము—వడ్లకొండ సరసింహారావుగారు, కామకృష్ణము - తల్లియోజనములు—సారంగు సరసింహారావుగారు, జాతీయవిద్య—టరుగంటి వేంకట సుబ్రహ్మణ్యము గారు, మరువృద్ధుడు—(పద్యములు) సోమంచి లింగయ్యగారు, ఉపనిషత్తులు—పండిత మేడేపల్లి వేంకట రమణా చార్యులు గారు, కుంతిసందేశము—(పద్యములు) ద్రోణరాజు సీతారామారావుగారు, జాతీయవిద్య - గురుశిష్యభర్తృములు—ముక్తిమతలపాటి వేంకట నారాయణ కర్మగారు బి. ఏ., బి. టి., నాయకులు—వల్లభ నేని వేంకటరావు చాదరిగారు, అదిభరతుడు—కొండిపల్లి వీరభద్రా చార్యులు గారు, సహాయనిరాకరణోద్ధరణము—(పద్యములు) చింతలపల్లి రామకృష్ణకృష్ణిగారు, వ్యవసాయము - జలాధారములు—మందపాటి సత్యనారాయణరాజు గారు, వార్షిక ప్రకృతి—(పద్యములు) బోరుపాటి శివరామకర్మగారు, హైందవకాసాంప్రదాయము—పాకాల వేంకట రాజమన్నురు గారు. బి. ఏ., కొండపల్లిదమ్మ—(పద్యములు) బుద్ధిరాజు హనుమంతరావుగారు, ఆర్యభాష - తదుద్ధరణము—కావ్యతీర్థ జనమంచి శేషాద్రికర్మగారు, మతము - సంగీతము—వింజమూరి వరాహ సరసింహా చార్యులు గారు, మర్యాదవిత్తము—దువ్వూరి రామిరెడ్డిగారు, సాగరుడ!—(పద్యములు) ఎన్. శివరావుగారు, భారతీయుల ప్రజా ప్రభుత్వములు—తత్సంప్రదాయములు—న్యాపతిసారాయణరావుగారు, బి. ఏ., ఎల్. టి., ఆంధ్ర శేషము వందనం బందికొనుచు—(పద్యములు) తాపీ ధర్మారావుగారు, బి. ఏ., మనజాతీయపాఠశాలలు ఏల వివిధము లగుచున్నవి?—ఎమ్. సాంబశివరావుగారు, బి. ఏ., ఎల్. టి., అస్పృశ్యుల యాలాపము—(పద్యములు) సోమంచి సూర్యనారాయణ కర్మగారు, పాల్ల మెంటులలోని లేబరుపక్షపాలంబులు—దేశభక్తి లక్ష్మీనరసింహముగారు, గోక్షణము—(పద్యములు) కామము—మృత్యుశ్లాఘవర్మగారు, శ్రీలవిద్యావిధానము—పాలపర్తి ఆంజనేయులుగారు, ఆంధ్రులు - ఆంధ్ర భాష—(పద్యములు) దేశరాజు కామదాసుగారు, గుంతానము - దాంపత్యనియమములు—పిన్నారాజు వేంకటసుబ్రహ్మణ్యకర్మగారు, సంద్యా రాగము—(పద్యములు) పెనుమర్రి వేంకట రత్నము గారు, గోపరాజు రామమంత్రి—నడింపల్లి జగన్నాథ రావు గారు, త్రిదోమములు—ముదిగొండ బుచ్చయ్యలింగము కృష్ణిగారు, కలికాలవాహినీతరంగపరంపర—కొణిదెన బాలకృష్ణయ్యగారు, ధర్మమే జయము - అహింసయే పరమసిద్ధాంతము—మల్లెల లక్ష్మీనరసింహా రాయ కర్మ గారు, మహాత్మాగాంధీగంధేశములు—(పద్యములు) ఎన్. రామమూర్తిగారు, గ్రీకునాటకయగము—పాలకోడేటి వేంకటరామ కర్మగారు, జాతీయ-వృద్ధవివాహములు—(పద్యములు) వేమరాజు వేంకటరావుగారు, బ్రహ్మణ

బ్రహ్మణేతర సమ్యక్సము—పొన్నాడ కృష్ణమూర్తి గారు, ఉచితమైన సామ్రాజ్యకాంక్ష—(పద్యములు) కందా భీమశంకరముగారు బి. ఏ. (ఆవర్ణ), తేజస్వ మాదము—పారసంది రామకృష్ణిగారు, స్యాంకస్మృతి—(పద్యములు) బండారు తమ్మయ్యగారు, భిషగ్వరుడు—నారాయణం కేశవాచార్యులుగారు, బృహ్మరహితరాజ స్మృతి—(పద్యములు) తుమ్మల సీతారామమూర్తి చాదరిగారు, మానవవిధి - కావ్యనిధి—చెలికాని లచ్చారావుగారు, బాలికాలిలు—(పద్యములు) శిఖరము శోభేశ్వరగుప్తగారు, శ్రీమదాదికేశంకరులు ఆంధ్రులే—కర్లపాలెం - వేంకటనారాయణప్పగారు, రాజపురికలు—(పద్యములు) సోమంచి సూర్యనారాయణ కర్మగారు, సాంఘిక దురాచారములు - తల్లాప్రగడ వేంకటేశ్వర రావుగారు దీనసంరక్షణుడు—(పద్యములు) పొన్నలూరి సరసింహముగారు జాతీయవిద్యావిధానము—పోతాప్రగడ సరసింహంగారు జిహ్వ - (పద్యములు) తల్లాప్రగడ సూర్యనారాయణరావుగారు రక్తప్రమణసిద్ధాంతము - శ్రీరంగం సంగమేశ్వరకృష్ణిగారు అదృశ్యపురుషుడు—(పద్యములు) బి. చంద్ర శేఖరయ్యగారు పంచలింగాలు - చింతాదీక్షితులుగారు, బి. ఏ., ఎల్. టి. వసంతకుసుమము - (పద్యములు) అధికార్ణ సూర్యనారాయణ రావు గారు, బి. ఏ., బి. ఎల్. ఆ. త్రిమహర్షి - కారాగృహము—పా. శేషచలార్యుడుగారు కాణసంఘర్షణము—(పద్యములు) దిడుగు వేంకట సరసింహారావుగారు హైందవరాజకీయకక్షలు—కందుకూరి ఈశ్వరదత్తుగారు, బి. ఏ., జ్యోతిషవిచారణము—సోదరి శ్రీమతి సూర్యమణిదేవి కవయిత్రి గారు, మాడుగుల, వేదాంతసాంఖ్యము - కాగ్నర్ శ్రీనివాసరావుగారు జగజ్జననాపిత్రీదేవి—(పద్యములు) పొన్నలూరి సూర్యనారాయణ కర్మగారు కాంతిని కోసము - విశ్వభారతి - యలమంచిలి వేంకట్రాయయ్య చాదరిగారు, నయముగారంభము—వోలేటి సరసింహస్వామిగారు భారతీయప్రబోధము—(పద్యములు) కొత్తవేంకటసుబ్బారాయ గుప్తగారు చరిత్రరచనము - దాసిలాభములు—వంగూరి సుబ్బారావుగారు గాంధీమహత్ముని ప్రశంస—(పద్యములు) రాజా మంత్రిప్రగడ భుజంగ రావుగారు, మనఆవర్ణము - పంకానములు వేంకటకృష్ణారావుగారు. బి. ఏ. మహాత్ముని సంతోషము—(పద్యములు) అద్దేపల్లి కుటుంబరావు గారు తురుప్పావాయ పునరుద్ధరణము—వే. వేం. కృ. రావుగారు గాంధీకళము—వింజమూరి భావనాచార్యులు గారు, అకాపికాచము—(పద్యములు) రామదాసుగారు, శకు కల్పనాకళి—కె. హెచ్. వి. ఎన్. నారాయణగారు బి. ఏ. ఎల్. టి., బాలెంతాలు—(పద్యములు) సాహిత్య సరస్వతి సీపి ఆంజనేయులుగారు, శవహసము—మద్దులపల్లి గురుబ్రహ్మకర్మగారు, రాణీసారంధ—(పద్యములు) యడ్లపాటి వేంకటసుబ్బారావుగారు, పున్నాబిలి—ఉపగేదములు—గంధమాచిక—మానవల్లి రామకృష్ణ కవిగారు. ఎమ్. ఏ., శ్రీ మరాజుమూరికా కణియము—(పద్యములు)—బ్రహ్మకృష్ణ, పండిత పురాణం సూర్యనారాయణతీర్థులుగారు, అభిసారిక—(పద్యములు)—ఏ. వి. సరసింహము పంతులు గారు, అయుక్త్యము—(పద్యములు) - కందుకూరి వేంకట సుబ్బారావు గారు, చిత్రిపంతులు వివరణము, ప్రకటనలు.

శ్రీకృష్ణుడు వసుపు విలంబము లేకదీక్షామీతులందు కలం
ను, విత్తవస్తువలంబును కనుపెంచినప్పు డెంచిన కనుపుచెట్లు నాక
వచ్చినైతే చెదరు. సంరక్షకమహావక్తు నుంపలెంతక పచ్చిగనే
లంబునును. ఒక్కొక్క దుంక కందుగా వీర్చి మన్నినదాక్షిణ్య
తైచెదరు. దుంకహారల పంజెదీక్షామీయే శ్రేష్ఠము. హామిబాది
నీడగాని కాలువనీరుగాని పాలమతడియారకుండ ట్టుమందురు.
పానన తరువాత భూమి నెండగట్టుతురు. వైత్తమానయన శ్రవ్య
కాశివోసిలక్కడనే గాడిత్రాయ్యలమిగత కావలతోకంజికర్ణా
లల నెండవోసి పాతరలు తైచెదరు. కడ్డతోపాటు శ్రవ్య
అమ్మకొండుకు, అన్ని దుంకలతోపాటు తైకాభిమానయన పచ్చి
వసుపు శ్రవ్య వైశివీయకు.

ఈ కథలందును నియోమధికి తన ప్రాకృత్యవిచ్చితి.
 ఇని లనేక విధముల దీని నుదయోగపఱచుచున్నాఁడు.
 తక్కినా త్రుతేతముల పద్ధిపనుపుకొమ్ముల గలగు తీసి మఱచున
 కు పూనికొని నువానినఱు ప్పానముచేయుచుండు, ఇది కేరీకాం
 తిని బలమునును, పనుపువంటి గొమ్ములనిలఁపలేని నాఱుగుతేతము
 లవాఁడు ననేకరీతుల నుదయోగ పరచుచు వానినిఱుచును గ్ర
 హించుచున్నాఁడు, మంచుకాలమున గలగు ననేకములగు వ్యా
 థుల నివారణచేసి నరములకు కక్రిగల్గించు నిత్తివ్యాధికి నర్వతో
 ముఖ్యపక్ష గలదిగా గొప్పించుచున్నది, యిటుగాయలలో పనుపు
 గలఁపుటలేరే పురుగుబట్టుకుండ నిలువయుంచును వంశినకునుపు

కష్టపూరితము చేసిన పురుగుపట్టడు. వకభాష్యము లుండుచోట
తెట్టిన వాని పెంకపురుగులు గాటు చచ్చిన ప్రాకకనుపులోని
కక్కిన కక్కించును. అవివసువున పెంకమౌరమున కట్టివు
ఓధదేవున ఇవల ప్రతినిమనను వసుపుకొమ్మలలోకి
లోహానికి పాత్రముతో ముంకందిచ్చడిలతో నిక్లతో రుద్దెవరు.
అందు నిక్లతో కలిపి కాగి కర్రమునకు కలుగు పెట్టియొకని
తెల్లచాకిరితవార చల్లనీటితో రుద్దొకని స్నానముచేయుదురు.
పుటిపనెటిట్లలకు నీరుపోతూ సురుసుమున వసుపు వలచిన తరు
వాత తట్టెదడ. కాతెంతరాలికి నీర్లు పోయింతు ముందు నూనె
లో కలిపి వసుపులగు పెట్టెదడ. వారికి స్నానము చేయించు
కపురును చేమీర్లలో కొన్ని ఓవధిపురములును వసుపును కలు
పుదురు. నరములకును మెదడుకును ముఖ్యస్థానమును పాలభా
గము నలంకరియొనుటకు తురికొన్ని యౌషధులతో కలిపి
తుండురుగను అమరలొగను చూర్చి తిలకముగ స్త్రీపురుషులు ధ
రించుచున్నారు. మువాసిని నరములు బలహీనము కాకుండ
స్నానానంతరమున వసుపుకాలికి రాయకొనుట విధిగా నేర్పబడిది.
కలకొప్పిని గొంత నొప్పిని వసుపుకొమ్మ యొగడిన కట్టు
తెచ్చెదరు. కనుపునొప్పి బొడ్డువట్టుకు రెండువ్రేళ్ల వెడమవ్ర
హ్మలు విడిచి అపుసాలతో దుండు వసుపుకొమ్మ యొగడిన
కట్టుతెచ్చెదరు.

పిల్లలకు జ్యోతిషములో చాకాత్రిగా నరముల గుంబంధమును
వ్యాఖ్యింపదుని తోచినపక్షమున పైకే చెప్పినవిధముగా కనుక
కొమ్మలుగలిగి మామూలమైన, కణికలను, నొసగును, పుట్టుకలు,

పైపెచ్చెప్పిరితిగా బొడ్డునకు, కాలి బొటనకల్ల నరములకు
పట్టువేసి బాగ్రత్తిగా నారబెట్టి ఒక బట్టన్న పరుండబెట్టవల
యును. ఒకచోట పట్టువేసి అది యారినతరువాత మరియొక
తాళున బట్టుచును విడదన మరపించును నన్నిచోటుల పట్టు
వేయవల బును. కమ్మకముగానులికిపాటు మున్నగు గుణములు
హాశించి జ్వరము తగ్గిపోవును. వారిపుర్యాధులకే పనిచేయును.
పసుపుకొమ్ము లే శిరంగుమానవరకు నరగదీసి నేపించిన సామూ
స్యమొక దగ్గర యాచును.

గడ్డల రెమనెన్సునును కనుగొన్న వాడును, వజ్రీహం
గడ్డీరహం, ఆనూపలమలందు పట్టిచి పనువుపాడి అం
టియను రెండుమాకుదినముల కొకమాచుపువ్వున పట్టి వైచి
గడ్డల మున్నగునది కరగును. ముండ్లు కరగును. దుంభ పనువు
కొమ్మల నలుగడిసివైచినచీ ముండ్లల తగులును. కండ్లకలక
నమైనవన్నడు మైలసాకకుండ పనువుగడ్డకనుట తుడుచునుట
కచ్చెదరు.

దగ్గువ్యాధి హెచ్చిన నిట్లే యజ్ఞగడిని మందున కను
పానముగ నీక్షవచ్చును. జబ్బునుబట్టి మోతాదును హెచ్చిం
చుచును తగ్గించుచును వాడవలయును. పసుపువాడి నిర్గునై
వైచి ఆ ధూయమును పీల్చిన రొంపభారము తగ్గును. అదినీక
పట్టుకొను నీటితో పసుపు వేసిన నొవలిభాయు తగ్గును
మనము తిను వాహరంపవార్థములతో గొన్నిటిగా వైకము జనువు
నుపయోగించుకొను మహ్నరము. నులివురుగు మొదలయినది
కొన్ని దినలే నిమ్మకాయ మగును. చుట్టయూ, శ్రీలంకల కొన్ని

మిక్కిలీ శ్రీకృష్ణమైన భాషధములకు ప్రసిద్ధికెక్కిన ఆంధ్రా ఆయుర్వేదిక్ ఛార్మసి లిమిటెడ్ వారివలన తయారుచేయబడినది.

తలనెప్పి, నేత్రవ్యాధులు, మెదడు పర్చిశమ, అమితముగా పనిచేయువట్టివారు, మున్నగువారికి చాలమంచిది.

అభ్యంగమునకు, సాధారణముగా ప్రతిరోజు రెండు రెప్పక ఉపయోగించుట మంచిది.

అదిగవ స్థలములందు క్రయమునకు దొరకును.

185, మాంటూ రోడ్ మద్రాసు.

మరియు అన్ని ఏజన్సీలవద్దను, బ్రాంచీలలోను దొరకును.

కావలసినవారికే కేటలాగు ప్రచితముగా పంపబడును.

4 అవున్నట్ల బుడ్డి వెల రూ 1-0-0. ఒక పౌడు రూ 3-0-0.

ఏజ్ఞానము నమ్మకముగా పనిచేయువారలు కావలయును.

వివరములు పె చిరునామాకు వ్రాసి పొందవచ్చును.

ఏదిగమైన వ్యాధికైతను సలహాకొరకు వ్రాసినచో తగుశ్రద్ధతో ఆలోచించి జవాబు పంపబడును.

కాణిముద్రాక్షరశాల, బెజవాడ.

రబ్బరు ప్లాంపులు అచ్చు బెండుపనులు, రబ్బరు ప్లాంపులు, నీళ్లు, రాగి, బంగారము, వెండినామా
నులపై చెక్కుట, బ్లాకులుచేయుట, ప్లేషనరీ సామానులు. (609)

అంకితము

వ్యాధులకు సేవ చేయు పనులు నశింపజేయుటకు మందులలో నుపయోగించుచున్నది.

వాడు కొనుగోవును మాత్రము మోతాదును తెలిసి యుపయోగించవలయును. నవీయించింక వివరములు పురుగులను చంపునట్టి గుణ విశేషములు గలవి.

ప్రత్యక్ష దృష్టాంతము:—కాళ్ళపై కనిపించినపుడు మన వారు 'లెట్టి దానిని చంపగూడ' దని పనులు ముందుగా తెలిపి పూజింతురు. అట్లు వైదిన నది కదలకలదు లేవన్న పట్టుకొనుటయే అతివైదము. కాట్టివన, ఎన్నియునుకలైన నన్ని పట్టుకొనెట్లు చెప్పి పోలిపోవును.

కనుక పనులు ముందుచేత కదలలేక గుంజముగ కొంతసేపటికి దానియంతట నదియే వచ్చును. కోగుల మంచపు కోళ్ళు మట్టును పెంచుచేర్చి పెద్దయ్యి స్థలమును నదిని పనులు పోనిన చీరులను చంపమును యెక్కలేదు. ఒకానొకటి చచ్చినను ఆ పనులు గాటుకు వచ్చును.

అట్లు చిరుగొర్రులమున తోచు నంటువ్యాధులకు గుయిరము కనులు కాళ్ళు అంగంతు కావలెనని కోరువారు అట్టి సమయములందు దుడువాయువులు పోకినను కొంత యెడలకు బదులుగా నుడువకు (ప్రాతమున బదులు చేయు సంగతులు)

అప్పు పందితులలో పనులు చక్కగా గలిపి ఆ పాత్రములోనే పనులకు వైది అపందితులలోను కిరస్సునుండి చివర కాలివరకు పులి మంచమువట్టును చల్లి వరల నామంద నానా ప్రయోగములను తరువారీ స్నానమువాడు చేపావ పనులతో కిరీమనకుకాచి ఆకోగ్ని స్నానమునకు పనులు చేపావ వైది కాచిన నీటితో స్నానము చేయుచును. ఒడలికి నిమిషములో నాకోగ్నిని కలుపును.

సామాన్యమున కోగములకు గుండకనుపు మానునకు పొగగూడ వైదెదరు.

దీంగీబర్జమునకు దక్షిణదేశములో అచ్యుతానికి శుక్ర వారమున జేయు నిధిపేజలములెచ్చి కీళ్ళకురాచిన తేడి, పోల్లు మంటలు మొదలయినవి వెంటనే కొంతవరకు దీగ్గోగ్నికి చంపి నిచ్చును. ఇందు విదిరితమైన నీ అధిపేజలములందు చిక్కగ పచ్చిపడుతున్నట్లు కలవబడి యుండును.

పైను మున్నగు నంటువ్యాధులు కాళిగోళ్ళలోనుండి ప్రవేశించుననియు నవి భూమికి అరగబడి కైకి తేవతేవమునా కాళ్ళపై వైద్యమును వ్యాపించుచున్నాయి. ముత్యము లిట్టి విషయములను చక్కగా గుర్తింపవలె కావుననే అనేక విధములగు ఓషధులు మున్నగునవి కనిపెట్టి ఈదేశమున కావాధి రానిమార్గముల ననేకముల కేర్పరచియున్నాము. వానిలోగూడ నీపనులే ముఖ్యమైనవి. గడపలకు, పనులకుంకను తూసి పుట్టముని చెప్పిరి, ఇదియొక గురూపదేశము. ఇప్పుడు మన సకాచారమున చక్కగా పరిశీలించవలయును. ఏలనన విధముల తిరిగి ఇంటికి వచ్చువారి కాళిగోళ్ళతో కలిసి విషకీటకము లింత ప్రవేశించునో వాటినిదగ్గర పొదవడమునకు చేయవలయును. వెంటనే పనులకుంకను నలంకరించిన వ్యాధులను ముచ్చి తాననుకూలము చేయు మున్నగు మృగచర్మములు పరిశుభ్రపరచిన తరువాత వెంటనే పట్టికపుడు నూనెలో గలిపిన పనులు పెంచుము. దినములు రాయుదురు. దానినలన మర్యాదను చచ్చి చర్మము ముత్తైపును బట్టక పూజార్చును. సభాస్థలం యోగ్యతను కాంచి జనోపయోగమునకు వచ్చుచున్నది.

గడపదాటినప్పటికి విషంబంతు స్ఫురదోమము వారిందును యాగాలు చచ్చునప్పటికి అనగా వారమున కొంతవరకు ప్రవాహమునాడును పూయుదురు.

వారము పేని లల్లపూసలు మున్నగునవి గుచ్చినపుడు పనులకుముచ్చి తో వారమునకేయవలయును. చివరము మున్నగు చర్మవ్యాధులకు చేయు మందులన్నింటిని పనులు ముఖ్యముగా కావలయును. నదులలో స్నానము చేయునప్పుడెల్ల నువాసిన మొగమునకు పనులపూసికొని తోటివారికి పనులు పుండుండలయును. రాకీర్మములో పనులు నీటిలోనుంచి యూరవైదిన చీలు శ్రీబాబులలోని ధర్మమేటిని పూజించి సేతుస్నానముచేయుదురు. విద్యున్నిటినిబట్టి మాడ నరముల కీర్తనాధి మిక్కిలి బలముగల్గి: మన, పోషకత్వము, ప్రాంతముల దక్షిణదేశమున కిష్టపర్చును. వారికిను నదిలో స్నానము చేయుచు నానాముఖములు ఇంటికుండి నదివారు చేతతాళములతో నూతనిమి మధ్యపర్చి గొట్టిట్లు పనులు మున్నగునవి చేసి పనులకు గుండకనుపు గుండకనుపుతో బయలుదేరుదురు.

అనంతము చెంబులమంచి చల్లకొనును నదినిచేరుదురు. స్నానమున తరువాత మంచిబట్టలతో నిల్లు చేరుదురు. పెండ్లి పనులకునుకలైన తరువాత పనులను లాడెదరు. తేరపోవను

లలోగూడ నీకసంతోషము కలదు. భక్త్యర్థము మొదలయిన వారావేడుకలయిన తరువాతనే అంభియంగ ముదరింతును. ఇది అంతయు (కసంతము) కనిపించి కలిసికట్టును అనియు వ్యాధుల నశింపజేయు కొంత ఇట్టి యాచారములు ప్రవృత్తియగును. పెండ్లిలో నూరేగింపు తరువాత పెండ్లిని దిగిమాన్యులయెను. మనవారు పెద్దవంతులనియెప్పుడు సకాచములలోను సంతోషము పంతు మూడునెడలను నువాసిన బసములకు పనులకుంకను కనులను పంచిపెట్టుమంతులగును. ఇంక పెండ్లిని గుంజములో పెండ్లిని యుండుములో కొంతవరకు నీకు నడకయుండునచ్చును. మన పెండ్లి కొనుచుండిన వంతులలో నొకటియగు నీసంకారానికి పంతువాడు పంచిపెట్టుటకు పనులకుంకను అమూల్యమును నుపయోగముల నన్నింటిని తెలిసికొని నంతటి కత్తి మనకు ప్ర - వింశ పరమేశ్వరుని ప్రార్థనమును నింతటితో విని మిందుమన్న కానకు. (ఆంధ్రప్రదేశ్)

ది మ ద్రాసు సదరన్ మరాటా రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది)

నోటిసు

16-4-23 తేదీ నుండి రాయపురము మద్రాసు సెంట్రలు స్టేషనులకు మధ్యపోవుచున్న నెం 128 58 రుల బండ్లు రాకపోకలందు ఈ దిగువ తెలుపబడిన మార్పులుండును ఒకబండి అదనముగా ఈ దిగువ తెలుపబడిన కాలపరిమితి ప్రకారము పోవును,

- (1) నెం. ఎఫ్. 128 లోకల్ సెంట్రలు స్టేషను నుండి సాయంత్రము 5 గం-15 నిమిషములకు బయలుదేరి రాయపురము 5 గం-35 నిమిషములకు చేరును.
- (2) నెం. ఎఫ్. 58 లోకల్ బండి రాయపురము నుండి సాయంత్రము 5 గం-52 నిమిషములకు బయలుదేరి సెంట్రలు స్టేషను 6 గం-11 నిమిషములకు చేరును.
- (3) నెం 120 రు కొత్తలోకల్ బండి పగలు 10 గం-10 నిమిషములకు రాయపురము నుండి బయలుదేరి సెంట్రలు స్టేషను నుండి 10 గం-35 నిమిషములకు చేరును.

నోటిసు

ఉయ్యూరు యస్టేటు యిలాకా లంకపల్లి లంకతాలూకు నూతనముగా తేలబడిన లంక అనగా ముమారు య 100 నూరు యకరములు నజరానా పద్ధతిమీద జిరాయిలీ హక్కుకు యిప్పించబడును. గనుక కావలసినవారలు య 1 కి ఎ.త మొత్తము నజరానా దాఖలుచేయునది, ఎంతభూమి కావలసి యుండునది, దరఖాస్తులు 1923 సం॥ రం మే నెలాఖరులోపుగా పంపుకొనవలెను. ఈభూమి పయిన ప్రతి సం॥ రం య 1 కి రు 12-0-0 లు చొప్పున సేవ్యపు భూమికిన్ని య 1 కి రు 6-0-0 లు చొప్పున బంజరుకున్ని రివాజప్రకారం బావతులున్న శ్రీశిస్తు యస్టేటుకు చెల్లించుచుండవలెను. యూనెత్తుభూమి వశీలాలుగాగాని అవసరమయితే వేరువేరులాల్లు ఏర్పరచిగాని పైసలు చేయించడములు.

ఈలంక అనేడి, గుడివాడ తాలూకా మేమారు గ్రామములకు 4 మయిళ్ల దూరములో నుండి యున్నది.

ఉయ్యూరు యస్టేటు హుజూరు ఎమ్. వి. అప్పారావు, అధిష్ట, నూజిరు తేది 12-2-23

ఇరువురు బ్రటిషు ఉద్యోగస్తుల మరణము

సెయినకు, ఏప్రిల్ 12: వార్త వస్తు. ప్రాంతీయత ప్రభుత్వమునా రీడింగ్ ప్రకటన గావించిరి. మేము అందరైన మేము ఆరు గాట్ల లాంక కిటాలు నందగత అవివారము చంపబడి యుండునకు కాజరీయంబంధముమీదను తేదని నిర్మాణంబి ఈ నెల 10 వ తేదీనుండి నిర్మాణంబిని నూర్చు విషయవారు ప్రకటించిరి. మర్యాద కాజరీయములు తేదని చెప్పబడు చిఫ్ కమిషనరును, అతని ఉద్యోగములను సమ్యక్తమున అనివకుని నేరమును కావించుటకు కారణము తేదెను ఇద్దరు బ్రటిషు ఉద్యోగస్తులను అహంకారముగై బహుమదులగడ్డ పట్టి చంపుటకు గొప్పకాజరీయ కారణము లాంక కట్టును.

కావలెను.

రెడ్డికలమనకు చేరిన భనంతు రెకరైనను వ్యాపారములో ను 19,600 మొదలు రు 15,000 లు వరకు పెట్టుబడి పెట్టగలవా రుండిన తక్షణము తెలుపవలెను. చివరములకు ఈవిధమున విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

వర్తమాంబి/ఆంధ్రప్రదేశ్ కలాలపెట్టె నెం 212 మద్రాసు

నూతనవరము! 480 పుటలు గలది!!

రోష నారా శివాజి

అను నాటకము వెల రు 1-0-0

వలయువారు బల్లారి, రమావిలాస ప్రెస్సునకు వ్రాయవలెను.

నూతనవరము! 480 పుటలు గలది!!

ది లేట్ వేమూరు-వేంకటకృష్ణమసెట్టి అన్వేషనను వారిచే బ్రకటి చేయబడుచుండిన

అమర కోశము

ప్రకాండము - సజీకము - అంగీకరణాంతర పదములతో గూడినది.

20 రతుల దిమ్మిగ్గేజాకాగితములు క్యాలికోబైండు 1-12-0

16 రతుల సాదాకాగితములు అట్టబైండు 1-0-0

ఈ క్రొత్తవార్షిక అనంతము (వ్రాక్షరాలయం) ముద్రికపై

ఎ. కణ్ణన్ సెట్టి అన్వేషన కంపెనీ వారిచే

బ్రదురింపబడి విక్రయింపబడును.

ఇతర గ్రంథముల కేటలాగు ఉచితము: 288, చై నామారు కోడ్లు (అప్పొర్టింగ్స్), మద్రాసు.

మహాకాళిభస్మము

డబ్బీ 8 అణాలు, 6 డబ్బీలు రూ 2-8-0

గాలికలి చెడిపోవడం, గాజుడబ్బీలో వుంచబడి యున్నది. కొంచెము భస్మము నీళ్లతో చిక్కగాకలిపి పెంట్లకుల కుడక్లగరాచి యెండునిచ్చిన యెడల చెంతు నిమగ్నములలో అది పులుపుట రాలిపోవును చెర్మమునకు నలుపుగాని మరేయే యెడలగాని కల్గును.

రాయల్ పండ్లపాడి

డబ్బీ 3 అ 12 డబ్బీలు రూ 2-0-0

పండ్లను మర్యాదవలె తెల్లగాచేసి చిక్కన గట్టిపరచును. రీపు, రక్తము, దుర్వాసనపోగట్టును.

చుండులైలము

సీసా 8 అణాలు, పోస్టుభస్మ 5 అణాలు

నువాసన నూనెలట్ల కలలో చుండు పోనివారికి ఇది చాలా ప్రభుత్వమేదీ తీసిని అయిదారు దినములు ఉపయోగించి మిగిలిన యెండు నిర్మాలులగా నశింపదు.

విక్రయింపబడి పో మైలాపూరు, మద్రాసు

ది మద్రాసు ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మసీ, లిమిటెడ్

శాస్త్రోక్తముగా ఆయుర్వేద దివ్యోషధములను తయారుచేయునట్టివారు

2వ సం॥ రమల ఖ్యాతినిగడించిన మహాప్రభావవైద్యులు బ్రహ్మశ్రీ ఆయుర్వేద రత్న పండిట్ డాక్టరు ఎస్. వి. శ్రీరామాచార్యు, పి. హెచ్. డి. ఎస్. సి గారు స్వయముగా కార్యనిర్వాహ కులుగనుండి పరిశీలించుచు 1922 సం॥ రమనందు 12,500 రోగులకు మిక్కిలి జయప్రదముగా చికిత్సచేసిన ప్రజలందరికిని యిందమూలముగా విన్నవించుచున్నాము.

“సిద్ధ కల్ప మ క ర ధ్వ జ ము”

(రిజిస్టరు చేయబడినది)

వ్యాధిచే బాధపడుచున్న మానవకోటికి ఇది ఒక నిజమైన వర ప్రసాదము

1919, 1920, 1921, & 1922 సం॥ రములందు జరిగిన అయిదేళ్లదీయ మహాసభలందును, ప్రదర్శనములందును మొదటిసారిగా

యోగ్యతాపత్రములను, బంగారుపత్రములను పొందినది.

అన్నివిధములైన కఠినవ్యాధులకును, దీర్ఘ వ్యాధులకును ఆశ్చర్యజనకముగ కనిపెట్టి తయారుచేయబడినది.

ఈ అక్షరమున, ప్రాచీన అయోధ్యనకు వధును అయోధ్యన కాశ్త్రమునకునున్న దిశను లో నొకటి ఐదుది అయోధ్యనకును సుత్రార్థులగు ప్రాచీన ఋష్యదులచే ప్రశంసించిన నీదుల సహాయములను, పరిపాకాశ్త్ర తైద్యకాశ్త్ర పద్ధతుల సమగ్రచియిత అతి బాహుకలితో అయోధ్యనకును దిగిని ప్రవేశించిన కుశధర్మము కలిగించి ధ్యానము నిచ్చుచుండు దీక్షి కక్షరమున దేదీయోధ్యన నిర్ధారణచేయివారు ఐది వక్తరధ్యుల యోగము: క్షేపణు కక్షులనేగాక నిండు నిండులములనులు, లోపములు, గర్భము, పోషణము, అత్రురూపమున గుణకేతు మూలికావిశేషములనుచేర్చి చేయించిండు నిండుల నిష్కానధములకా నిదియొకటి. గాన, "ఈనీధ్యు వక్తరధ్యము" ననదులకు గతుకలెపోవుట, పాడులోగము, వీధ్యుల దౌర్భాగము, పురుషశక్తియు, బాహుకలి గుణము, క్షీణశక్తియు, క్షీణశక్తియు, పక్షివారము, అతిసారము, ఉబ్బు, ఉబ్బుగము, క్షయము, అతిమూలము, సెగలోగము, మూర్ఛ, చర్మవ్యాధులు కొడుకుమొదలగు దక్ష శ్రీసంబంధమైన చర్మవ్యాధులు, బహిష్ట సకాలమున కాదుగట, వీధ్యులను, పురమలకు, శ్రీలకులకును మూర్తికాశ్రాసారములు, మొదలగు వ్యాధులను తప్పక దోగట్లును. పోషణమున దురభ్యాసముచే అభ్యసన శుక్లశక్తియు, మొదలగాగల పురుషశక్తియును సామలను కలగజేయు వ్యాధులను కుదులుట్లు పోట్లు దౌషధ మిది యొక్కటియే అని నొక్కి చెప్పగలిగియున్నది. ఇది రక్తమున కుదిరేయిలయేగాక, రక్తస్థిని, కేరీదార్థ్యము నిచ్చును, దీనిని శ్రీ, పురమ లక్షణము మహమ్మ, వధ్యునియము, కాల, కేక, కేకలక్షణములను గదనించు సాధనముగ నుపయోగించుట తగినది, దౌషధమును పుచ్చుకొను వధ్యుని అభ్యుపేక్షములను మందలతో సహా పంపబడును.

సంపూర్ణ గుణమును కలుగజేయు (60) అకవచిమాత్రము గల బుద్ధి 1 కి ధర రూ 10 లు మాత్రమే. తపాలుఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ప్రశంసా పత్రములు

(విజయం) పొందిన మా “నిర్దిష్టచక్రవర్తి” అను పేరుంటుంది. పంచమ యోగ నామాలను గురించి కీర్తనలు, శాస్త్రాలు, శాస్త్రసభలు, రాజులు, అమర్త్యశిఖరులు మున్నగు ప్రముఖులయొద్దనుండి అభిప్రాయాలనుండి అనుగ్రహం ప్రశంసాశీతములు వేరువేరు వచ్చుచున్నవి. అట్టివి వచ్చిన తరువాత కొన్ని మాత్రమే ప్రయోగించబడినవి. ఇవిగాక హిందూ, కృతాత్మ, ఎక్కువైనవి, ఇస్లాం, క్రైస్తవ, బౌద్ధ, సిక్కు, బెంగాలి, కర్మం, ఇన్ డిస్ డింట్, అస్ట్రోల్యూ, మెడికల్ రికార్డు, లీడరు మున్నగు ముఖ్యపత్రికలు, యితరులు మాకుండు లక్ష్యస్థులములని బోధించి వ్యాఖ్యలు చేసింది. ఇందుకు మా పురుషులను మా పంచమము నేరించుచున్న ప్రధాన వ్యాసములందు మిక్కిల ప్రశంసలుగా వాసిరి.

మాజీకవిస్వ. కృష్ణకవిమాల సత్యశ్రీనివాస వారికి స. తో. ప. పూర్వముగా ఎవరికైనను తపస్యము, బాధితిములేక చూడబడును. కలేయ. చేయగోరువారు అట్లేను సమయమునందు జన్మి
నిరాటంకముగా చూడవచ్చును.

బి. డి. గమ్మన, గవర్నమెంట్, బాగల్‌కోట్, 8-1-1928:—
 కడప జిల్లా నివాసములలో పనిచేసే స్త్రీలపై నిర్దేశపట్టము కడపకు మంచి
 గౌరవించుచున్నది. ఇది గవర్నమెంట్ బాగల్‌కోట్ నుండి వచ్చినది. మంచి
 కనబడుచున్నది.

డాక్టర్ రాజరామ్, మెడికల్ ఆఫీసురు, చానెగంటి,
అయోధ్య కి-1-1928:— మీ సిద్ధాంతాన్ని గ్రహ్యజనా వాద్యుడు
వచ్చు శోకమును మంచి గణించివేసి, దయచేసి మరలెండు
సీతలను పంపుడు.

వివాదకావు కడన, ఇదిమిలల్ లోకన, వేదాన్
 నీచి ౧ 10-1-1923:—దయి శత్రుములనుండి వాగ్దా
 తల తోరనైత్తువలెగా కావలయుండెను. మోక్షకల్ప మకర
 క్కవనమ పంచిననమన గలగ కేవలది.

టి.కె.నాయక్, పోరనూరు, 7-2-1928:— మీ శిక్షణ
మకరధ్వజమును నేనించుటకు ప్రారంభించి నప్పటినుండి దిన
పండుగయు ఉపదేశింపఁగల్గెను బడలి లేదనియు, నా భార్యకు
మృతుకామనవంద ఆమెకునుగా ఉంటాయనినీ కడుపు
నొప్పియు తగిలిదని మిక్కిలి విచిత్రముతో తెలుపుచు
న్నాను అట్టి వ్యాధులు గలవారు దీనిని నిరాటంకముగా పట్టి
నడచుములే నా దేవమ్యని యిచ్చాముగా తెలుపుచున్నాను.

చీర మైక్రోస్కోపు, మిక్రోలి కెనెస్ మైక్రోస్కోప్ వ్యాధులు గల రోగులు, వాటికి గల వ్యాధి వివరములు, లక్షణములు మొదలగునవి కూడినంత సుగ్రహముగా మాకు తెలిపి, వాటిని యాపు
మాపులకు తగిన వివరములను గురించినవివరించును. మాకు వచ్చు ఉత్తరములపైయు మిక్రోలి రహస్యముగా ఉంచబడును. మా ప్రధానమైద్యులే వాటిని తత్కాలమే స్పృశముగా చూపురు.
ప్రతిరోగము ఉదయము 10 గంటలనుండి సాయంత్రము 7 గంటలవరకు మాత్రమేను, వైద్యులైన గల భవనమందు మా ప్రధాన వైద్యులు యుందుడు. కావలసినవారు వారి సలహాను పొందవచ్చును.

రాజు పేట, లావచ్చి రోడ్డులో, శ్రీరాజ, భవనమున వారు శాశ్వతమున్నారు. గాన క్రతిదినము ఉదయము 7 గంటలమొదలు 9 గంటలవరకు వారి భవనమునందు వారి సలహా కావలసినవారు పొందవచ్చును. రిజిస్ట్రేషన్ మా "సిద్ధికల్పచక్రవ్యవహార" అను పేరేంటు ఔషధమును, మాచే మాచే పానశాలయందు కుమారుజేయటము యితర దివ్యాంశధములను విశయించటము హిందూదేశమందు అంతకును, బర్మా, సిలీను మొదలగు జాతాలలోను ఏజెంట్లు కావలయును. ధారాశక్తిమైన వరప్రభులు గలవు. మీకు ఏదీ కావలసినను, లేక అంగ్ల, అరబ్, యెగుప్తు, శుజరాతి భావలలో వివరముగా గల క్యాటలాగు కావలసిన దయచేసి ఈ దిగువ విలాసమునకు వాయుడు లేక టెలిఫోనుచేయుదు.

డాక్టరు ఎన్. వి. శ్రీరామాచార్యులు, హెచ్. జి. ఎస్. సి.,

శుశ్రజింగు డి. రెడ్డి, ప్రధాన వైద్యులు.

ది మద్రాసు ఆయుర్వేదికో ఫార్మసి, లిమిటెడ్

(ఆఫీసు, పాపాధికారి)

44, గోవిందప్పనాయకవీధి, బొద్ది చౌను, మృతాసు.

రింగిల్లిలాశవలు : "కల్పవృక్ష" ముద్రాను

తపాలపెట్టె నెం. 151, మద్రాసు.

பெண் No. 1034.

వాతావరణస్థితి

1923-సం॥ ఏప్రిల్ నెల 14-తేది శనివారము

జిల్లా ముఖ్య పరమములు	మరియు తెలంగాణలో తెలంగాణలో తెలంగాణలో	తెలంగాణలో తెలంగాణలో తెలంగాణలో	తెలంగాణలో తెలంగాణలో తెలంగాణలో	తెలంగాణలో తెలంగాణలో తెలంగాణలో	తెలంగాణలో తెలంగాణలో తెలంగాణలో
గోదావరి	69.1	77.2	...	1.16	0.05
కృష్ణా	96.2	65.8	...	1.82	0.84
విశాఖపట్నము	90.7	80.6	...	0	0.23
కాకినాడ	98.4	74.8	...	0.02	0.15
మచిలీపట్నము	93.7	79.6	...	0	0.19
గుంటూరు	98.7	78.2	...	0.74	0.49
కర్నూలు	104.0	82.2	...	0.52	0.84
నల్గొండ	104.1	80.9	...	0.32	0.06
అనంతపురం	105.1	79.6	...	0.87	0.25
కడప	106.0	82.8	...	0.09	0.04
నెల్లూరు	98.5	77.4	...	0	0.04
మద్రాసు	94.6	77.4	...	0	0.16
కడప	90.1	77.9	...	0	0.12
తెలంగాణ	101.0	78.5	...	0.56	0.84
సెలమ	99.5	77.7	...	2.06	1.44
కృష్ణా	97.7	78.6	...	1.74	1.27
తిరుమలపల్లి	102.3	78.1	...	0.27	0.05
నాగపట్నము	89.9	82.0	...	0	0.14
పుదుచ్చోరి	99.9	78.0	...	0	0.60
మధుర	98.1	76.8	...	0.15	0.58
పాంబు	9.89	8.7	...	0	0.81
తిరుపత్తూరి	0.83	0.05
తిరుపత్తూరి	89.0	90.5	...	0.48	1.11
కొచ్చిన్	91.9	81.1	...	1.48	0.24
కాకినాడ	91.2	80.5	...	0.77	0.02
మంగళూరు	92.9	80.2	...	0	0.29
తెలంగాణ	94.8	72.0	...	1.78	1.82
నాగపట్న	89.7	69.4	...	1.41	0.85
మెరకార	81.4	66.0	...	0.98	0.07
తెలంగాణ	108.2	81.8	...	0.28	0.01
మైదానాద్	101.4	76.5	...	0	0.53
కార్వార్	91.2	76.6	...	0	0.07
కర్నూరు	90.2	78.1	...	0	0.11
బొంబాయి	90.6	78.2	...	0.12	0.02
మాలాపూరు	104.8	78.0	...	0	0.08
కొడైకనల్	71.2	51.3	...	2.68	0.74
ఉత్తరమండలము	72.6	54.2	...	1.77	0.81

ఆకాశము నిర్మలముగ నే యున్నది. ఎడవేదిమి, పగటి పూటయందు రాత్రికాలము నందును హెచ్చునైన యున్నది. వానలు లేవు.

ఎస్. ఆర్. యు, సామ్రా

వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

మద్రాస్ గవర్నరు దంపతులు

మద్రాసు గవర్నరు దంపతులు బళ్ళారిని మేయర్ నగరమునకు గవర్నరుగ నుదయించి బళ్ళారి నగరమున, నగర పోర్టులు బట్టకు గాన ప్రభుత్వోద్యోగులును, వారి నెదుర్కొనిరి. ఆనంతరము విందు జరిగెను. విందున ప్రభుత్వోద్యోగులును మంత్రులును పాల్గొనిరి.

రంగూనులో జాతీయవిద్య

మూగ బాలికలకు విద్యను బోధించు జాతీయవాదులు ప్రభుత్వమువారు తక్కువను తగిలించుట, విద్యాభివృద్ధిని పరిమించుట మొదలగు నధికారముల మూలమే తమకు నున్నది అని భావించుచు విద్యావిభాగ విమతములతో వ్యతిరేకము. అందుకొనకపోయినచో జాతీయ పాఠశాలలు ప్రభుత్వమువారి గ్రాంటులై కొనిపట్టకగోరరుమనని విద్యాశాఖా మంత్రి తెల్పి కొనుటకు మేయర్ కి.

తీరములు చాలుబడెదని క్రొయిడెడ్ ఉపాధ్యాయులు గమనించెడిరి.

భారత మహమ్మదీయ సభ

(మ. స్థి. లి. గు)

లక్నోలో ఆమోదింపబడిన తీర్మానము

భారతదేశమున విభజన తత్వములవారికి మైత్రి కలగవలెను. విభజనము లేకున్న స్వరాజ్యము గాదు! అందులకు పరిశ్రమ సహజమైనది. దానికొరకు కాంగ్రెసు, ఇలాఫర్, మస్లిములీను, జమీయతులీను, గురుద్వారా, హిందూ, మహాసభలవాదులు, యితర సభలవారును క్రమశిక్షణగా ఉపసంఘముల నేర్పరుపవలెను. ఆయుధసంఘములవారు కలసి తగిన ఏర్పాటు చేయవలెను.

కొన్నిసంఖ్యల మతములవాళ్ళకు భయముగ, యితరముకి అలరును, ముస్లిములకు, లాకూబ్ బోర్లలోను, సంచాయతీలలోను విశ్వవిద్యాలయసంఘములలోను, ఉద్యోగములలోను లెగిన ప్రాతినిధ్యము నొసంగవలెను. ఉన్న సంఘములకు జనసంఖ్యకును ప్రాతినిధ్యము మిశ్రములనియ్యవలెను. గాన అప్రాప్తి హిందూ మహమ్మదీయ మతముల వారు ప్రాతినిధ్యమును కల్గించుకొని వారి కవకాశము కలుగజేయవలెను.

మతములములలో అన్ని మతములవారికి సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము నియ్యవలెను. ఇతర మతములను సర్వమతముల వారను గౌరవించవలెను. ఏమతమువారైనను లలకాశమునను బ్రతినిధియు యితర ప్రభుత్వసంఘముల యింకొక మతమువారిని తమ మతమున చేర్చునాదుగాని వ్యతిరేకముగ తమ మతమును గూర్చి బోధించవచ్చును. ఇట్లపరీక్షించి తమ మతమున చేర్చుకొనవచ్చును.

గౌరవము, విశ్వాస, భావనాత్మక, దేశభక్తి, నిష్ఠల సభలు, మసీదులపట్ల భావనల సంగీతము, హిందీనగరసభల భావనల చేయవలెను. విమతములలో భిన్నాభిప్రాయములు కలిగినపుడు వానినిపరస్పరంబునకు ప్రతిమండలమునను మధ్యస్థ రీతిసంఘముల నేర్పరుపవలెను. వాదానివాదాలను జరిమి, రియాయతులను చేయవలెను.

ప్రాచ్యదేశ సమ్మేళనమున భారతీయులు ప్రతినిధిత్వము వహించు స్వాతంత్ర్యము ప్రాచ్యదేశ విభాగాభివృద్ధి కరమైన మైత్రి మున్నగునవి భారతీయులు తమ చేయవలెను. అనుభవము లామోదింపబడెను.

భారతదేశ పార్లమెంటు సంఘము

దేశమున కార్యరేఖ కార్యదర్శి ఇంగ్లండు, ఇండియా తదితర వార్తల ఇట్లుచేరి యున్నది. గత గురువారమున లండను నగరమునందొక ఇండియన్ పార్లమెంటు సంఘము ఏర్పడుటచేసెను. కలెజు వెస్ట్మిన్స్టరు అధ్యక్షుడుగ నెన్నుకొనబడెను. మార్చి 10, 11, 12 గా రుచి వచ్చునని నానకొనబడెను. ఈ సంఘమునకు కార్యకర్తల సమన్వయతరలి, ఇండియన్ టులి బరజుకుమలను, డి. కె. ఫిల్మన్ జేన్స్ కొనబడుచు పార్లమెంటుతో సంబంధము లేకుండా ఒక ఆంగ్లరాజకీయమునను. మే. య. గ్రామియన్ పోలీసు కార్యదర్శి నుడుగు, పోలీస్ రాజకీయముల విదవాడి వీరు సామ్రాజ్య దృష్టితో వీరు సమన్వయ సేకర్చుచు బ్రిటిషు సభ్యులందు భారతదేశమును గురించి ప్రబోధము నొచ్చురు. రైటు ఆనలరీయ. ఎ. ఎస్. మాటానూ, మోయలు, వార ప్రభిల్లి ఎదులి లిట్టను ప్రభిల్లి ఎడ్వైడంబతులు, భారత రాజకీయభివృద్ధి ముందుకు తోడలు ముడిచిగువారిందునభివృద్ధి. ఈ సంఘమువారి కవసరమగు విషయములను వెలుపలకినదిని వైస్ రాయునువారు ఆనందింపెంటు గానినికొరిరి.

అస్సాం శాసనసభ

అస్సాం గవర్నరుగారు శాసనసభవారి కృషి కలిగింది ప్రభుత్వమువారి ఉపాధుల సంగీతరచింపు కృతజ్ఞత నూదించి మిత్రవ్యయ సంఘమునకు సమలబధుప ప్రభుత్వము వారు సర్వవిధముల యత్నింతురనియు 1923-వ సం॥ ఫిబ్రవరి 6 రకు శాసనసభకు కాలపరిమితియున్నను అగర్టు సమావేశముతో సభకుగొంపు జేయించి క్రొత్త ఎన్నికల సవరణలతో జరుగునట్లు ఏనుకలిగించుమనియు పరిశ్రమ సమావేశమును ముగించిరి.

ఒరొండా మిగవ్యయసంఘము

ఒరొండా ప్రభుత్వము లెగించుటకై తేల్చుటపడిన సంఘమువారి నివేదికము ప్రకటించిరి. 9 లక్షలు లెగించుటకు సూచనలు గావింపబడినవి.

ఆత్మహత్య గానియకొన యత్నించుట

కోయిలత్తుకు తెయిలతో కిత్త ననభదించుచున్న చురావలయ్ అను కేడి మార్చి 2 వ తేది తెల్లవారుజామున 2 గంటలకు ఆత్మహత్య గానియకొన యత్నించుచుకు విచ్చాకింపబడుచున్నాడు. తెయిల నూపకంటు డిప్టీ తెయిలతో తోడి తైలియె. దును ప్రాసిక్యూటరు కరపున సాక్ష్యమిచ్చిరి. ముల్లా యి తనకు చతిభయము కల్పించియు అందుచే తానేమి చేయుచు డివిడి తెలియలేకపోయిరినియు కల్పెను. ఆత డిప్టీడిప్టీ దు తన్నుగనున్నాడు. కేసు 20 వ తేదికి వాయిదా వేయబడినది.

వారిదోపిసికాండు శిక్షించబడుట

చెనకలలో పోకిరివాడ నాయకుడు కిత్తయను వాడును వానిజుల్లుడు కుంజూ యనువాడును, అప్పమిలికల్లం పడుగును నందరించి దచ్చుచున్న మేకగాండ్రను త్రోవలో కొట్టి దోచికొన్నందుకు కొవిడల్లా మేకగేట్టు గానికేసంబంబ కేసుకు కలిపబడిరి. వీరు చుట్టుప్రక్కల నన్నవారి భిక్షాము గొల్పించుచుండిరి.

బళ్ళారి నాభా వివరములు

బళ్ళారి నాభా అనియభివృద్ధి కలిగి వారులవాదను ప్రపంచమునందలి ఇతర దేశములవారును కలరు. బళ్ళారి నాయం, చీనాదేశములకు సంబంధించిన 18 కి భావమున, 25 భారతదేశ భావమున, 18 విదేశీ భావమున, హిందూ, కుర్ర, అపానిమెదలగు 7 ఇతర భావమును మూటాడబడుచున్నది. బళ్ళారి నాభా భారతీయులలో తులములు స్త్రీలు మూడుకంటును, చీనాదేశీయులలో పురుషులు స్త్రీలు రెండుకంటును గుర్తున సంఖ్యలవారుగ నున్నారు.

భైరవమార్గమున సైనికోద్యోగుల హత్య

మేజర్ ఆర్. మేజర్ అతర్నసుల హత్యకు కారణముల నరయటకు సర్కారువాది ప్రబలయత్నములు గావించుచున్నాడు. 15 సంవత్సరములందను కేసు తెలుగదిన మూలము యొక్కయు, అతని అనుచరులయొక్కయు, మరణములకు ప్రతి కారణముగ వాదనాహత్యలు జరిపిన యూహించుచున్నాడు. ఇంత కాలమునర కాగి యిప్పుడు ప్రతి కారణమునందు యెల్లరకు హత్యకరముగ నున్నది.

రంగూణ్ లో బందిదోటు జరుగుట

23 వేల బంధులను బంధించుట

బళ్ళారి రైల్వే కంపెనీకి సంబంధించిన యొక మద్రాస్ గవస్తామున జరియొక మనభ్యుత్తును, గజ్జపు బండిలో చిన్న రైలు స్టేషనుల రాబడియెత్తయిది రివేల యులను పెద్ద స్టేషనుకు గొనిపోవుమంద కొందరు బందిదోటు దొంగలు కాకి దున్నులధరించి మొగములు కప్పించుకొని మోటారు కచ్చిరికాల్కులు పేల్చి బండిలోని వారిని బెరొంచి భయము నపహరించి పోపోయిరి. వ్యాపార స్థలమున నట్లనడి ప్రతేకమున నీదురతియు జరిగెను. ఈ కేసు సంబంధమున కిగురు భారతీయులు పట్టుబడిరి రంగూణుకు 12 మైల్లదూరమున నున్న ఇన్ సేరుడల్ మోటారుబండి పట్టుబడెక. బండి యజమానియును నడపినవాడును సగు రహిమాన్ నుతమానను నతడును, హుబాత్ సింగు నొక పంజాబీ యునును నాన్నాయను మరయొక యును పట్టుబడిరి.

సర్ డిలాఫాసీ గారి మౌనసప్తపు కేసు

సర్ డిలాఫాసీ గారు మండిత ఇక్బల్ నారాయణగుర్తు గారిపై మౌనసప్తమునకై తెచ్చిన కేసులో బాయిస్ గారు వారి తండ్రిను మోసగి ఇమాంగారుకు ఇతరులును చుద్దాయితకపును వాదించిరి. అలహాబాదు సర్వవిద్యాలయమునందలి ఇంగ్లీషువక పుడవకాఫ గారు జనవరి 28 వ తేదికి వినియోగాని కర్మింక సర్ తేజబహదూర్ స్కూలుగా ఇంటికేగినపుడు కుకరసత్వ పి. యన్. సమ్రావర్తయెదుట సర్ డిలాఫాసీ గారు ఇంటియన్, ప్రెస్టుమేయును లక్ష రూపాయలు తలపాడుముగా హించె ననియు అదియే వారిపై యున్నము జనించుటకు కారణమనియు తల్పిరనియు తామసూతి ప్రాఫెసర్ డర్ గానికి తెల్పితియనియు చెప్పిరి. ఇంగ్లీషుక్ ప్రెస్టుకు సంబంధించిన మో. కే. ఘోషా గారు తాను వైస్ రాయలగారి కిమియు నుపాయము మియలేదనిపల్కిరి కేసువాయిదావేయబడెను.

వైస్ రాయ గారు ఆగ్రాలో తిగలేని తండ్రి కార్యాలయమును బహిరంగం చేరిరి.

చౌరీ చౌరా అపీలు

పండిత మదనమోహన మాలవ్యగారు

అలహాబాదు హైకోర్టులో పండిత మదనమోహన మాలవ్యగారు ముద్దాయిలపక్షమున ప్రతివాదమును ప్రారంభించిరి.

ఈ గుంపువారు చేసిన కార్యములన్నియు సరియైనవే యని సమర్థించుటకు నే నిందు రాలేదుగాని అసహాయములు దౌర్జన్యము చేయరాదనునియమును వీరికి నుండ గలదని మాత్రము న్యాయమూర్తిని మనకునున్నది.

4000 మంది ప్రజలను దౌర్జన్యము చేయఁగని ప్రమాణము చేసిన యున్నారు. వారు పోలీసు స్టేషనుకు వెళ్లి పుడు వారిచేతులలో కర్రలులేవు. పోలీసువారు వారిని కొట్టి పుడుగూడ వారెట్లా దౌర్జన్యమును చేయలే దనువిషయమును మీరు బాగుగా పరిశీలించ గోరెనని మాలవ్యగారు తెలిపిరి.

జేతులుచేసిన 4000 మందిలో 50 మందికి దాని యుద్దేశమేమో సరిగా తెలిసియుండునని నేనప్రశ్నింపవలసి ప్రధాన న్యాయమూర్తి నుడివెను.

దౌర్జన్యము చేయువారను గానుని ప్రమాణము చేసిన వారందరును దాని ప్రాముఖ్యతను బాగుగా నెఱింగియు అటుల ప్రమాణముచేసినని నేను యాధిగా చెప్పగలను. అనాదు పోలీసు స్టేషనుకు వెళ్లినవారందరును కలంటితే అని నేను చెప్పటలేదు గాని అచటనున్న వారందరును దౌర్జన్యము చేయగూడదను భావమునే కలిగియున్నా రనిమాత్రము నేను చెప్పగలనని మాల వ్యగారు నుడివెని.

సభలో నున్నవారు మాత్రమే పోలీసు స్టేషనుకు వెళ్లినవారే అనులేదు దారిలో మరొకరిందకు చేరియుండ వచ్చును వారిలో దుర్మార్గులుండ వచ్చునని న్యాయమూర్తి కింగ్ గట్టుగా నిలిచిరి.

అట్టివారు చేరినను కలంటితలలో మాత్రము దౌర్జన్యము కూడదను భావము కొంత సేవకలదును స్థిరముగా నే యుండెనని మాలవ్యగారు నుడివెని. వారివాదమును ముగియలేదు.

నూతనరాటము

శ్రీయుక్త వాఙ్మూల వీరాచార్యులుగారు కనిపెట్టిన నూతనరాటము మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనదనియు ప్రయోజనకారి యనియు, చతుశ్చంద్రియు అశక్తమంది ప్రానియున్నారని. నాన్నేహితులు రాజశ్రీ మునిపట్టె సీతారామయ్యగారు సహా దీనిని చూచుటకుగానే భర్తవరమునకు పోయి దానిపై నడికి పృష్టికరణము నున్నందున కొక రాటుచేసినట్లు అర్థమయ్యియుండెడి కాని తమకు వలసవలసినరాటములో పురిచక్కగా యెక్కువలేదనియు, కాము యిదివరకే నుమాడు రు 20-0-0లకు కొని నివృత్తయైన మైసూరు నూతనరాటమున రాటుచేసిన రాటుచేసినట్లు చేర్చినా నని, రాజశ్రీ సీతారామయ్యగారు నాకు ప్రాయశః నిండా విచారముగ నున్నది. ఇందువలన ప్రదర్శనములకు పంపబడుచున్న రాటుములకును, విక్రయించబడుచున్న రాటుములకును భేదము గలదని తెలుపదలసి. దేశమున కంతయును శ్రేష్ఠతమైన రాటుములను చతుశ్చంద్రి నిత్య కంఠమున కట్టుకొన్న వీరాచార్యులుగారు నీలాగు భేదపరిచియుండరు. కాని వారి పనివాండ్రు పొరపాటై యుండవచ్చును. ఎరి పొరపాటైనను చక్క తెట్టవలసిన పని వీరాచార్యులుగారిది.

కావున యావిషయమున వీరాచార్యులుగారు శ్రద్ధవహించి ప్రతిరాటుమును పరిశీలించి తృప్తికముగ నున్నతరువాతనే పంపించుటకు తగు యోచనలు చేయదురు గాక!

మట్టా. కె. చన్నరాయశెట్టి,
కదిరి.

అకిరిపల్లి ఫిర్కా ఎన్నికలు

ఆంధ్రప్రదేశ్ సంగీత విప్లవ కేంద్రము నూతనముగా తాలూకా అకిరిపల్లి ఫిర్కాసభ అకిరిపల్లిలో జరుగును. అనాదే సదన ఫిర్కానుండి సభ్యులకృష్ణాజిల్లా జాతీయోపసంఘమునకు గోగురు సభ్యులు యెన్నుకొనబడుదురు. కాన సదన ఫిర్కా ను తెల్లరును అనాదేచటికి రావలసియును.

మానకొండ సత్యనారాయణ శాస్త్రి

కార్యదర్శి, పశ్చిమకృష్ణాజిల్లా స్వరాజ్యకార్యస్థానం, బె.వా.ద

బర్మా లై శ్రేష్ఠకంపెనీవారు కాలేవా బొగ్గు గనియట్లు ప్రక్కల నూరుమైళ్లకును పరిశీలించుట కొరకులు లొంగించిరి.

స్థానిక వార్తలు

శ్రీ ఆనందకృష్ణ విద్యోదయభివృద్ధి సంఘము:— ఈ సంఘము ఏప్రిల్ 15-వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 5-30 గంటలకు గాంధీజీయేటరులో సారంగధర, తారాశంకరవిజయ నాటకములను ప్రదర్శించుదురు.

శ్రీ జగన్నాథ భక్త సంఘము:— ఈ సంఘము జూన్ 15-వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 4-15 గంటలకు ఎన్నూరు హైకోర్టు సరికి వేదవిలాసులలో దుక్కిణి:ల్యాబును నాటిక భావతీరము గావించెదరు.

శ్రీ రామానుజజయ్యర్లు స్వామిలవారు:— శత్రు (15 వ తేదీ ఆదివారము) సాయంత్రము 5 గంటలకు తి.వల్లికే.జి.లో తులసింగమెరుమాకు వీధిలో కీ. శే. రావు బహదరు కలవల కణ్ణుల శ్రేష్ఠిగారి స.స్వ.శ్రీ కళాశాలా భవనమున వరమపూజ్య యతిరాజసంపత్తు మారత్రామానవజీయర్లు స్వామిలవారు గీతాసారమును గుర్చి ఉపదేశించెదరు.

ఓరియంటల్ లైఫ్ అస్సూరెన్సు కంపెనీ-లిమిటెడ్

48 వ వార్షిక సమావేశము
ఓరియంటల్ గ్రాన్డ్ మెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్ అస్సూరెన్సు కంపెనీ, భాగస్వాములయొక్కయు, పాసిహోల్డర్లయొక్కయు 48 వ వార్షిక సాధారణసమావేశము బొంబాయి లో మార్చి 28 వ తేదీ న జరిగెను. అప్పుడు కంపెనీ డైరెక్టరులు 1922 దిశెంబరు 31 తో అంత్యమును సంపాదించి కంపెనీ కృత్యాలను తెల్పుచు, ఇవరకు వరలే మంచి అభివృద్ధి గలదనియు, ఫండు యిప్పుటికి మొత్తము, 56,79,448-14-8 రూపాయలుగలదనియు, భూమిదారుల కట్టి భజము క్షరలేదనియు, యాసంవత్సరము ఇకలూటాన్సుపోసు నూటికి 5.7 చొప్పున వడ్డీ గిట్టెననియు, తెలుపుచున్నార. ఈ సంవత్సరము 10843 మంది భీమా చేసినవారైగా 7891 ముగియు పోలీసులయెను. మిగిలిన వారిలో కొన్ని ప్రోసీవరులయియు, కొన్ని ఉపసంహరించుకొనియు, లేక యింకను పూర్తిగావలసియు నున్నవి. ఈ సంవత్సరములో మొత్తం 16588075 రూపాయలకు అస్సూరెన్సులు చేయబడినవి. వీరికి సంవత్సరం ప్రీమియములు 9,87,18-0-0 వచ్చును. ఇందు ఒక పాతిసికి 1000 రూపాయల ప్రీమియముగూడ గలదు. 3600 రూపాయలకు 3 అస్సూరెన్సు టీ బాండు లియబడినవి. వారి కొన్నభీమ 41575 రూపాయలు.

ఈ సంవత్సరము అస్సూరెన్సు యిచ్చినవారిలో పెద్ద మొత్తము 50 వేలది. కంపెనీ ప్రోఫిట్ లులో యిప్పుడు 4,42,28 పోలీసు 17041426 రూపాయలకు గలవు. ఇందు 1072787 రూపాయలకు మరల అస్సూరెన్సు జేయబడినది.

1922 సంవత్సరమునకు భాగస్వాములకు ఇకలూటాన్సు లేకుండ నూటికి 80 చొప్పున సంవత్సరభాగ విడుదలయ్యనని డైరెక్టరులు తెలుపుచున్నారు.

అడిటరులు యీ కంపెనీ లెక్కలను తనిఖీచేసి, 1919 భీమాకంపెనీల రూపొత్తకారము లెక్కలు సరిగా నుంచబడినవి తెలుపుచున్నారు.

అభ్యుదయ సారాన్తి ఇ. వార్తలుగారు, కంపెనీవార్షిక నివేదికమును భాగస్వాములును, భీమాదారులును అంగీకరింపుచు. కొరయ అంవత్సరము కంపెనీ అభివృద్ధింపఁ తను దెల్పి, దిశెంబరునాటికి మొత్తం 570 లక్షలకును చేసారెననియు సంవత్సర ప్రారంభమునకన్న 87 లక్షలు యెక్కువాయెననియు కంపెనీ చారిత్రములో నెన్నడైనానట్టి 5 లక్ష లెక్కువాయెననియు, ఇది చాల శుభమాచకమనియు దెల్పి.

ఈకంపెనీ యీ 49 యేడ్లలోను 8 కోట్లు భీమాను కల్పించెను; గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీలలో యింకను 73 కోట్లుగలవు. కావున భీమాదారులకు యితటి మూలాధారముగల కంపెనీ జోక టుండదని చెప్పవచ్చును. ఈ కంపెనీ భారతదేశము దగుటయు భారతీయులు మాత్రనేజీ చేయవలగుటయు, లాభములు ఇండియను సెక్యూరిటీలకు వ్యయము జేయుటయు గావున, భారతీయులందరును, ఇండియలోని ప్రభుభీమాకంపెనీ యగు ఓరియంటల్ లైఫ్ అస్సూరెన్సు కంపెనీయందు తమ జీవితములను భీమాజేసికొనిన దెబ్బ పిన యమై యెట్టి భీమాదారును జేయ నక్కరలేదు.

ఫ్యాక్టరీ ఆక్టు క్రింద కేసులు

I
జెజువాడ అడిషనలు డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేట్లుకోర్టులో

F-4-1923, 9 4-1923
ఉత్తరగిరిలో ఫ్యాక్టరీల ఇంసెక్టరు, ఏలూరులోని శ్రీ గంగాభద్ర లై ను మిల్లుల అ.మ్యూ.జే.యనున, యజమాని నిన్న, 1912 మద్రాసు ఫ్యాక్టరీల యా అసెక్టును 22 వ అంక 14, 22 (V), 28 (1), 28 రూపొలకు విశదముగా పనిజేసినందులకై 1922 జూలై 1 వ తేదీని ప్రకటించిన 1911 ఇండియన్ ఫ్యాక్టరీల ఆక్టు xlii సెక్షనులు 41 (ఎ) 43 (ఎ), 43 (సి) క్రింద చార్జీ చేసి.

కేసువరములు వ్యవహార నియమి:—
వైదెల్లిన ఫ్యాక్టరీకి ఇంసెక్టరుగాను 10-12-22 తేదీన వారాత్తుగ తెలియపరచి వల్లి. ఆరోజు ఆదివారము నాడు, యజమాని, కనిపాటకు యింకోకరోజు సెలవి వంద 11 నుండి మిల్లులలో పని జేయించుచుండెను.

యజమాని ఆంధ్ర డ్రైనింగు సాఫ్టు సెట్టును సరియైన అడ్డము అంచలేదు. మరల నూ నెవేయుటకు ములాడునపుడు బెల్లులు జేయుచున్న మూమూలు భోవతి, వచ్చు తలగుడ్డ ఉన్నవారి చే చేయించుచు. దేను ఆ యెల్ల అడ్డము మరలభూ చిట్కొనవచ్చును ఇంటియగాక రోయ్యసామానుకు ఆయన రంగుగాని, వార్షి యాని చేయలేదు. పనివారల హజరుపట్టి నుంచలేదు. ముద్దాయి వైసంగులు నిజమని ఒప్పకొనినవి. న్యాయమూర్తి 41 (ఎ) 43 (ఎ) 43 (సి) సెక్షనులక్రింద ఆయనకు 875 రూపాయలు జరిమానా వేసెను.

II
ఇట్లే ఏలూరులోని శ్రీ శత్రు గారాయణ లై నుమిల్లు మూజేజరు, యజమానినైచూడ 18, (8), 22, 23 సెక్షనులకు వియధము గను, 1 9 1 2 మద్రాసు ఫ్యాక్టరీల యా అసెక్టు 14, 22 (V) 28 (1), 28 కని విశదముగా పనిజేసినందులకు, తెలుపుపట్టి లెక్కను పంపక పోవుటచేత, ఫ్యాక్టరీ ఆక్టు 41 (ఎ) 41 (యఫ్) 41 (జే) 43 (ఎ), 43 (సి) సెక్షనులక్రింద చార్జీ జేయబడినది.

ఇంసెక్టరుగారు ఆఫ్యాక్టరీకి 10-12-22 తేదీన తెలియపరచి వల్లి గా ఆదివారమురోజున యింకో కరోజు సెలవు లేకుండ 36 మందిచే మిల్లులలో పనిజేయించుచుండెను. ఇంతియగాక వరున్న కర్మికిట్లు లేదే 11 ఏండ్ల పిల్లవానిచే పని జేయించుచుండెను, అదియును రోజుకు ఆరుగంటల కంటకునుండెను.

అసలు డ్రైనింగు సాఫ్టు అడ్డములు సరిగ లేకుండెను వేల్లును నడుపు బెల్లులకు అడ్డములు లేకుండ నుండిన మరల లో నూ నెవేయుటకును, మరల అడుపును బెల్లులను సరిజేయుటకును, మూమూలు భోవతులు, చొక్కాలు తోడునుకొనినవారే నియోగించబడుచుండిరి. రోయ్యసామానుకు రంగుగాని, వార్షి యాని లేకుండెను. పని వారల హజరుపట్టి లేకుండెను.

ముద్దాయి వేరముల నంగీకరింపగా 41 (జే) 41 (యఫ్) 41 (జే) 43 (ఎ), 43 (సి) సెక్షనుల క్రింద 800 రూపాయల జరిమానా విధింపబడినది.

(సం) యం. కృష్ణస్వామి అయ్యర్,
ఫ్యాక్టరీల ఇంసెక్టర్, వార్మర్న సర్కిల్.

అహమదాబాదు సమైక్య ట్టు

సమైక్య ట్టు జరుగుచునేయున్నది
అహమదాబాదులో పరిపాలకు మరల పనిలోనికి రానేలేదు. యజమానులలో కొందరు తమ యంత్రాలలో యింకొక ములనుకు ప్రకటించుకొనుచున్నారు. పనిమాసిన వారికి జీరసాధారమును కలిగించుటకు కార్మికసంఘమువారు గొప్ప ఏర్పాటు చేయచున్నారు. ఏమట చేయుట మూలగడకుట బట్టలు జేయుట సబ్బులిట్లు చేయుట యన్నగు పనులను వారికి జేర్చుట. కొకని నియమించిరి. గ్రామములలోగూడ పనులనుగూర్చి కనుగొనుచున్నారు. పనిపికి రోజుకు ఒకరూపాయచొప్పున జీతమిచ్చెదము. 10000 మందికి పని చెప్పెకమని భవదూకానుండి సంఘమువారి కోరకు ప్రానిరి

కళా నవరాత్రులు

‘రసోమైసః’

శ్రీ రాజమహేంద్రవరమున, గత చతుర్దశి స్థిరవరమున శ్రీ వీరేశలింగం దేవుని యాదరణమున, కళా నవరాత్ర ప్రారంభము జరిగినది. ఈ యుత్సవమునకు, చిత్రములు, శిలాచిత్రములు, తిలకచిత్రములు, నవలీలించి చిత్రములు, ముద్దుగున వానినొకటి ఒకటి చేయవలసిందికి వచ్చును. కాని ప్రజాసామాన్యులు పలు కళానిధులకు అలంకరించుకొని, కళానిధులకు అందముల అనాదరముచేతనో ప్రదర్శన మంతగా నుత్సాహమును మాపబడినది. కాబట్టి రాజధానియు, వాగ్దేవతయుని కళానిధుల కేతనమును ఇప్పట్లు ఏటికో వెలవెల బోవుచున్నదియనెను. ఇట్లుండి స్వేచ్ఛెతుకము మాలికులు కడమున తెలియజేసారు.

ఈ ప్రదర్శనమును కను యమూర్తి శ్రీకృష్ణచే గారమున వారిలో ముఖ్యముగ శ్రీమదులు, గంగులి వెంకటప్ప, రామకృష్ణరావు, రామరావు, చుట్టే, భామకృష్ణరావు, వ్యాసరామ్, సోమయాజులు, వెంకటరత్నముగారు గణనీయులు. ఇంగున జంటారీతులను, రలివర్మ మార్గమును ఆచార్యులు సమీక్షించుకొనుకొని కొందరిచే సరికబడినవి. కాని, కేలము ఏకాగ్రములను నితర ప్రయత్నము లవలెనే, ఇవియును అంత సమృద్ధియుగ పరిణామ వాయెను.

మందిరమున కిరుగడల మావట్టు శ్రీకంగులిగారి ప్రభాత చిత్రములు, మాంజులకన్నులకును, వైవెయ్య కళా కళాటిని సద్యఃప్రభావము నొనకూర్చుచుండెను. ఒకచాయ గాంగులి తుంకువలెను (నూర్తి) హిమనీ పొందుకొండ చ్చాచులకు లోగరుతూల సద్దుమండ క్రిందికలకుల నికా చేసి నిండుచునుగన సృష్టభూమిల దొరలుచుంటి, కాలి దానుని ప్రభావతూర్వకములైర్చి యూటై, అను భావమును చిత్రించుచుండెను. ఎదురుగానున్న ‘యంచులొని ప్రాద్దు’ (అనుచిత్రము) ఇంతకన్న ఎదురుమరచ్చాచుల సద్దబడి, పంచకన్నుల పసిడిమేదలను ముత్తెపుమాలి మనుగుకెంబాయలను గంధర్వగరి లోరణ్యములను, మగయ తెరచాటునుండి యందిచ్చి, దానికవిని కవిని పెదమాను వెట్టుచుండెను.

సహజవంతుల యగు ప్రకృతిని తన చిత్రజాలమునబట్టి మనము గట్టి మహాశక్తి కలవాడనము చేపూరుట వింత కాదు. పోతముక చెప్పికొని పొందుచుండి ను, ముఖ్యతరీకా మాత్రము ప్రకృతిచిత్రము (Landscape Painting, పాశ్చాత్య మని గాని వచ్చు రిం చు వారి యుద్ధ వైఖరి మోత కన్న తక్కిన వానికంటెను ఈచిత్రములు) సహజస్వభావముగానే కన్పియును. గాంగులిగారుగొండ జము, కంగరూ కొండెను బొట్టుబొట్టుగను, అలికినట్టును నుపించుచు, ఎదురులో ప్రాద్దు మూతము, సహజస్వభావములైర్చుచు మునుపాచులకు కడుము బయ్యెమై సిద్ధచిత్ర (Oil Painting) (పొందు తక్కిన చిత్రములకంటె).

వీరిన్న కొంచెము పిల్లలయ్య, నిరుపమాన చిత్రాని రాజగోపాల, కర్ణాటక శిల్పచార్యులను కను వెంకటప్పగారి మాస్టరాభిముఖముగా కొంతము. వీరి ‘విహారావ్యయ’ (Mad after Veena) ‘కనరాత్రి’ యు ‘కళానీలంబి’ పూర్వముకంటే భేలనమును ప్రదర్శించెను. ఇందు కిద్దరాస్త్రును గురువును మించిన శిష్యుడు. ఈతనివిజృంభణ సుబ్బవారి చేతిలోని సేవలకుంచె వానించినట్టి తిరిగి యాగాడిని ఇంద్ర జాలమునండి తప్పించికొని పోతక చిత్తువడి పెచ్చిరమిచ్చు భారతిగాని, వికృతచేమమున, పొగాకుకాడకును పొదుముచి టికితును చెయిదాని నవహృతవస్త్రయై, నిలపించు, వెంటచ్చి గాదు. ఈమె కర్ణాటకలాలినిని స్వాగతంకర్త కోటిని భర్తనుకు భక్తవాదనోర్చిన యంతమణి భక్తవదనప్రసన్నము ర్తి కసంతలక్ష్య. భక్తుడయి, నెలవాలిన నుకృతియై యాచిత్ర కాదుడు. అతనిముఖమున, వెల్లువారు భక్తియు, దీక్షయు, ఏకాగ్రతయు, ధైర్యమును, కలనుగట్టిన జడలును, నెట్టివారి కంటనయిన బొమ్మములు కావలెవు. ఈభక్తుని యాకృతిని మాత్రము, కేలలతో చిత్రించెను. సరస్వతిని అట్లుగాకసంపూర్ణ భక్తిగర్వకానమున కలిపెను. వీరి వాస్తవవిజ్ఞానాభింతి గొప్ప మండెను కళాభంగమున పాశ్చాత్యుల సరికమించు చాతుర్య ముమాపట్టెను. ఈ గానలాల్యమున, చిత్రకళామయలను కంటి బాడకుంటయే గాక ప్రాంతక్షిప్తచేసెను. ఈకాంతల యంత భాగమున వోక శిలాచిత్రమును చెక్కియనుకొను. ఇదియంత యు ఈతనిమానసరంగమున కేళుచున్న ప్రాప్తికరచిత్రకళా

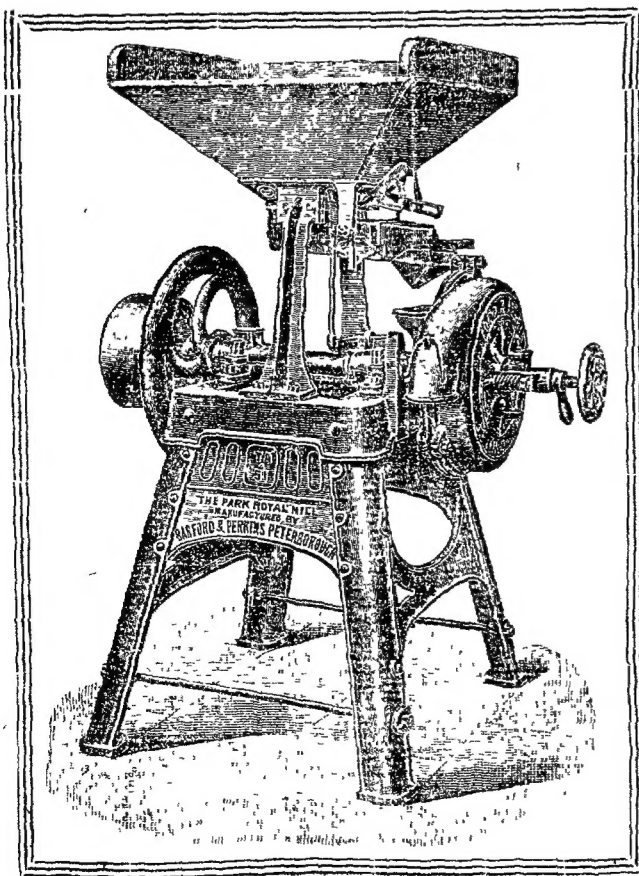
సంక్షోభమును నూ పొందుకొంటుండెను. ఇకను, సుస్వరచర యందును శివరాత్రిలోని యంతయందును చూపిన స్వాంత్యమును బట్టి చాస్త్రములయొక్క యు మూతకన్నుల యొక్క ము లిత్వమును గ్రహించినవాడు కాడని స్పష్టము. కర్ణాటకాచరన నయందు గల ఆభినివేశము ప్రత్యేక శక్తి క్రియను చాటుచున్నది. ఈ కట్టిచేచినవాడు, పొచ్చిన ప్రాంతక కళాసామ్రాజా యనులవలె కనుపించుటచే, ఆ యచ్చులయందు తీరనికల భక్తి చెప్పవచ్చు. ఈని శేవతామూర్తుల తేజస్వకము (Halo) కలము ని కేరి గాంబూ, విలీనము, గాని తెచ్చి వెట్టినది గాదు. వట్టేమే ముగము చేతతీరిక చు. దీప్తి గుండును, ప్రసన్న తమంతును. పాశ్చాత్య శిల్పాచార్యులను తీసికొని పందెగాడు. సరస్వతిభావమునను, కళానిలనీలల ప్రాంతక్షిప్తముచుచు, చొచ్చిత్వము పొందుతు రాతేను. నల్లెంకలనుగూడ చిత్ర జుముల వెల్లు, కొట్టివేయుచుంటి స్వానకుస్థసంక్షోభపాని పుష్కమునుభ్యురగ జేయించెడి.

శివరాత్రి ప్రదోషమున దేవాలయమున కేళుచున్న కాంతను అంగవిభాగమున కన్న నవ్వింటును జీవము పోసి నిలిపెను. కృతచ్ఛాయలు, వెలుగుచున్న దీపములను, పొలిపడు భూమి రుకును, కుండర్త్యులకుచే వ్యాకరణమును మునుచుండెను. ఇప్పట్లు యీతని కలవడి మున్ను శిలాశిల్పచార్యులమును చుడ నూచించి యావ్వాడు. వెంకటప్పగారికి గల సిద్ధాస్త్రము. తను వాస్తవభూమిమను, గచనావై దిగ్యమునము, భానిగాంభీర్యమును, సంభావనాకము గలభంగిత్వవో భుండారకలు గూడ నీరని యుగుల కన్నుల నద్భుతము దూరపుమాట కాదు. అట్టితనని ముఖభాగమును (Proportion) వెనుకవదిత్యమును వెంటనే యుండకపోవు.

రవివర్మ సర్వకళామయును సుప్రసిద్ధ కర్ణాటక శిల్పిగో వణులను నగు రామకృష్ణరావు గారు పంపిన ‘శిశిరాం’ కర్ణాటకుండరి నికపమాన సౌందర్య సౌఖ్యమయి కోటితములు. కళాక వై నాయారముగ నడుగు నే మును పూరించు ముంకించెడి తన మధుర మధానమును శిశిరాంబికి యొకవెట్టి నికారమునకు మధానరక్తమును చేకూర్చు బాలకృష్ణుని లీలానానీతమును, ప్రణయరసమును కన్నులు తేనివాకి గూడ వెన్నుల నిచ్చుచుండెను.

ధాన్యమును పండిచేయు యంత్రములు

తగ్గుదల ధర ప్రకారము విక్రయించబడును

త్వరితముగా పనిచేయును, తేలికగా నడచును, బిళ్లలను త్రిప్పివేయవచ్చును, చాలకాలమువరకు చెడకుండా ఉండునట్టి బిళ్లలుగలవు. ప్రస్తుతముందు రకములలో శ్రేష్ఠమైన, గుండ్రాకారమైన యంత్రములు. ఎక్కిభాగ్యము, ఖనిజమునైన పండిచేయును, నూకలుగాజేయును, పగులగొట్టెను.

విసరునట్టి బిళ్లలకొలతలు

10 లేక 12 అంగుళాలు

మావద్దనున్న సరకునుండి తక్షణమే

సరఫరాచేయబడును.

MASSEY & Co, Ltd.,

Telephone }
1085

POST BOX 554,

ENGINEERS.

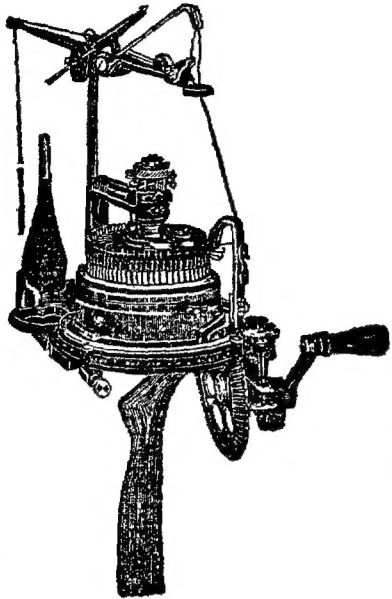
MADRAS

{ Telegrams
Massey
Madras

కొత్త హారిసన్ "సన్"

జ్యోతిషమైన నిట్టింగు మెషిను

గృహము, స్వదేశి, కర్మాకారము మొదలగు పనుల కువయోగించవచ్చును.

శ్రేష్ఠమైన రకము, ధరసరసము, చాలకాలము వరకు బాగుగా పనిచేయును

మేజొళ్లు చిప్పవి, పెద్దవి, బనీయనులు, మొదలగు వాటిని అల్లును, అంగ్లసామ్రాజ్యమందు అంతటను వాడబడుచున్నవి

ఇంగ్లాండులో నున్న ది హారిసన్ పేటెంటు నిట్టింగు మెషిను కంపెనీ, (లిమిటెడ్) వారిచే తయారు చేయబడినవి.

వివరములకు ఈ దిశకు విలాసమునకు (వాడుకలెను:—

For Particulars apply to :

W. H. Brady & Co., Ltd.
MADRAS

Telegram : "BRAD."

"ELLIA" BELLY ACHE POWDER.

ఎలియా అను కడుపు నొప్పి నివారణి.

ఈ ఔషధము లెనిమిది రుబ్బలకు 25, 30 సంవత్సరములనుండి అనేకులచే సుపయోగించబడి ఖ్యాతి వహించి యున్నది. దీనియందు అపారమయిన గుణములుంటున్నవి యిదివరకును యే విధమయిన ఔషధమైనను లేక గుణము లేననుచుండిన రూపించినవారులేరు. ఈ మందు వేలవేల జనులచే సదా ఉపయోగించబడి స్వస్థపరుచబడియున్నది. ఎల్లియా కడుపునొప్పిచే బాధపడుచున్నవారు సరే నొప్పిలేని క్రొత్తపడి బాధనొక్కటికూ బాధకులైనట్లు కోరుకుట ఈ మార్గము ను నొటకపోవడ మగు నిమిషముననే సంతృప్తిగా గుణము నిచ్చుటచే ఆంగ్ల నవ్వటకు ప్రారంభించును. దీని నొకమారు ఉపయోగించుటచేతనే మా మాటయొక్క నిజమును తెలుగొనవచ్చును.

ఈ మార్గముయొక్క గుణములు:—వలసవారసంబంధ రోగములను ఖండించును, కడుపునందు గలగు అనేక విధములయిన గడ్డలను కరిగించును, జీర్ణకోశమునందు జీర్ణకీర్తిని అధికపరచును, కడుపు వ్రుట్టుననున రోగమును, కడుపునందు వేలవలతో సంబంధమయిన రోగములను ఖండించును, యే కాలమునందును చిన్న బిడ్డలు మొదలు వృద్ధులవరకును యే యొక్క ఆశీర్వాదము ఉపయోగించవచ్చును. ఉపయోగించు విధమును మందుతో పంపబడును.

బుడ్డి బొట్టికి 0-8-0

ఇల్యాస్ పేట్, ఫెరీ, బందురుపేటి, జార్జి లౌక్, మద్రాసు.

వి. పి. చార్లీ క్రెక్కెము.

బ్యాపాస్టు లండన్ లోని డాక్టరు.

ELLIAS SAIT, No. 53, BUNDER STREET, G. T. MADRAS.

LAWRENCE & MAYO Ltd.

(Incorporated in England)

PREMIER OPTICIANS IN THE EAST.

MOUNT ROAD - MADRAS,

మీ కండ్లను గురించి మీరు కష్టపడ నవసరము లేదు!

మీ కండ్లను పరీక్షించుకొని పురాతనమైన నట్టిదియు, చాల అనుభవము గడించినట్టిదియు, అన్నిరకములు కంటి అద్దముల సామానులు క్రయమునకు దొరకునట్టిదియు నైన

వారివద్దనుండి సులోచనములను కొనుడు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో మా ప్రకటనను చూచినట్లు తెలుపుకొనవారికి

నేత్రపరీక్ష ఉచితముగా చేయబడును.

లారెన్స్ అండ్ మేయో (లిమిటెడ్)

ప్రీమియర్ ఆప్టిషియన్స్ ఇన్ ది ఈస్టు.

మౌంట్ రోడ్డు - మద్రాసు.

తేలుకాటునకు ఔషధము

ఈ ఔషధము నాకయో
గొంతునకును విషముకు
తీసివేసి వాడవలెను. బుడ్డి
బుడ్డి 1-4 ధన రు 0-8-0.
1-8 బుడ్డవరకు
పొట్టుపై 0-8-0
రూ 4 బా ఆహ్వానముగా
పంపి - ఒక డజను బుడ్డు
తపాలాచార్జీ తోనే పంప
బడును.

RAJVAID SRI BAVANDASJI

RAVIRAJ

254 Harison Road

Calcutta.

చేంబర్లెన్ గారి

దగ్గు నివారిణి

దగ్గు, జలుబు, కాక వా
యువు అను బిడ్డలకు వచ్చు
రోగము, గొంతుపుండు
గొంతురాపు, రొమ్ముపడి
సెము, కుక్కదగ్గును, అన్ని
రకముల గొంతు వ్యాధులు
మొదలగునవి పటా పంచ
లై పోవును, అన్ని బాగా
లతో మెత్తి యించు బడు
చున్నది. (1)

మీరు

దేహరోగ్యవిషయాభివృద్ధి

తేలుపు

కామశాస్త్రమును

పుస్తకమును కని, విని, చూచి ముందురా
లేదా,

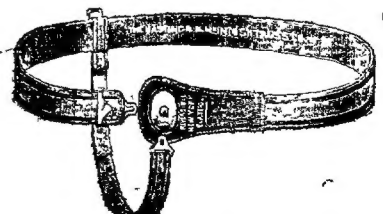
ఇప్పుడే మాకు వ్రాసిన తపాలావ్రతై రా
ఖర్చులు లేకయే పంపెదము.

విరామము:—

ఆతంకనిగ్రహ ఔషధాలయము

26 బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

హార్మియా బెల్టులు

మానవ పసివాడకును పెద్ద వార
లకును ఉపయోగపడు బెల్టులు అనేకము
గలవు ధరలకై వ్రాసిన, క్యాటలాగును
బంపెదము.

శ్రీ కృష్ణను బ్రదర్స్,

కమియన్ ఆఫీషియన్స్, 328, తంబుకెట్టిపేటి, మద్రాసు

